

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН

на община Алфатар

Януари, 2015 г.

„ДЗЗД“ КОНСОРЦИУМ УРБАН ГРУП

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА АЛФАТАР

ИЗПЪЛНИТЕЛ: ДЗЗД „КОНСОРЦИУМ УРБАН ГРУП“

ОБЕКТ: ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА АЛФАТАР

Ръководител проект:

/арх.Стоян Цветков/

Представяващ:

/инж.Огнян Бъклов/

ПРОЕКТАНТСКИ КОЛЕКТИВ:

1. арх. Стоян Цветков	– Ръководител
2. арх. Милена Каменова	–КИН
3. арх. Николай Цветков	– Урбанизъм, ГИС
4. икон. Юлия Спиридонова	– Икономист
5. геогр. Пенка Кирова	– Демограф
6. инж. Снежанка Гергова	– Пътна и ж.п. комуникация
7. инж. Петър Добрев	–Електроснабдяване
8. инж. Евгения Гунева	–ВиК
9. инж. Георги Савов	– Газоснабдяване
10.ландш.арх. Александър Калев	– Ландшафт и озеленяване
11.урб. Бойко Кермекчиев	– ГИС
12.екол. Красимир Маринов	– Екология
13.екол. Самуил Добрев	– Екология
14. екол. Цонка Христова	– Екология

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	11
1. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНАТА.....	12
1.1. Цели и задачи на плана	12
1.2. Основни изисквания към проектното решение	13
2. ИНФОРМАЦИОННА ОСНОВА НА ПЛАНА.....	15
2.1. Изходни данни за изработване на проект за ОУПО Алфатар.....	15
2.2. Актуализация и доразвитие на проучвателната основа на ОУПО Алфатар...	16
3. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТЕРИТОРИЯТА	17
3.1. Местоположение и граници.....	17
3.2. Население и селища.....	19
3.3. Кратка историческа справка.....	19
3.4. Ситуиране на Алфатар в селищната мрежа на страната.	23
4. ПРИРОДЕН КОМПЛЕКС.....	24
4.1. Релеф	24
4.2. Климатични и метеорологични условия.....	24
4.2.1. Обща климатична характеристика	24
4.2.2. Валежи	25
4.2.3. Температура на въздуха	26
4.2.4. Влажност на въздуха, облачност	28
4.2.5. Мъгли	29
4.2.6. Слънчева радиация.....	30
4.2.7. Вятър	30
4.3. Хидроложки условия. Водни ресурси	34
4.4. Геоложки строеж. Полезни изкопаеми	34
4.5. Почви.....	36
4.6. Биологично разнообразие	36
4.6.1. Растителност	36
4.6.2. Фауна	38
4.6.3. Защитени територии.....	38

4.7.	Ландшафт. Зелена система	40
4.7.1.	Ландшафт	40
4.7.2.	Зелена система	42
5.	ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ	43
5.1.	Демография.....	43
5.1.1.	Брой и динамика на населението	43
5.1.2.	Основни демографски структури	50
•	Структура на населението по пол.....	50
•	Възрастова структура	50
•	Образователна структура	54
5.1.3.	Основни изводи. Тенденции в демографското развитие	57
5.1.4.	Икономическа активност и безработица	58
5.1.5.	Основни изводи и тенденции на развитие на пазара на труда	61
•	Заетите лица в общината са с най-голям дял в услугите (близо 50% от общо заетите). В индустрията заетите са основно в преработващата промишленост. В селското и горското стопанство заетите лица са $\frac{1}{4}$ от общо заетите.....	61
•	Основните професионални характеристики на заетите лица са сходни с отрасловата структура на икономиката.....	61
•	Делът на мъжете е по-висок в сравнение с този на жените в общата структура на заетостта, като по отделни отрасли се наблюдават специфични особености. Мъжете са с по-висок дял в индустрията, а жените – в сферата на услугите.	61
•	Регистрираната безработицата се характеризира с динамика, като в резултат на икономическата криза след 2009 г. се очертава значително нарастване на равнището на безработица (обща тенденция за страната). Следва да се отбележи, че равнището на безработица за общината е 1.5 пъти над средното за областта и 2.5 пъти над средното за страната.	62
5.2.	Икономически активности.....	62
5.2.1.	Обща характеристика на икономическата база на община Алфатар	62
5.2.2.	Отраслова и секторна структура	66
5.2.2.1.	Сектор Селско и горско стопанство.....	66

Основната земеделска култура, която се произвежда на територията на общината е пшеницата. Освен нея, земеделските производители отглеждат царевица, слънчоглед, рапица, ечемик, тютюн и билкови насаждения – лавандула. 66

Тютюнопроизводството е застъпено в с.Чуковец и отчасти в с.Бистра, като заетите площи варират по години 100 – 140 дка. Наблюдава се драстичен спад при тютюнопроизводството, преди 10 години се отглеждаха между 200-300 дка. Високата

взискателност при прилагане на технологията на отглеждане, ниските изкупни цени, ограничените квоти и свити пазари на сорт „Бърлей“ правят това производство твърде рисково..... 67

Трайните насаждения основно са представени от кайсиеви насаждения и в по-малко степен от лозя – главно винени сортове. Налице са проблеми, които не дават възможност за пълноценно използване на потенциала на територията – недостатъчна специализирана техника за обработване, скъпите услуги и високите цени на растително-защитните препарати, застаряването на насажденията и бавната възвращаемост на вложените средства са фактор за влошаване състоянието на овощните масиви. 67

5.2.2.2. Промишленост..... 71

5.2.2.3. Сектор „Услуги“..... 72

5.2.3. Изводи и тенденции в развитието на икономическия сектор..... 75

5.3. Социални дейности и социална инфраструктура..... 77

5.3.1. Образование 77

5.3.1.1. Анализ и териториално разположение на обектите на образованието..... 77

Образователната инфраструктура е представена от следните учебни заведения:..... 78

– *гр. Алфатар*: ЦДГ „Щастливо детство“; ОУ „Христо Ботев“ 78

– *с. Алеково*: филиал на ЦДГ „Щастливо детство“; НУ „Отец Паисий“ 78

5.3.1.2. Изводи за състоянието на образованието 79

- В община Алфатар е развита инфраструктура на образованието, даваща възможности за получаване на основно образование. Това е обусловено от нивото на обслужващите функции на общината и броят на децата и учениците. 79

- Като центрове на образователната инфраструктура са се оформили общинският център – гр. Алфатар (ОУ общобразователно училище) и село Алеково (начално училище НУ), като училището в град Алфатар е със статут на „средишно“. В него се обучават ученици от съседните села без функциониращи училища. 79

- Намаляващият брой на учениците води до нарастване на броя на паралелките, които са с ниска пълняемост. Продължаването на тази негативна тенденция крие опасност към формиране на паралелки със слети класове при които качеството на образователния процес не е на необходимото ниво. 79

- Очертава се тенденция на преждевременно отпадналите от училище ученици да са основно от ромската етническа група, което дава отражение на образователното равнище на това население – проблем не само със социални, а и с икономически измерения. 79

5.3.2. Здравеопазване и социални дейности 79

5.3.2.1. Здравеопазване 79

5.3.2.2. Социални дейности 80

5.3.2.3.	Изводи и тенденции в развитието на здравеопазването и социалните дейности	80
5.3.3.	Култура и спорт	81
5.3.3.1.	Култура	81
5.3.3.2.	Спорт	82
5.4.	Жилищен фонд	82
6.	ПРОГНОЗА ЗА УСТРОЙСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ И ОБЩА СТРУКТУРА НА ТЕРИТОРИЯТА	87
6.1.	Принципи, върху които е изградена плановата концепция	87
6.2.	Приоритети на методическия подход	88
6.3.	Ограничители на устройственото усвояване на територията	89
6.4.	Прогнози за демографско и социално икономическо развитие	91
6.4.1.	Прогноза за демографско развитие	91
6.4.2.	Прогноза за развитие на икономиката на община Алфатар	93
6.4.2.1.	Основни фактори за икономическо развитие на общината	93
6.4.2.2.	Сценарии/хипотези за развитие на икономиката и система “Труд” 96	
6.4.2.3.	Прогноза за динамиката на икономиката на община Алфатар	97
6.4.2.4.	Прогноза за заетостта	98
6.4.2.5.	Прогноза за необходимите териториални ресурси	99
6.5.	Прогноза за развитие на системите на социалната инфраструктура	101
6.5.1.	Прогноза за потребностите от инфраструктура на образованието 101	
6.5.2.	Прогноза за потребностите от инфраструктура на здравеопазването 102	
6.5.3.	Прогноза за потребностите от инфраструктура на социално подпомагане	103
6.5.4.	Прогноза за потребностите от инфраструктура на културата и спорта 104	
7.	ОБЩА СТРУКТУРА И БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА АЛФАТАР	105
8.	ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ИЗВЪНСЕЛИЩНИТЕ ТЕРИТОРИИ	110
8.1.	Земеползване и устройство на териториите със земеделски земи	110
8.2.	Земеползване и устройство на горските територии	112
8.2.1.	Местонахождение и териториален обхват на горите	112
8.2.2.	Физикогеографски и хидрогеоложки условия	113

8.2.3.	Характеристика на климатичните условия	114
8.2.4.	Горско стопанство. Предвиждания на ОУПО.....	115
8.2.5.	Основни изисквания и правила при устройването на горските територии	117
9.	РАЗВИТИЕ НА УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ	118
9.1.	Селищна мрежа.....	118
9.1.1.	Историческо развитие и структура на селищната мрежа	118
9.1.2.	Структура на селищната мрежа	119
9.1.3.	Функционални характеристики и връзки на населените места.....	121
9.2.	Градоустройствени характеристики на населените места, изграденост и благоустроеност	123
9.2.1.	Територия и гъстота на обитаване.....	123
9.2.2.	Изграденост и благоустроеност на населените места	124
9.3.	Планова и проектна осигуреност	126
9.4.	Развитие и устройство на населените места	127
9.4.1.	Град Алфатар	127
9.4.2.	Село Алеково	128
9.4.3.	Село Бистра.....	128
9.4.4.	Село Васил Левски и Село Кутловица	129
9.4.5.	Село Цар Асен	130
9.4.6.	Село Чуковец.....	131
9.5.	Развитие и устройство на урбанизираните територии извън населените места	131
9.5.1.	Зони за обществено-обслужващи и рекреационни дейности.....	131
9.5.2.	Зони за производствено-складова, стопанска и други дейности ..	133
10.	КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО. ОБЕКТИ И ТЕРИТОРИИ С РЕЖИМ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКА ЗАЩИТА ПО ЗАКОНА ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО (ЗКН).....	135
10.1.	Типология на недвижимите културни ценности	135
10.2.	Ценностна характеристика на културно-историческото наследство	140
10.3.	Пространствено разположение на културно-историческото наследство	141
10.4.	Състояние на културно-историческото наследство	142
10.5.	Места и зони на въздействия от природни и антропогенни фактори, които представляват риск за увреждането на НКЦ и на експозиционната им среда	143

10.6.	Връзка със средата и останалите функционални системи в общината	143
10.7.	Взаимовръзка с движимото и нематериалното културно наследство	144
10.8.	Анализ на предходното устройствено и инвестиционно проектиране и реализации с оглед диагностициране на произтеклите от тези намеси (или липсата на намеси) проблеми за недвижимото културно наследство	146
10.9.	Проблеми на културното наследство в община Алфатар.....	147
10.10.	Насоки за опазване, експониране и социализиране на културното наследство в община Алфатар	148
11.	ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	150
11.1.	Пътна инфраструктура	150
11.1.1.	Съществуващо положение	150
11.1.2.	Нови проектни решения	151
11.2.	Железопътен транспорт.....	153
11.2.1.	Характеристики и състояние на ж.п. линията	153
11.2.2.	Съоръжения, спирки	154
12.	ДРУГА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	156
12.1.	Водоснабдяване и канализация.....	156
12.1.1.	Водоснабдяване. Обща част. Водоизточници	156
12.1.2.	Оценка на водоснабдителната система. Предложения	160
12.1.3.	Канализация. Съществуващо положение. Проектни предложения	161
12.2.	Енергийна система. Електроразпределение	162
12.2.1.	Изграждане и развитие на системата	162
12.2.2.	Разпределителна мрежа	163
12.2.3.	Изводи и препоръки	165
12.3.	Газоснабдяване.....	166
13.	ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА АЛФАТАР.....	171

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БАН	Българска академия на науките
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГСП	Горско стопански план
ЕКАТТЕ	Единният класификатор на административно-териториалните и териториалните единици
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие (
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗРР	Закон за регионално развитие
ЗСПЗЗ	Закон за собствеността и ползуването на земеделските земи
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ДЛ	Държавно лесничейство
ЛУП	Лесоустройствен проект
м.	местност
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НАИМ	Национален археологически институт с музей
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НКЖИ	Национална компания железопътна инфраструктура
ОДЗ	Областна дирекция земеделие
ОПР	Общинския план за развитие
ОПУ	Областно пътно управление
ОУП	Общ устройствен план
ОУПО	Общ устройствен план на община
с.	село
РИОСВ	Регионална инспекция на околната среда и водите
ТСБ	Териториално статистическо бюро

ВЪВЕДЕНИЕ

Проектът за Общ устройствен план на община Алфатар (ОУПО) е разработен в изпълнение на **Решение №, протокол №2014** г. на Общински съвет Алфатар за изработване на Общ устройствен план на община (ОУПО) Алфатар и проведена процедура по възлагане на ОУПО.

Проектът е изработен въз основа на:

- „Планово задание за изработване на Общ устройствен план на Община Алфатар”, одобрено с решение № 218 от Протокол №2/26.04.2013 год. на Общински съвет – Алфатар , наричано по-нататък – Планово задание).
- Съгласувателни писма към Плановото задание от заинтересовани институции и ведомства, както следва:
 - Министерство на културата, Национален институт за недвижимо **културно наследство (писмо №/.....2014 г.)**;
 - Министерство на околната среда и водите, Регионална инспекция на околната среда и водите **гр. Русе (писмо №..... г.)**.
- Техническо предложение за участие в открита процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет „Изработване на проект за общ устройствен план на община Алфатар“, разработено в съответствие с изискванията на документацията за възлагане на обществената поръчка и включващо описание на методическия подход на Изпълнителя и необходимите допълнителни проучвания.

Прогнозен период

В съответствие с разпоредбата на чл.17, ал. 3 от Наредба № 8/2001 г. на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените планове (по-нататък – Наредба № 8/2001 г. на МРРБ), прогнозният период на действие на плана е до 2030 г.

Община Алфатар съдействаше и предоставяше на проектантския колектив своевременно цялата необходима информация от общинско, регионално и национално ниво. Това е ярък пример за изключителна заинтересованост и сътрудничество на общинска власт.

1. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНАТА

1.1. Цели и задачи на плана

Главна цел на общия устройствен план на общината е да създаде териториална планова основа за нейното дългосрочно устойчиво устройствено развитие в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за община Алфатар географски, природни, исторически, ландшафтни и други ресурси.

Цели

Изхождайки от принципите на устойчивото развитие за баланс между екологично равновесие, икономически растеж и социален просперитет, при рационално използване на природните ресурси, постигането на главната цел се предполага от изпълнението на следните цели:

- Регулиране в устройствено отношение процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, които да не накърняват целостта и стабилността на природната ѝ среда;
- Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране на стратегическите документи по ЗРР - регионален план за развитие на Северен централен район за планиране, които образуват ниво 2, не представляват административно-териториални единици и са с териториален обхват, областната стратегия и Общинския план за развитие 2011-2015, както и на други общински, регионални и национални програми, планове и проекти. Извеждане на устройствени проблеми, произтичащи от ОУПО, които да бъдат включени в ежегодните програми за прилагане на Общинския план за развитие (ОПР);
- Прилагане на устройствени принципи на по-нататъшно изграждане и техническо съоръжаване на жизнената среда в населените места и останалите обитавани територии в съответствие със съвременните европейски критерии и стандарти, при търсене на максимален ефект при инвестирането и запазване на характерни качества и уникалност на териториите;
- Планиране на територията на общината да става по начин, осигуряващ съхраняване и едновременно с това пълноценно включване в жизнен оборот на природното и културно наследство на общината, с оглед устойчивост и взаимно стимулиране при развитието на всички системи.

Задачи на плана

Основните задачи на плана могат да бъдат определени, както следва:

- Определяне на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните ѝ части;
- Регламентиране на общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, при съблюдаване на режимите, установени със специални закони;
- Усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура;
- Обосноваване развитието на комуникационно-транспортната инфраструктура на общината и определяне съответстващото му усъвършенстване на транспортните мрежи.
- Обосноваване развитието на техническата инфраструктура и определяне разположението на мрежите и съоръженията им на територията на общината, както и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от регионално и национално значение;
- Идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита;
- Регулиране на взаимодействието между устройството на територията на общината и природната ѝ среда, с оглед нейното опазване. Регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси, с оглед опазването им;
- Осигуряване на условия за опазване и социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности;
- Извеждане на приоритетните устройствени мероприятия и определяне на последователност на реализирането им във времето.

1.2. Основни изисквания към проектното решение

Общият устройствен план на общината е изработен при съблюдаване на следните общи изисквания:

- Да послужи като основа за цялостното устройство на общинската територия, като определи общата структура на територията, преобладаващото предназначение на съставните и структурните части и общия режим на устройството им, съгласно разпоредбите на

ЗУТ. Неговите предвиждания са задължителни при изготвянето на подробните устройствени планове, с които се конкретизира устройството и застрояването на териториите на ниво поземлен имот;

- Да доразвие положителните идеи и тенденции, заложи в предходни устройствени проекти и планове и други проучвания за територията на общината;
- Да отчете външните връзки на общината като стимулатор за развитие. Решаване на инфраструктурни и теренни проблеми в съответствие с целесъобразността им не само на общинско, но и на междуобщинско ниво. Съобразяване предвижданията на разработки на територията на съседни общини или предвиждане (иницииране) на такива, отнасящи се за общи устройствени проблеми, като борба с рисковите фактори в енергийния комплекс, развитие на транспортната и др. техническа инфраструктура и пр.;
- Да формира комплекс от устройствени мерки, целящи създаване на условия за преодоляване на установени съществени диспропорции между отделни части на общинската територия;
- Да сведе до минимум отнемането на ценни земеделски земи за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване;
- Да създаде устройствени възможности за използване на природния и културно-историческия ресурси за развитие на отдиха и туризма, при съблюдаване режимите за опазването им;
- Да създаде условия за развитието на социалната и техническата инфраструктури;
- Да осигури възможности за етапност в реализацията на устройствени мероприятия - общинско задължение;
- По отношение на икономическото развитие на общината, да приложи постановките на стратегическите документи по ЗРР, отнасящи се за общинската територия. За стимулиране на публично-частното партньорство в дейностите, осигуряващи социално-икономическото развитие, в плана да се проучат възможностите и предложат решения за целесъобразна реализация на поземления фонд – общинска собственост, при спазване на общите и специфични изисквания и ограничения по отношение земеползването;
- Предвид несъвместимостта на оценките за потребността от урбанизация, произтичаща от естествените демографски процеси, и реалното инвестиционно търсене на терени за обитаване и за стопански дейности, да се разработи и приложи адекватен подход

при планиране на земеползването, респ. оразмеряване на системите, като се съблюдают и изискванията за устойчивост на системите.

- Във връзка с горните изисквания, за населените места, за съществуващите и за други части от общинската територия с ОУПО може да се определят устройствени зони и самостоятелни терени с устройствен режим, вкл. при необходимост:
 - територии (земеделски и горски) без право на промяна на предназначението им;
 - територии за превантивна устройствена защита (по чл. 10, ал. 3 на ЗУТ);
 - рискови територии – зони със свлачища и абразия и потенциално наводняеми територии;
 - територии за прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия.
- Разпределението на територията на общината по видове общо (преобладаващо) предназначение и видове устройствени зони да се извърши с номенклатурата и възможностите на Наредба № 7/2003 г. на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (по-нататък-Наредба № 7/2003 на МРРБ), при съобразяване с режимите, установени по реда на други закони и на фактическото ползване. За територията на общинския център да се съблюдают предвижданията на действащия цялостен устройствен план. Ако във връзка с настъпили промени във фактическата обстановка и/или предвижданията на ОУПО налагат изменение на този план в отделни негови части, то местата и видът на необходимото изменение следва да се посочат изрично в Правилата за прилагане на ОУПО.

2. ИНФОРМАЦИОННА ОСНОВА НА ПЛАНА

2.1. Изходни данни за изработване на проект за ОУПО Алфатар

Основната информация при изработването на ОУПО е ползвана от два основни документа, които са одобрени от Общинския съвет на Алфатар:

- Задание за изработване на ОУП на общ. Алфатар;
- Общински план за развитие на община Алфатар.

За отбелязване е, че и двата документа са разработени професионално, за целия спектър на изискваната проблематика и предоставят добра изходна информация за проектантския колектив.

От двете приложения съдържания на Заданието за ОУП и ОПР се вижда, че съществува припокриване на информация: от стр.6 до стр.46 на Заданието със стр.13 до 52 от ОПР.

2.2. Актуализация и доразвитие на проучвателната основа на ОУПО Алфатар

За събирането на допълнителна информация, проектантите предоставиха на община Алфатар анкетни форми, адресирани до общински, областни, регионални и национални служби и институции. Получени бяха съответните данни и информация от:

- Национален археологически институт с музей (НАИМ) при БАН;
- Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) – БАН;
- „Ситигаз България” ЕАД;
- „Водоснабдяване и канализация” ООД – Силистра;
- ДП „Национална компания железопътна инфраструктура (НКЖИ)”;
- Държавно горско стопанство – гр.Силистра;
- Областна дирекция земеделие (ОДЗ)– гр.Силистра;
- Териториално статистическо бюро (ТСБ) – Силистра;
- Областно пътно управление (ОУПО)– гр.Силистра;
- Общинска администрация – гр.Алфатар;
- Анкетни форми от кметовете и кметските наместници на селата.

На място беше събирана допълнителна информация от техническата служба на общината и при среща с кметовете и наместниците на населените места.

Особено полезна беше непрекъснатата информация, която служебните лица подаваха в работен порядък.

За отбелязване е, че Заданието за ОУПО не беше съпроводено с опорен план на общината. Същото е изискване, както от раздел XII на Заданието, така и съгл. чл.125, ал.3 от ЗУТ.

За изработването на опорния план на колектива бяха предоставени от общината карти на възстановената собственост за землищата на селата и кадастрална карта за землището на гр. Алфатар.

Опорният план беше изработен съгл.изискванията на нормативните документи, вкл. Наредба №8 от ЗУТ и допълнен с изискванията от НИНКН – гр.София.

3. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТЕРИТОРИЯТА

3.1. Местоположение и граници

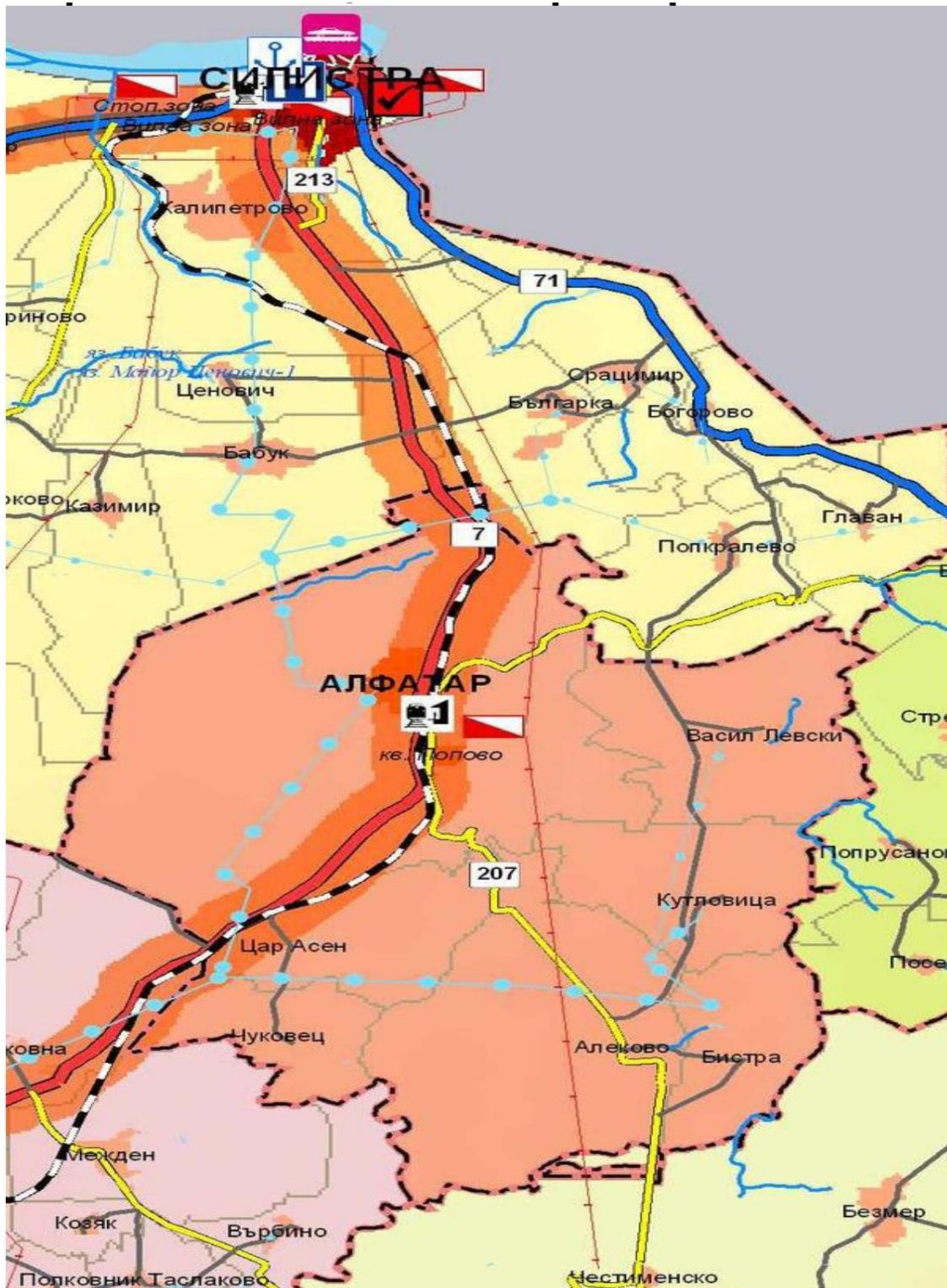
Община Алфатар е разположена в североизточна България, в границите на област Силистра, като заема нейната източна част. Тя е една от 7-те общини на област Силистра и е 4 категория (ЕКАТТЕ – SLS01) по категоризацията на общините в Република България, съгласно заповед № РД-02-14-2021/14.08.2011 година на Министъра на регионалното развитие. На изток граничи с община Кайнарджа, север и запад с община Силистра, на запад и юг с община Дулово и на изток с община Тервел – област Добрич.

Общата територия на общината според цифровия модел на кадастралната карта на общината е 248 564 дка (248,56 кв.км.). Територията на общината се разделя на следните основни видове: земеделски територии - 127 737 дка; горски територии - 105 921 дка; населени места и др.урбанизирани територии - 9 039 дка; водни площи - 128 дка. Освен общинския център – гр. Алфатар, общинската територия включва още 6 села, в т.ч. 3 кметства – с.Алеково, с.Бистра и с.Чуковец и 3 кметски наместничества – с.Цар Асен, с.Васил Левски и с.Кутловица. Съгласно същата заповед категоризацията на населените места е както следва за: Алфатар (ЕКАТТЕ – 00415 с 4 категория), с.Алеково (ЕКАТТЕ – 00240 с 6 категория), с.Бистра (ЕКАТТЕ – 04145 с 7 категория), с.Чуковец (ЕКАТТЕ – 81712 с 7 категория), с.Цар Асен (ЕКАТТЕ –

78063 с 8 категория), с.Васил Левски (ЕКАТТЕ – 10210 с 8 категория) и с. Кутловица (ЕКАТТЕ – 40751 с 8 категория).

Карта на община Алфатар

Връзките на община Алфатар се осъществяват главно с автомобилен и железопътен транспорт. Общинският център отстои на 23 км от гр. Силистра,

на 125 км от гр. Варна, на 135 км от гр. Русе, на 82 км от гр. Разград, на 70 км от гр. Добрич, на 75 км от гр. Шумен, на 540 км от гр. София, на 140 км от Букурещ (Румъния), на 40 км от Кълъраш (Румъния), на 100 км от Констанца (Румъния), от КПП Силистра на 26 км. Обкръжението на община Алфатар с общини и населени места от по-висока категория е обуславящ фактор в цялостното историческо развитие.

Важен елемент в развитието на общината е близостта до река Дунав и границата с Република Румъния.

3.2. Население и селища

В Община Алфатар по данни на НСИ¹, към 31.12.2013 г. живеят 2892 души (2.5% от населението на Област Силистра). По този показател в рамките на областта общината е с най-малък брой на населението в сравнение с останалите общини. Средната гъстота на населението е ниска – 11.6 души/кв.км (значително под средната гъстота на населението за Област Силистра – 40.8 души/кв.км, за Северен централен район – 56.4 души/кв.км и за страната – 65.3 души/кв.км).

В центъра на общината – град Алфатар е съсредоточено 54% (1561 души) от общото население, а в селата – 46% (1331 души).

Селското население е локализирано на територията на 6 села. По броя на населението (по данни на НСИ) селата са: малки – с население 250-1000 д. (Алеково, Бистра и Чуковец) и много малки – с население под 250 д., реално под 100 д. (Васил Левски, Цар Асен и Кутловица).

По данни на ГД „ГРАО“ населението на община Алфатар по постоянен адрес към края на 2013 г. е 3326 души, а по настоящ адрес – 3044 души, а към 15.09.2014 г. – 3294 души по постоянен адрес и 3013 души – по настоящ адрес. Различията с данните на НСИ се дължат на методическия подход при регистрирането на населението и на временно отсъстващите лица.

3.3. Кратка историческа справка

Най-ранните археологически факти за обитаването на Алфатарския регион са от енеолитните селища в центъра на с. Цар Асен (5500-3500г. пр. Хр.), до с. Васил Левски, м. „Параджик“ и м. „Каракуз“, което свидетелства за стопанско и културно усвояване на региона от праисторически времена, чиито знаков представителен център се явява Варненския халколитен некропол.

¹ НСИ, Демографска статистика

През третото хилядолетие преди Хр. на територията от север нахлуват конни племена, носители на бронзовата култура, които изместват енеолитната цивилизация.

През ранно-желязната епоха (VIII-VI в. пр. Хр.) района на Алфатар е напълно усвоен и заселен от тракийското племе гети. Основните им селища са в центъра на гр. Алфатар, м. „Караул“, м. „Сухата чешма“ до кв. „Попово“, м.„Килник“ до с.Цар Асен, м. „Чешмите“ над с. Васил Левски, а около тях се издигат и могилените некрополи. Най-забележителният паметник на тракийското присъствие в региона е светилищния комплекс по поречието на р. Табан.

При завладяването на Добруджа от римляните се наблюдава плавна романизация на местното население, което дълго време продължава да упражнява своите култове и да почита своите божества. Това се долавя и в приемствеността на селищната мрежа, като върху тракийските селища се наслагват и римски такива, но се строят и нови крепости, като тези в м. „Караул“ , м. „Сухата чешма“ при Алфатар и в м. „Бистренски лозя“ до с. Алеково.

В м. „Караула“ през III-IV в. се развива голяма селищна структура, която е южен фортпост на големия античен град Дуросторум. Голямо значение за селищното развитие от това време е преминаването през региона на важният римски път, свързващ Марцианопол, Дуросторум, Абритус, Паматис и др.

По време на готските нашествия през III и втората половина на IV век животът в големите неукрепени селища е прекъснат (при м.„Чешмите“ в кв. Попово, м. „Каракуз“, до с. Цар Асен), но продължават да съществуват до VIв. укрепленията в м. „Караул“, м. „Бистренски лозя“, м. „Сухата чешма“ и южно от стадиона в Алфатар. Те са разрушени от славяните в края на VI и началото на VIIвек.

След формирането на българската държава Алфатар и околните селища се оказват в центъра на политическия, стопанския, културния и духовния живот на Първото българско царство. През средновековието по поречието на р. Канагьол е преминавал също важен път – от столиците Плиска и Преслав към Дръстър (Дунавската резиденция на българските владетели). През езическия период около пътя се изгаждат землени укрепления – пътни станции (м.„Геленджик“ между с. Алеково и с. Цар Асен).

През IX век стробългарската селищна система в региона е уплътнена, като по времето на цар Симеон започват да се изграждат и каменни укрепления (в центъра и над стадиона на гр. Алфатар, м.„Сухата чешма“, м.„Караул“, м.„Бистренски лозя“). Най-важният военно-административен, икономически и културно-религиозен център на територията през IX и до средата XI век е крепостта в м. „Килник“, между селата Цар Асен и гр. Алфатар, на левия бряг на р. Канагьол (средновековната Дристра). При разкопките през 50-те години на XX век са открити следи от пожари от X и XI век и се приема,

че българите напускат крепостта, както и съседните селища до Алфатар и Алеково след превземането ѝ от печенегите през 1036г.

През следващите четири века вътрешността на Добруджа е подложена на нашествия от варварските племена, нахлуващи от север – татари, печенеги, кумани, узи, в резултат и на климатични особености, българското население емигрира от тези територии и се установява в по-защитените зони край брега на р. Дунав и Ломовете в Русенско, Източния Предбалкан и Подбалкан.

През XV век районът е все още слабонаселен, българските крепости и селища край брега на р. Дунав страдат от постоянните сблъсъци на Османската империя с кръстоносците и власите. Поради това българите все по-често напускат крайдунавския регион и образуват селища на по-голямо разстояние от реката. Такова селище е разкопано в центъра на Алфатар, където през втората половина на XV век и началото на XVI век се зародил настоящият град.

За пръв път като голямо български село с днешното име Алфатар е описано в османски регистър от 1573 г.. Според документ от 1610г. Алфатар вече е вакъф на Пири паша – бивш велик везир на Османската империя. Документ от 1621 г. отбелязва, че в селището има 364 домакинства, което означава, че е било с около 3000 жители. Отново неговото местоположение е стратегичеко – в близост до важен за империята път, свързващ Цариград, Одрин, Айтос, Шумен и Силистра с Долния Дунав, Влашко, Молдова и Кримското ханство. През 1636 поски дипломат и пътешественик отбелязва, че в селото има 500 изцяло християнски домакинства, които си имат православен свещеник и селото е най-голямото в региона.

По време на руско-турската война 1767-1774г, особено при битките през 1773г. алфатарци взимат дейно участие на страната на русите и след това се преселват в руската крепост Св. Екатерина, после за постоянно са установени в с. Олшанка. Така районът се обезлюдава и между 1810-1830г. тук остават само няколко турски семейства.

През Руско-турската война от 1828-1829г. временно са освободени Източния Подбалкан, Странджа, Източна и Одринска Тракия. Българите, които активно са подкрепяли руските войски, са принудени да се изселят от родните си места при подписването на Одринския мирен договор през 1830г. и около 100 000 българи тръгват към руските губернии, но част от преселниците правят опит да се върнат през 1832г. Зимата ги спира в района на Алфатар и под ръководството на Съби Чорбаджи и Въльо Сивков 80-те фамилии възстановяват селото.

По време на Кримската война Алфатар отново е в оста на военните действия, формира се доброволчески въоръжен отряд, който успява да разбие турския башибозук при с. Цар Асен, но при оттеглянето на русите, с тях на север от Дунав се изселват и 122 семейства алфатарци, а градът е опожарен.

През 1856г. султанът издава ферман за амнистия и много от изселените се завърщат и възраждат Алфатар.

Освобождението заварва Алфатар като чисто българско село с около 120 фамилии, с една от най-големите църкви в региона и килийно училище, местно самоуправление, училищно и църковно настоятелство, заможни земеделци, скотовъдци, занаятчии. Селото се утвърждава като общински център, замогва се, населението се увеличава до 450 семейства в края на XIX век.

През 1884г. е построено най-голямото и модерно училище в силистренски окръг с осем класни стаи и две канцеларии за около 250 деца, а тогавашното читалище е разполагало с най-богатата библиотека в силистренско в края на XIX век.

През 1894г. се учредява първото в България кооперативно земеделско-кредитно дружество „Нива”.

Според Ньойския мирен договор от 1918г. Южна Добруджа е предадена на Кралска Румъния, което води до политически, стопански, културни и религиозни проблеми за българското население на областта.

С Крайовската спогодба от 1940г. Южна Добруджа се връща към България и в Алфатар и региона започва нов възход. През 50-те и 60-те години е разгърнато голямо строителство, изгражда се съвременния център и основния сграден фонд на селището.

Произходът на името Алфатар е спорен, през различните времена се е произнасяло по различен начин, за местните до неотдавна е било диалектното Афлатар и произлиза от наличието около селището на вид круши (алфатки). Ако произхода се търси в гръцка етимология, името може да бъде разделено на „алфа” = „начало, първа” и тарос” = ”твърдина, крепост”. Има хипотези за прабългарски произход на името.

През 1942г. с министерска заповед селището е преименувано за кратко на Генерал Лазарово до 1943г.

В периода след 1944 г. и до днес развитието на общината се осъществява в съответствие с двукратно настъпилите промени в общественото-политическото статукво. Определящ фактор за формиране на икономическия профил и социалния облик на общината представляват спецификата на природо-географските условия и потенциалът на естествените ресурси.

С Указ 1942 на Държавния съвет на България от 4 септември 1974г. Алфатар е обявен за град и център на селищна система.

След 1990 година населението силно намалява в следствие миграционните процеси, като Алфатар запазва ролята си като общински, стопански икономически и културен център в общината.

3.4. Ситуиране на Алфатар в селищната мрежа на страната.

Според функционално-икономическите си характеристики, общините от област Силистра могат да се обособят в две групи. Първата е представена единствено от община (респ. град) Силистра и може условно да се нарече “индустриално-обслужващо ядро”. Във втората група попадат всички останали, имащи нюансни различия на “аграрно-индустриални” (Дулово, Тутракан, Ситово) и “аграрни” общини (Главиница, Кайнарджа, Алфатар). Само гр. Силистра е с относително висока степен на развитие и полифункционална икономическа структура. Той е и най-притегателното поле за инвестиционна и предприемаческа дейност, с утвърдени приоритети в развитието на индустрия и транспорт, проучен потенциал и аспирации за развитие на туризъм. Останалите общини, имащи предимно аграрен и аграрно-промишлен характер, са с ограничено поле на влияние, с ниска привлекателност за инвестиране в производствена и друга дейност. Всички те имат потенциал за превръщане в активен стопански “тил” на “ядрото”, а някои от тях (Алфатар, Тутракан и Кайнарджа) и да се включат успешно в туристическото предлагане на областта.

Близостта на мощния фокус на урбанизация – градовете Варна и Силистра и произтичащите от това ежедневни и периодични миграционни процеси (трудови и културно-битови пътувания) предопределят известни „агломерационни характеристики на устройственото развитие в надобщински (регионален) териториален обхват.

Според пространствения модел за развитие на националната територия в Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) за периода 2013-2025 г. град Алфатар се включва в 5-то ниво – много малки градове и села, центрове с общинско значение за територията на съответните общини (139 бр. общо за страната). В тях се осъществява първичното обслужване на населението на общините и където са налични работни места извън селскостопанската заетост – в сферата на социалните услуги, търговията, администрацията, промишленото и занаятчийското производство, образованието, културата. В Северен централен район към пето ниво се включват 19 бр. населени места: Златарица, Лясковец, Полски Тръмбеш, Стражица, Сухиндол; Борово, Ветово, Две могили, Иваново, Сливо поле, Ценово; Завет, Лозница, Самуил, Цар Калоян; от обл. Силистра – Алфатар, Главиница, Кайнарджа, Ситово.

Според направените оценки за определяне на районите за целенасочена подкрепа в област Силистра всички общини с изключение на община Силистра попадат в този обхват, а Алфатар, Ситово и Кайнарджа попадат в териториалния обхват на районите за целенасочена подкрепа и по степен на „уязвимост” в зависимост от общото влияние на показателите върху

конкурентоспособността, устойчивото развитие и просперитета на съответните общини.

Върху сегашната селищна мрежа на общината най-дълбок отпечатък е дала земеделската функция. За развитието на града решаваща роля са изиграли и географско местоположение, занаятчийското производство, административната и културна функция и др.

4. ПРИРОДЕН КОМПЛЕКС

4.1. Релеф

Община Алфатар се намира в югоизточната част на Силистренска област. Територията на общината попада в морфографско отношение в източната Дунавска равнина, по специално в Провадийско-Лудогорско-добруджанската платовидна подобласт. Местоположението на общината в Добруджанското плато обуславя равнинно вълнообразно пресечен релеф. Надморското равнище варира от 40 – 300 м.

Територията на общината се пресича от две сухоречия – дерета — Канагьола и Табан, които в миналото са били дъно на реки. Районът около тях се характеризира със стръмни и полегати хълмове. Територията е силно разчленена и наклонена на север. В тази посока е насочена и долинната мрежа на множеството от сухи дерета.

По своите морфологически характеристики територията на общината е продължение на източните степи и има нахълмена повърхност. Релефът е благоприятен за развитието на селското стопанство и техническата инфраструктура. Средна надморска височина е 175 м –Алфатар.

4.2. Климатични и метеорологични условия

4.2.1. Обща климатична характеристика

Климатът на Дунавското крайбрежие от гр. Свищов до гр. Силистра като част от територията на Северна България се определя от влиянието на специфичното му географско положение от една страна брега на р. Дунав, отвореността на север за нахлуващите безпрепятствено студени северни и североизточни ветрове, общия за страната пренос на въздушни маси и характерните за долините на реките долинни течения. Тези основни черти на географското положение на обособената територия дават отражение не само върху климатичните елементи, но и върху екологичната обстановка на обособената територия.

В климатично отношение районът попада в крайдунавската подобласт на умереноконтиненталната климатична подобласт. Откритостта на района и липсата на оградащи планини, позволява свободния пренос на арктически въздушни маси от североизток, особено през зимния сезон. Ова дава отражение върху климата, правейки го близък до континенталния. Най-студеният месец е януари, а най-топлият юли. Относителната влажност на въздуха съответства на тази в умерените географски ширини от 66% през август до 85% през декември. Районът е характерен със значителна турбуленция на въздушните маси. Тихото време едва надхвърля 30% от времето през годината. Той е със слабо изразени температурни инверсии. Средната скорост на вятъра също е сравнително висока спрямо тази в останалите райони на България.

4.2.2. Валежи

Валежите са важен климатичен елемент, оказващ влияние върху чистотата на атмосферния въздух и количеството и качествения състав на водите. Особеностите в географското положение, преноса на въздушните маси и тяхната трансформация намират отражение във вида, количеството и разпределението на валежите. За обособената територия средногодишната сума на валежите са 500 mm - Силистра, 611 mm Тутракан (близки са стойностите и за другите станции в Дунавското крайбрежие : 543 mm - Свищов, 586 mm - Русе и 543 mm - Свищов) и е под средната за страната (640 mm). Максимумът на валежите е през летния сезон, а минимумът – през зимния сезон.

Таблица № 1

Средна месечна, сезонна и годишна сума на валежите, mm

Станция	Средна месечна, сезонна и годишна сума на валежите, mm											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ст. Силистра	37	29	32	39	51	66	55	39	31	36	47	39
ст. Тутракан	40	43	38	50	70	72	58	53	46	39	53	50

Таблица № 2

Средна сезонна и годишна сума на валежите, mm/ mm

Станция	Средна сезонна и годишна сума на валежите, mm/ mm				
	Зима	Пролет	Лято	Есен	Годишно
ст. Силистра	105	122	159	113	500
ст. Тутракан	132	158	183	138	611

От стопанска и екологична гледна точка определен интерес представлява и средномесечното разпределение на валежните количества.

Най-голямо е количеството през м. юни, юли и май, а най-малки средномесечни валежи има през февруари, септември, март и октомври. Средномесечно за ст. Силистра са регистрирани от 6,7 дни с валежи за м. септември и октомври до 12 (януари и юни) и 13 дни (май). Валежите от дъжд са с най-много случаи през м. май, юни и април (съответно 13,12 и 11 дни). Най-редки извалявания от дъжд се наблюдават през м. януари (4 дни) и през м. февруари, март, септември и октомври (от 5 до 7 дни). Интерес представляват и изваляванията от сняг. Средногодишно в района вали сняг 39 дни, като най-много са валежите през м. януари и февруари (съответно 18 и 12 дни). Максимумът на сумата на валежите за дунавското поречие е месец юни. Засушаването настъпва през август-септември, което е решаващо за преждевременното прекратяване на вегетацията при дървесната растителност. Режимът на валежите има добре изразен континентален характер. Максимумът е през юни, минимумът е през февруари. В климатично отношение районът принадлежи към една от най-сухите части на България. Валежите средно са равни на около 84-86% от средните за страната. За вегетационния период средната сума на валежите е 318мм и средният брой на дните с валежи е 37. Това е най-добре изразеният континентален климат в България, характерен за Дунавската равнина.

Таблица № 3

Валежи

	ст.Силистра	ст. Тутракан	ст.Русе	ст.Свищов
Средногодишно количество на валежите мм	500	611	562	540
Средна месечна сума на валежите за вегетационния период мм	48.53	55.43	54.35	51.31

Таблица № 4

Средна месечна сума на валежите мм/м²(климатичен справочник – валежи)

станция	месеци												Зи ма	Про лет	Ля то	Есен	Год.	Веget тац. пер.
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII						
	Вегетационен период																	
Силистра	37	29	32	39	51	66	55	39	31	36	47	39	105	122	159	113	500	48.53
Тутракан	40	43	38	50	70	72	58	53	46	39	53	50	132	158	183	138	611	55.42
Русе	44	36	39	52	64	80	60	45	37	36	46	46	125	155	187	119	586	54.35
Свищов	39	32	35	48	67	70	51	37	37	39	44	44	115	150	158	121	543	51.31

* - намален период на действие

4.2.3. Температура на въздуха

Температурата е един от най-важните фактори, определящи характера на въздушните маси, оказващи влияние върху промените на останалите метеорологични елементи, една от най-силно променливите метеорологични

величини. В зависимост е от географската ширина на местността, от надморската височина, от орографските особености, от въздушните течения и др. Температурният режим на общината е в най-тясна зависимост от радиационните условия и циркулационните процеси.

Температурните характеристики определят района като относително студен за съответната географска ширина през зимата. Най-студеният месец е януари със средна минимална температура (-13,8°C) и средна максимална 11,6°C. При изключителни студени зими, които не са рядкост за района температурите достигат до (-35°C). Трайно задържане на среднодневните температури на въздуха над +5°C. Лятото е горещо и засушливо, средна температура на въздуха през месеците юни, юли и август не спада по 25,4°C средно за последните 5 години. През месец август са измерени най-високите температури за района +36,8°C и абсл.макс.температура 44,1°C. Средната годишна температура на въздуха е +11,6°C.

Таблица № 5

Средна месечна и годишна температура на въздуха за ст. Силистра

месеци	год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
въздух	11,6	-1,7	0,8	5,3	11,8	17,3	28	23	22,4	18,2	12,6	7,1	1,5
почви при дълбочина 10 см	11,8	0,9	1,2	3,8	9,2	16,5	25	24	23,5	19,8	12,8	6,9	2,8

Последната пролетна слана е около 15 април, при по-късни застудявания не се изключват даже и през първата десетдневка на месец май. Есенният сезон се характеризира с едно кратко задържане на средната дневна температура над +5°C, което продължава до към края на месец октомври. Първите есенни слани настъпват средно около 26 октомври, а най ранните около 20 септември. Средната продължителност на свободното от слана време е 140 – 173 дни.

При оценка на температурата от особено значение е определената средна и крайна дата на последния пролетен и на първия есенен мраз и средната продължителност на свободното от мраз време.(табл. №6).Важно значение имат и датите за прекратяване на последния пролетен или за настъпване на първия есенен мраз.

Таблица № 6

Свободно от мраз време

Станция	Последен мраз			Първи мраз			Ср. продължителност на свободно от мраз време, дни
	Най-ранна дата	Средна дата	Най-късна дата	Най-ранна дата	Средна дата	Най-късна дата	
Силистра	4.III	29.III	18.IV	10.X	10.XI	8.XII	226

Русе	5.III	24.III	19.IV	13.X	14.XI	27.XII	234
Свищов	4.III	28.III	27.IV	7.X	11.IX	2.XII	227

Таблица № 7

Снежна покривка – Брой на дните със снежна покривка по десетдневия

станция	Месеци														
	IX			XII			I			II			III		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Силистра*	<u>2</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	.	.
Русе*	4	5	6	6	5	4	3	3	.	.
Свищов	3	5	6	6	7	5	4	3	.	.	.

*- непълен 40 – годишен период.

Снежната покривка е непостоянна с дебелина около 14 см. Средно за района дните със снежна покривка за годината са 50.

4.2.4. Влажност на въздуха, облачност

Величината на относителната влажност е в тясна зависимост от преноса на въздушни маси и температурата на въздуха. При повишаване на температурата относителната влажност намалява. Наличната влага в атмосферния въздух оказва влияние върху условията за образуване на облаци, валежите, мъглите. Те от своя страна дават отражение върху термичния режим, степента на изпарение, развитието на растителността, а също така и върху поведението на атмосферните замърсители.

Средната относителна влажност на въздуха е 45-60%, абсолютната е 4-12 мм. Ранните есенни и късните пролетни мразове не позволяват развитието на ранно и късно полско зеленчукопроизводство. Продължителните силни ветрове през зимата отвяват снежната покривка и причиняват измръзвания на есенниците, снегонавявания по пътищата и обледяване на далекопроводите и трайните насаждения.

Таблица № 8

Средна месечна и годишна сума на валежите в мм

месеци	год. общо	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
556	36	30	32	47	66	73	52	48	41	41	50	39

Разпределението на валежите през годината е равномерно. В района има много ясно изразена сезонност на валежите май и юни. Валежи 556 мм, главно от дъжд, са под средните за страната –650 мм. Дните със снежна покривка за последните 20 години са средно 40 дни, като започват от втората

десетдневка на месец декември и продължават до 10 март. Най-малката средна височина на снежната покривка стойност в см е през първата десетдневка на декември – 3 см и най –високата средна стойност на снежната покривка е през последната десетдневка на януари 11 см. За община Алфатар е характерно наличието на голяма влажност през цялата година. Максимумът на относителната влажност е през декември-януари (85 %), а минимумът през юли и август – 66 %. Дни с относителна влажност под 30 % не се наблюдават. Средната годишна относителна влажност е около 75 %. Средногодишната облачност е 5,2 бала , като с максимум през декември – 7,0 и минимум през август – 2,8 бала.

Облачност

Познаването на режима на облачността има важно климатично и стопанско значение, тъй като тя оказва влияние върху радиационния, топлинния и влаговия режим. Средногодишната облачност за района на Силистра е 5,2 (за Свищов е 5,2 , а за Русе-5.4). С най-ниска облачност са летните месеци и началото на есента, най-висока е облачността през зимните месеци. От таблицата е видно, че облачността има добре изразен годишен ход.

Таблица № 9

Облачност – Средномесечна и годишна обща

Станция	месеци												Год.
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Силистра	6.8	6.7	6.3	5.4	4.8	4.5	3.2	2.8	3.3	4.6	6.8	7.0	5.2
Русе	7.0	6.7	6.2	5.6	5.3	4.8	3.5	3.0	3.4	4.7	6.9	7.3	5.4
Свищов	7.0	6.5	6.1	5.2	5.2	4.2	3.0	2.5	3.3	4.8	6.9	7.4	5.2

4.2.5. Мъгли

Природните условия и степента на техногенно замърсяване на атмосферния въздух предопределя особеностите в проявлението на мъглите. За района на Силистра най-голям брой дни с мъгла има през м. декември и януари, а най-малко – през м. юли, април, май, юни, август и септември, което е благоприятна предпоставка от екологична гледна точка.

В община Алфатар мъглите се образуват предимно през студената част на годината. Максимумът им е през декември – 6 дни средно за месеци, минимума е през месец юли – 0,5 дни средно месечно и съвпадат с относителната влажност. Максималният брой на дни с мъгла е през октомври и декември с по 14 дни, а минимален брой на дните с мъгла е юли – с 3 дни, а максимален брой на дни с мъгла (за периода на изследванията) е 59 дни средно годишно или средно годишно с мъгли е 32,1 дни, което е по-голям от средното за страната. Най-често мъглите са с продължителност един ден.

Много рядко мъглата продължава няколко денонощия. Мъглите започват обикновено в период от 21,0 ч до 7,0 ч. През месец април е най-големия процент на дни с мъгла.

Таблица № 10

Мъгла – Брой на дни с мъгла по месеци, полугодия и годишно

Месеци												полугодия		Год.
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	IV - IX	X – III	
5.1	3.2	1.3	0.4	0.3	0.3	0.0	0.5	0.9	2.3	3.8	5.5	2.3	21.1	23.5

4.2.6. Слънчева радиация

Радиационният баланс като показател дава информация както за топлинното състояние на земната повърхност, така и за топлинното състояние на прилежащия въздушен слой. Една от най-важните характеристики на радиационния режим при оценяването на радиационните условия е продължителността на слънчевото греене.

Районът на общината и Дунавската равнина като цяло са едни от местата в България с най-малка годишна радиация – под $55,7 \cdot 10^2 \text{ MJ/m}^2 - 133 \text{ kcal/sm}^2$. При напълно ясно небе и открит хоризонт за географската ширина на нашата страна продължителността на слънчевото греене варира между 1850 и 2500 h. За най-близко разположените метеорологични станции, в които се наблюдава този показател – Русе и Образцов чифлик, годишната продължителност на слънчевото греене е съответно 2120 и 2047 часа. Отчита се намаление в сравнение с 1950 г., което се дължи както на глобалните промени на климата, така и на повишаването на плътността на атмосферата. Най-голямо е слънчевото греене през м. юли. Най-малко е слънчевото греене през м. декември.

Таблица № 11

Продължителност на слънчевото греене в часове, h

Продължителност на слънчевото греене в часове, h														
Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Общо	
Русе	60	78	128	187	245	267	316	295	234	174	81	55	2120	
Обр. чифлик	64	73	120	174	232	258	307	298	225	162	78	56	2047	

4.2.7. Вятър

Случаите на вятър имат значение не само като елемент и особеност на времето и климата, но и за някои отрасли на стопанството, а също така и от екологична гледна точка. Голямо значение за формирането на потенциала на замърсяване на атмосферния въздух и подстилащата повърхност има повторемостта на ветровете с различна посока и скорост.

Посоката им се определя от преноса на въздушните маси и особеностите на географското положение и местните природни условия. Преобладаващи ветрове по Дунавското крайбрежие са със северозападна и североизточна посока, като оказват известно влияние върху отклонението на дунавските води на дясно по течението, което е една от причините за по-интензивна ерозия на българския бряг.

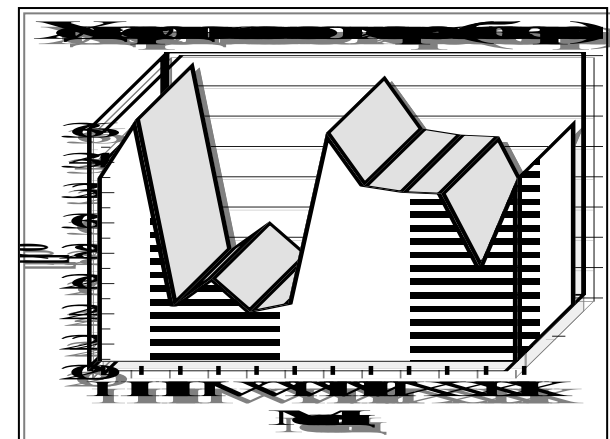
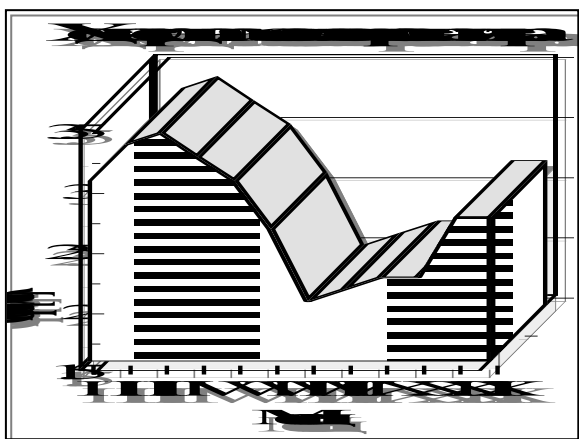
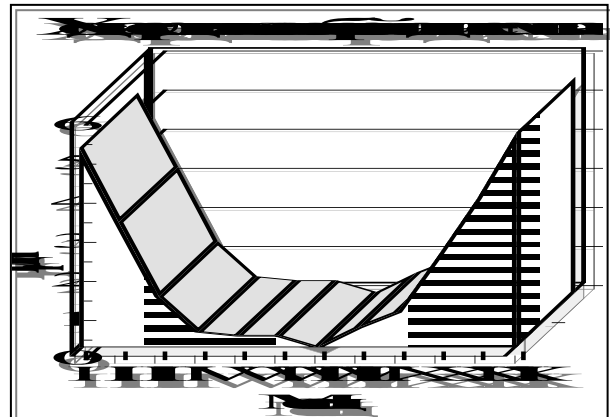
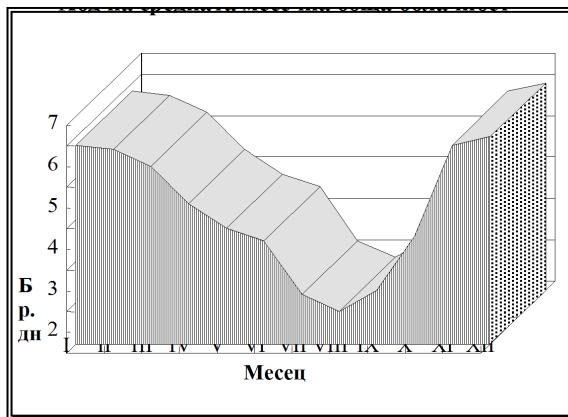
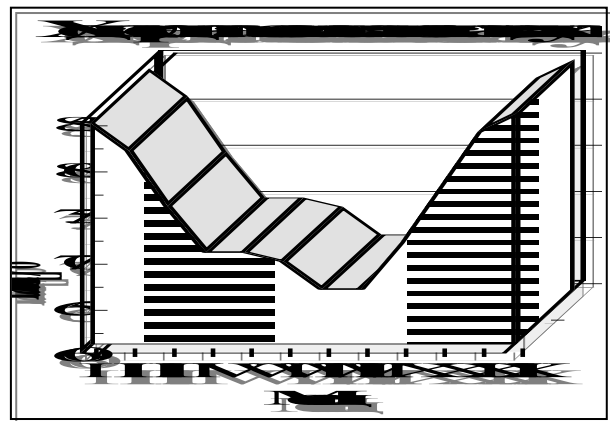
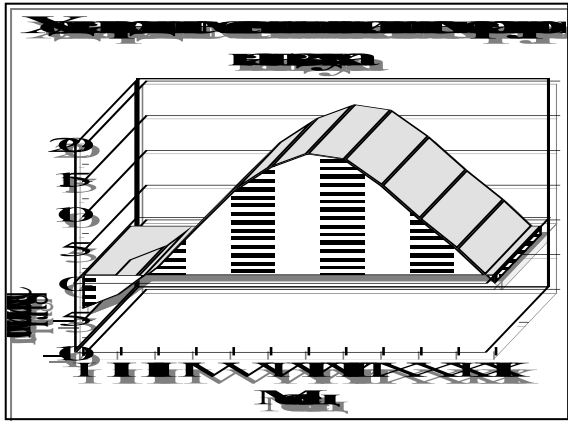
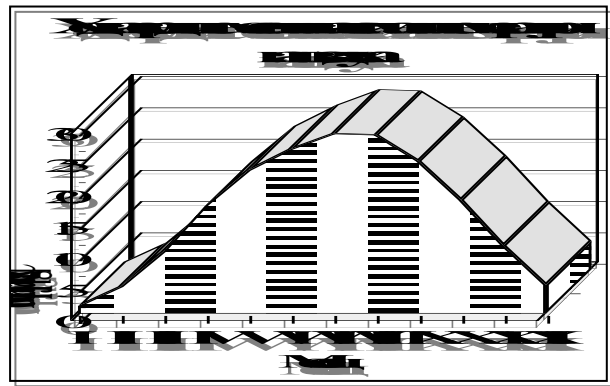
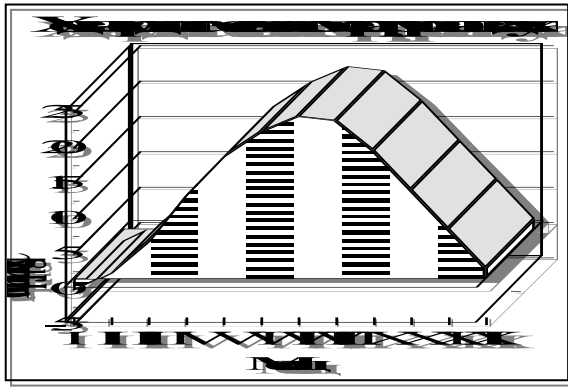
Режимът на приземните ветрове силно е повлиян от морфологията на речната долина. Поради разлика в конфигурацията на сушата и на водната повърхност и поради нееднаквото нагряване на водата, бреговете и склоновете се наблюдава изменение на ветровия режим в различните участъци. Малката надморска височина на българския участък е причина за намаляване скоростта на вятъра и за формиране на редица преобладаващи направления в различните сектори на реката. За района на Силистра преобладаващи са югозападните ветрове, следвани от североизточните (фиг. Роза на ветровете). С най-малка честота са северозападните и южните ветрове. През отделните сезони също преобладават югозападните и североизточните ветрове, като през зимата на трето място са западните, а през пролетта – източните ветрове. Трансграничният пренос на замърсители може да доведе до влошаването на жизнените условия на населението и до седиментирането на тези замърсители върху подстилащата повърхност (регистрирани замърсявания в предишни години). От екологична гледна точка интерес представляват и случаите на тихо време. За ст. Силистра средногодишно те са 29. С най-много случаи на тихо време се отличава м. юли (35,1), а с най-малко – м. март, май, април и юни.

Котловинният релеф на поречието, голямото годишно колебание на температурата на въздуха, преобладаващата интензивност на ветровете, нахлуващи от северозапад, запад и североизток и валежите, отличаващи се с летен максимум и зимен минимум позволяват дунавското поречие да се определи като крайдунавска климатична подобласт.

Таблица № 12

Средномесечните стойности на метеорологичните параметри за района на Силистра

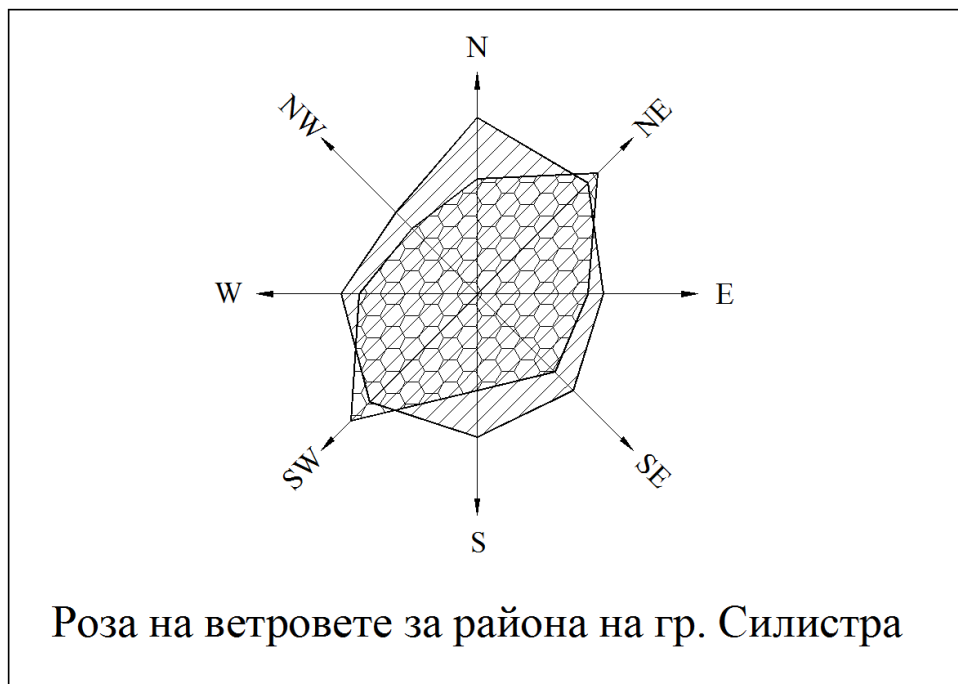
Месец → Параметър ↓	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Температура [°C]	-1.7	0.8	5.3	11.8	17.3	20.8	23.0	22.4	18.2	12.6	7.1	1.5
Максимална температура [°C]	1.2	4.3	9.9	17.3	22.9	26.3	28.8	28.6	24.4	18.2	10.9	4.6
Минимална температура [°C]	-4.9	-2.8	1.2	6.7	12.0	15.5	17.5	16.7	12.9	8.1	3.8	-1.3
Влажност [%]	84	81	75	70	70	69	66	66	71	77	83	85
Обща облачност [бр.дни]	6.8	6.7	6.3	5.4	4.8	4.5	3.2	2.8	3.3	4.6	6.8	7.0
Дни с мъгла [бр.дни]	5.1	3.2	1.3	0.4	0.3	0.3	0.0	0.5	0.9	2.3	3.8	5.5
Скорост на вятъра [м/с]	3.0	3.3	3.4	3.2	3.0	2.6	2.0	2.1	2.2	2.2	2.7	2.7
Тихо (безветрие) [%]	32.1	28.9	23.7	25.5	23.3	23.8	35.1	31.6	31.2	31.1	26.3	32.2

Средногодишна роза на ветровете

Посока	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
Скорост [м/с]	4.48	3.99	3.21	3.47	3.64	3.88	3.46	2.93
Честота [%]	11.7	17.4	11.3	11.2	9.8	18.2	12.0	9.4

Графично розата на ветровете е представена на следващата фигура:

Средни сезонни параметри: Ветровете :

- Зимен период : югозападни със скорост 5.07 м/сек ;
- Летен период : югозападни със скорост 3.20 м/сек;

Температури:

- Зимен период: 0.2 °С.
- Летен период: 22.1 °С

Тихо време: (безветрие със скорост < 1 м/сек) е 31 % от времето през годината.

Метеорологичните параметри дават основание да се предполага, че в по-голямата част от годината, нестабилното състояние на атмосферата, със

силната турбулизация на въздушните маси създават добри условия за разсейване на вредните вещества, изпускани във въздушния басейн в района на Силистра.

4.3. Хидроложки условия. Водни ресурси

Хидрогеоложки условия

Територията се характеризира с дълбочинни подпочвени води. Водоносни се явяват окарстените аптски варовици. Водите са ненапорни и се дренират частично в дълбоките оврази, под формата на малодебитни извори. По-главните извори са каптирани за водоснабдяване. Слаби подпочвени води са установени и в лъсовите отложения, но без практическо значение. Експлоатацията на подпочвените води може да се осъществява чрез дълбоки сондажни и шахтови кладенци (30-40 м под дъното на суходолията).

Водни ресурси

Територията на общината е бедна на водни ресурси. Поръзността на лъсовата покривка и окарстена варовикова основа, заедно с оскъдните валежи и слабия наклон на релефа са комплекс от обстоятелства, определящи липсата на повърхностно течащи води и за наличието на суходолия. Водният режим се определя от дъждовните води и снеготопенето. Подземните води са разположени в два хоризонта, които се използват за водоснабдяване на селищата през летните месеци. Съществуващите водоеми (с. Цар Асен, с. Васил Левски, с. Бистра) се запазват от карстови чешми (21 бр.).

4.4. Геоложки строеж. Полезни изкопаеми

Територията на община Алфатар попада в Мизийската плоча съгласно разположението на големите морфотектонски области в България. Тук влиза ниската и заравнена област — най-голямата равнина в Балканския полуостров, — която от север и от запад се огражда с Южните Карпати, а от юг—с предпланините на Стара планина. Това е обширната равнина на долния Дунав от Железните врата надолу. Мизийската плоча всъщност е само западната част от една по-голяма единица от земната кора, която се нарича Понтийска плоча и която се разстила далеч към изток и стига чак до областта на Рион между Големия и Малкия Кавказ. Тя образува и почти цялото дъно на Черно море.

Дълбоката основа на Мизийската плоча е изградена от силно нагънати палеозойски серии, сред които са вложени и стари магмени скали. В обсега на самата плоча тази основа почти не се разкрива, но съществуването се явява от разкритията на палеозоя и в Северна Добруджа. Силното нагъване на тази стара основа е дело изключително на херцинските орогенези. Мезозойската и неозойската серия са представени много добре в плочата. Те обаче са

останали хоризонтални или пък са едва нагънати. Още преди началото на мезозоя Мизийската плоча вече е достигнала висока степен на консолидация, която собствено непрекъснато се повишава и през течение на двете по-млади ери. Утайките на мезозоя и неозоя в областта на плочата са развити изключително в плиткоморски фазиеси. При това са застъпени както тетиски, тъй и северноевропейски тип утайки. Върху плочата са се разливали водите само на епиконтинентални морета. Общата дебелина на ненагънатите утаени серии в Мизийската плоча, които са като надстройка над силно нагънатата херцинска основа, е твърде значителна. Следователно почти през цялата алпийска тектонска ера Мизийската плоча е била въввлечена в бавно потъване. През това време около плочата се разиграват важни тектонски събития по ръбове се оформят дълбоки ориентирани басейни, които са изпълнени с води. В техните дъна се натрупват мощни утайки. Откъм средата на кредата тези басейни започват да се нагъват. Мизийската плоча остава почти неподвижна, тъй като всички структури по периферията ѝ са полегнали към плочата. Мизийската плоча реагира на тектонското напрежение, съобразно степента на консолидацията си. Така в нея се създават обширни хомоклинални и моноклинални структури. През мезозоя – горната креда „апт“ Лудогорският релеф се увлича в бавно, но продължително потъване. По това време всички земи на Северна България се поддават на негативното движение и така водите на морето завладяват и Лудогорския релеф, като започва отлагането на пясъчници, а в по-северна част — на варовито-мергелната седиментация, която се ограничава само в Лудогорието и Добруджа, където продължава отлагането на сравнително плиткоморските, гъсти до порцелановидни варовици. През неозоя – миоцена- сармат за разглежданата територия е представлявала суша. Сарматските седименти се разкриват по деретата, над аптските варовици. Развити са в пясъкливо –глинест фазиес. През антропогена-кватернера отложенията имат повсеместно разпространение в разглежданата територия. Те са представени от лъсовия комплекс (лъос и лъсова глина) с мощност до 30-40 см

Територията на община Алфатар е **бедна на полезни изкопаеми**. От нерудните полезни изкопаеми са разработени и ползвани пясъчниците и варовиците от горната креда „апт“ са разработени на територията на община Алфатар в каменни кариери за добиване на материал за шосейни настилки и строеж на сгради. Сарматските пясъци са предимно ситни и глинести, които нямат високи технически качества и са негодни за строителен материал. В строителството лъсовите отложения служат за земна основа, които притежават неравномерна пропадъчност – II тип. Кариери е имало край с.Алексово (2 бр. за аптски варовик - за строителен камък), край с.Цар Асен (за аптски варовик - за строителен камък), край с.Чуковец (за аптски варовик- за гасена вар и строителен камък) и край гр.Алфатар (за аптски варовик - за строителен камък).

4.5. Почви

Почвените проучвания са по картите на института „Пушкарров“ – София. Почвената покривка е тясно свързана с естеството на геоложката основа, с особеностите на релефа, с характера на климатичните условия, спецификата на растителността и стопанската дейност на човека.

Преобладаваща почвообразуваща скала е лъсът – типичен и глинест.

Почвите се характеризират с голямо разнообразие, като преобладаващ почвен тип в общината е излужения чернозем, който е застъпен в трите си разновидности –слаб, средно и силно излужен. От общата площ средно излужени черноземи са 4,65 %, слабо излужени черноземи - 46,8 % и силно излужени черноземи - 16,4 %. Останалите почви са тъмно сиви горски - 5,8 % и други(алувиални и делувиални ливадни) почви - 3,3 %. Количеството на хумуса в горния слой е 2,2-3,0 %. Почвената реакция в хумусния хоризонт е неутрална. Водният режим на почвите е добър, като позволява производително изразходване на и без това недостатъчните валежи. Естественото плодородие на излужените черноземи е добро.

Преобладаващите излужени черноземи в равнината част са подходящи за отглеждане на основните полски култури (пшеница, царевица, ечемик, слънчоглед, люцерна и др.). Разположените във високите части почви са подходящи за трайни насаждения (Алфатар, Чуковец, Алеково и Бистра). Свързаните с тяхното разпространение обработваеми земи се отличават на места със значителен наклон, който е дал възможността да се прояви деградивния ефект на плоскостната, линейна и ветрова ерозия.

Наблюдават се два вида ерозия - ветрова и ровинна. Ветровата ерозия непрекъснато увеличава своя интензитет в равнинният и открит релеф вследствие на увеличение брой механизирани обработки на почвата, намаляване площта и видовия състав на ползащитните пояси и продължителните силни ветрове. Ровинната ерозия е по-слабо застъпена, наблюдава се ежегодно главно в суходолията през пролетта и есента, оформени са стръмни и каньовидни "дерета".

4.6. Биологично разнообразие

4.6.1. Растителност

Характерът на растителността в общината и нейното географско разпространение се обуславя от особеностите на почвено-климатичните условия и от значителната пряка или косвена намеса на човека. Неоспорими исторически данни свидетелстват, че в миналото общината е била покрита с добре развита горска растителност. С течение на времето част от горската растителност е унищожена за разширяване на обработваемите земи. Заедно с

това за значителната намеса на човека по отношение на горската растителност свидетелстват уединени малки по площ дъбови, акациев и орехови горички.

Община Алфатар попада в Мизийската горско-растителната област и в подобласт – “Добруджански растителен район”. Във вертикално отношение растителността в района е представена от запазени в естествени гори и равнинни терени с преобладаване на луковична ливадна, пасищен райграс, троскот, белизма, садина и др. разпространени по мери, необработваеми земи, край пътища. Горските масиви принадлежат на “Долен равнинно-хълмист пояс” с подпояс на равнинно-хълмисти дъбови гори. Горите в района са представени от 97% широколистните видове и 3% иглолистни видове (черен бор). Основният дървесен вид, който преобладава е церът, образуващ смесени и чисто издънкови насаждения. По склоновете на суходолията се срещат формации от смесени насаждения от липа, габър, бряст и клен, а в долините низини - топола и акация. В общината има създадени 500 дка полезащитни пояси от акация, махалебка, гледичия, зарзали, габър и други видове. В състава на характерните за общината растителните формации участват дървесни, храстовидни, полухрастовидни и тревисти видове, както следва:

Сем. Asteraceae: (*Xanthium strumarium* L, *Xanthium spinosum* L, *Carduus acanthoides* L, *Bidens tripartita* L, *Matricaria trichophylla*, *Artemisia vulgaris* L, *Artemisia campestris* L); Lamiaceae (*Salvia pratensis* L, *Mentha arvensis* L); Solanaceae (*Datura stramonium* L); Fabaceae (*Lotus corniculatus* L, *Melilotus alba* Med.); Brassicaceae (*Lepidium campestre* L, R.Br. *Raphanus raphanistrum* L); Euphorbiaceae (*Euphorbia cyparissias* Host.); Chenopodiaceae (*Chenopodium album* L); Papaveraceae (*Papaver rhoeas* L); Plantaginaceae (*Plantago lanceolata* L); Polygonaceae (*Polygonum aviculare* L); Caprifoliaceae (*Sambucus nigra* L); Ericaceae (*Vaccinium uliginosum* L, *Vaccinium vitis-idaea* L, *Vaccinium myrtillus* L); Rosaceae (*Crataegus monogyna* Jacq, *Prunus mahaleb* L, *Prunus spinosa* L); Betulaceae (*Carpinus betulus* L, *Corylus avellana* L); Oleaceae (*Syringa vulgaris* L); Ulmaceae (*Ulmus minor* Mill); Fagaceae (*Quercus robur* L /Q, *pedunculata* Ehrh.); Anacardiaceae (*Cotinus coggygria* Scop.); Tiliaceae (*Tilia cordata* Mill./T. *parvifolia* Ehrh/, *Tilia platyphyllos* Scop./T.); grandifolia Neilr./Pinaceae (*Picea abies* L, Karst);

Тревната растителност е представена от типични за дъбовите гори видове житни тревни, острица, ягода, поддъбиче, къпина, мащерка, коприва, жълт кантарион и др.

Специфично растително богатство притежават защитените територии, което се отнася за защитената местност "КАРАКУЗ" е запазена "Естествената липова гора" - 75,10ха, която е определена за защитена територия. В местността “Каракуз” има възможност да се добиват годишно (свежа маса) по 2.5 тона липов цвят, по 2 тона листа и корени от коприва, глог (цветове, плодове и листа) – 200кг.

Няма данни за разпространение на големи формации от лечебни растения.

4.6.2. Фауна

Животинският свят в близост до урбанизирани зони, инфраструктурни трасета и горския фонд е представен от гръбначната фауна като:

- Клас земноводни: тритон, дъждовник, обикновена чесновница и зелена крастава жаба;
- Клас влечуги: слепоци, ливаден гущер, ивичест гущер, зелен гущер, смок мишкар, пепелянка, обикновена шипоопашата костенурка;
- Клас птици: гугутка, гривяк, гургулица, яребица, фазан, пъдпъдък, обикновена кукувица, сив кълвач, зелен кълвач, полска чучулига, качулата чучулига, селска лястовица, градска лястовица, сврака, полска врана, сива врана, малък орел, ловджийски сокол и сокол скитник;
- Клас бозайници: сърна, благороден елен, елен лопатар, дива свиня, чакал, лисица, див заек, таралеж, къртица, катерица, лалугер, обикновена горска мишка, домашна мишка, сив плъх, сляпо куче, черен пор, язовец;

Въпреки силното намаление в резултата на антропогенна дейност, все още се срещат в естествени условия популации от по-едри бозайници в Държавно ловно стопанство (ДЛС) "Каракуз".

4.6.3. Защитени територии

Защитените местности и обекти са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. В общината са обособени следните защитени обекти и територии по смисъла на Закона за защитените територии:

- **“Лудогорие”** е с обща площ: 91389,06 хектара; местоположение: община Алфатар, община Ветово, община Главиница, община Дулово, община Завет, община Исперих, община Кубрат, община Разград, община Русе, община Самуил, община Силистра, община Ситово, община Сливо поле и община Тутракан.
- **“Хърсовска река”** е с обща площ: 35428,63 хектара; местоположение: община Алфатар, община Дулово, община Кайнарджа, община Силистра и община Тервел.

- под режим на защитени дървесни видове в землището на гр. Алфатар са в под режим на защитена местност в землището на гр. Алфатар попада естествено липово насаждение в местността "Каракуз" с обща площ 75,1 ха.;
- под режим на защитени дървесни видове в землището на гр. Алфатар са вековни дъбове в местността "Сухата чешма".

Защитени зони по Натура 2000

В община Алфатар има обявени защитени зони по Натура 2000, които са разпределени по съответните землища на населените места както следва:

- В землището на гр. Алфатар попадат пет защитени зони от Натура 2000 в т.ч. в три проектни защитени зони:
 1. "Хърсовска река" – опазване на природните местообитания;
 2. "Хърсовска река" – опазване на дивите птици;
 3. "Лудогорие" – опазване на природните местообитания;
 4. "Лудогорие" – опазване на дивите птици;
 5. "Лудогорие – Сребърна" – опазване на природните местообитания;
- В землището на с. Алеково попада в 2 защитени зони от Натура 2000:
 1. "Хърсовска река" – опазване на дивите птици;
 2. "Хърсовска река" – опазване на природните местообитания;
- В землището на с. Бистра попада в 2 защитени зони от Натура 2000:
 1. "Хърсовска река" – опазване на дивите птици;
 2. "Хърсовска река" – опазване на природните местообитания;
- В землището на с. Васил Левски попада в 2 защитени зони от Натура 2000:
 1. "Хърсовска река" – опазване на дивите птици;
 2. "Хърсовска река" – опазване на природните местообитания;
- В землището на с. Кутловица попада в 2 защитени зони от Натура 2000:
 1. "Хърсовска река" – опазване на дивите птици;
 2. "Хърсовска река" – опазване на природните местообитания;
- В землището на с. Цар Асен попада в 3 защитени зони от Натура 2000:

1. “Хърсовска река” –опазване на дивите птици;
 2. “Хърсовска река” – опазване на природните местообитания;
 3. “Лудогорие” – опазване на природните местообитания;
- В землището на с. Чуковец попада в 2 защитени зони от Натура 2000:
 1. “Хърсовска река” –опазване на дивите птици;
 2. “Хърсовска река” – опазване на природните местообитания;

Защитени местности

- Защитена местност “Каракуз” – обща площ 74,07 хектара; местоположение: община Алфатар – гр. Алфатар. Защитено е естествено липово находище.
- Защитена местност “Малък Канагьол” – обща площ 369,96 хектара; местоположение: с. община Алфатар – с.Васил Левски, с. Кутловица; община Кайнарджа – с. Попрусаново, с. Стрелково, община Силистра – с. Богорово, с. Главан, с. Попкралево.

Опазване на уникален ландшафт, включващ каньоновидно суходоліе, характерни скални образувания, редки хазмофитни растителни съобщества, естествените местообитания на защитени растителни и животински видове; предоставяне на възможност за научни изследвания и развитие на устойчив туризъм.

4.7. Ландшафт. Зелена система

4.7.1. Ландшафт

Характеристиките на **ландшафтите** с техните физически, културни и естетико-емоционални измерения участват в характеристиката на ресурсния потенциал на територията, доколкото допринасят за качеството на жизнената среда и за инвестиционната привлекателност. Взаимодействието в течение на времето на територията на общината между природогеографските условия и дадености - климат, релеф, вода, почви, растителност в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало части от територията със специфичен ландшафтен облик, с различни по големина пространствени измерения. Човешката намеса е изменила облика на природната среда в слаба степен на територията. По предварителна преценка комбинацията от естествени и създадени условия на територията на общината позволява идентифицирането на следните видове и разновидности ландшафти:

Селищни ландшафти. Селищната мрежа е добре развита, обусловена от вековни традиции. Населените места основно са разположени на равнинен

терен или затворени долини. Те са с парцелна структура, с голям по площ стопански двор, повечето с изграден център в редки случаи с характерен архитектурно-градоустройствен образ. Въпреки общо взето еднообразния селищен ландшафт на селата, той е благоприятно повлиян от дворищното озеленяване.

Селскостопански ландшафти. Селскостопанските земи са една от основните части от територията на общината. Като ландшафт са носители на специфика, която ги отличава от всички останали селскостопански територии в страната. Макар и в не голям мащаб поземлените участъци, с наситените си цветове през всички сезони формират неповторим пейзаж, за което в много голяма степен допринасят горските полезащитни пояси. В процеса на възстановяване на поземлената собственост и свързаното с него „прекрояване” на поземлената структура, характерният пейзаж на селскостопанските земи прояви изключително висока устойчивост.

Горски ландшафти. Със своите разновидности горските ландшафти са тясно свързани с предназначението на горите, които са широколистни в по-голямата си част. В Защитената местност „Каракуз” има естествено липово находище. Разнообразието им по хабитуси, колорити и възрастови различия е добра предпоставка за формиране на ландшафт, но се нуждаят от сериозно поддържане и дообогатяване на растителния им състав с нови декоративни дървесни и храстови видове с характерен силует и колорит. Дърводобивните гори са с относително малък дял от горския фонд на общинската територия, но изискват по-сериозни грижи за възстановяването им.

Транспортен ландшафт. В общината транспортните ландшафти, които са свързани в мрежа и „прорязват” останалите ландшафти, се формират от републиканските, общинските и останалите местни пътища. Те имат две измерения – „вписване” в ландшафтите, през които преминават, и собствени технически, функционални характеристики. По отношение на първото измерение трябва да се отбележи, че транспортната инфраструктура е проведена съобразно природните дадености и нарушаването на ландшафтната цялост на територията е незначително. По отношение на второто картината е различна в различните части на територията и различните пътища. От гледна точка на техническо състояние и поддръжка като правило те се влошават с намаляването на класа на пътищата. Благоприятен фактор е широко приложеното крайпътно озеленяване. По отношение на крайпътното „обзавеждане” обаче има още много да се желае.

Защитени ландшафти са представени от защитените територии и защитените зони, описани в следващия раздел „Биологично разнообразие и защитени територии.

Територията на общината предлага завидно ландшафтно разнообразие, като много от представените видове и разновидности се отличават с

подчертана индивидуалност. Преобладаващата част от ландшафтите притежават добра устойчивост. Антропогенната намеса не е довела до неблагоприятни последици върху тях. Нарушените ландшафти са ограничено представени при варовиковите кариери.

ОУП на общината ще изисква устройствените решения да бъдат насочени към формирането на устойчив и хармоничен ландшафт с изява на специфичните елементи:

- да прилага последователно ландшафтноустройствен подход, насочен към опазването и възстановяването на общите ландшафтни характеристики на територията;
- да проучи внимателно възможните варианти за провеждане на бъдещите транспортни и инфраструктурни мрежи и съоръжения и включване в плана на онези от тях, които в най-малка степен нарушават околната среда и ландшафтните ѝ характеристики;
- при реализирането на мерките за рекултивация на нарушените терени.

4.7.2. Зелена система

В този раздел като елементи на зелената система на общината се разглеждат следните, създадени или обогатени от човека, зелени площи в селищата и извън селищни територии:

- обществени паркове и градини;
- специализирани паркове и градини;
- санитарно-защитно озеленяване;
- транспортно озеленяване;
- озеленяване за ограничено ползване.

Горските територии, чиито средообразуващ ефект е от изключително значение за екологичната обстановка, са разгледани в друг раздел.

Обществени паркове и градини съществуват във всички населени места, но точни данни няма за площите, поради липса на застроителни планове (с изключение на Алфатар). Високата задоволеност се дължи от една страна на сериозното нарастване на обществените озеленени площи в селата през периода 1965-1994 г., когато са се оформили центровете на населените места, а от друга на намаляването на числеността на селското население. Специализирани паркове и градини няма, като се изключат гробищните паркове, които ги има във всички населени места. От гледна точка на екологичната инфраструктура представителите на общинската територия на

санитарно-защитното озеленяване с най-голямо значение са залесените дърета и оврази ветрозащитните пояси. Транспортно озеленяване има по протежение на част от извън селищните участъци на пътищата и непланирано. Озеленените площи за ограничено обществено ползване са слабо представени в общината. Озеленяването на спортни обекти и спортни съоръжения е инцидентно и хаотично.

Община Алфатар притежава значително и разнородно биоразнообразие – ценна флора и фауна, атрактивни природни феномени. Защитените територии и защитените зони по Natura 2000 покриват голяма от територия. Селищата притежават като цяло добро обществено озеленяване, но то се отличава с незадоволително ниво на поддържане. Защитените територии са регламентирани по съответния ред, режими на ползване и защита, а защитените зони са само утвърдени, точните граници на местообитанията още не са установени и липсват регламентирани режими за ползване и опазване. Това обстоятелство поражда определени трудности пред устройството на общинската територия.

5. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ

5.1. Демография

5.1.1. Брой и динамика на населението

В демографското развитие на общината се наблюдават няколко етапа:

- до 1980 година – запазване на населението на община Алфатар с лека тенденция за намаляване;
- до 1992 намалението на населението спрямо 1985 г. за общината е 15.5% (най-високо след община Ситово – 15.9% в област Силистра). За този период област Силистра губи 7.5% от своето население.
- до 2001 година сривът на населението спрямо средата на 80-те години е от 27.2 %, което е основано на голямата безработица и миграция към по-големи центрове.
- към 2013 година тенденцията за намаляване на населението продължава, макар с по-забавени темпове.
- Средногодишният темп на намаление на населението в общината е най-висок в областта и един от най-високите в страната и за разглеждания период.

Таблица 14

Население по общини и години на преброяванията в област Силистра

Общини	Години на преброявания						Намаление в броя на населението, %		
	1965	1975	1985	1992	2001	2011	2011/1985	2011/1992	2011/2001
Общо	170442	175754	174107	161063	142000	119474	31.4%	25.8%	15.9%
град	58714	82766	82016	72381	63505	53987	34.2%	25.4%	15.0%
село	111728	92988	92091	88682	78495	65487	28.9%	26.2%	16.6%
Алфатар	7804	6373	5481	4630	3990	3036	44.6%	34.4%	23.9%
Главиница	21191	18980	16907	15579	13848	10930	35.4%	29.8%	21.1%
Дулово	35937	37364	36770	33509	30591	28282	23.1%	15.6%	7.5%
Кайнарджа	11227	8487	6707	6128	5467	5070	24.4%	17.3%	7.3%
Силистра	55452	69023	75802	71889	61942	51386	32.2%	28.5%	17.0%
Ситово	13090	10829	8987	7554	6856	5396	40.0%	28.6%	21.3%
Тутракан	25741	24698	23453	21774	19306	15374	34.4%	29.4%	20.4%

Източник: Преброяване на населението, НСИ

Данните от текущата демографска статистика показват, че за периода 2001-2013 г. броят на населението на община Алфатар намалява от 3927 д. на 2892 д., или със 1035 д. (-3.9% средногодишен темп на намаление, в т.ч. за град Алфатар -3.8%, за селата -4.2%) (табл. 15, фиг.1). Населението на общината намалява 1.5 пъти по-бързо от средното за областта. Следва да се отбележи, че тенденция на намаление на населението се наблюдава и за Северен Централен Район и страната.

Броят на жителите на общинския център намалява прогресивно, докато в села като Бистра и Чуковец се увеличават към 2013 г., а села като Кутловица, Цар Асен и Васил Левски се обезлюдяват. С орицателен, но по-малък от средния темп на намаление за селското население е с. Чуковец.

Таблица № 15

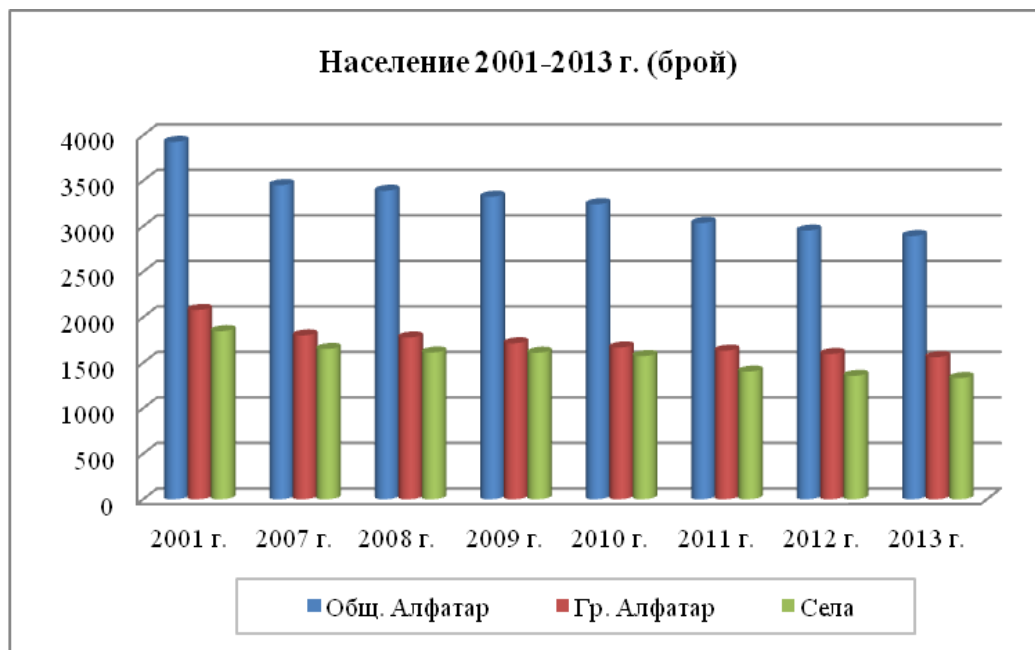
Население 2001-2013 г.

Населени места	2001г.	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	Прираст - 2001-2013г.		
									общ	средногодишен	
									брой	брой	%
Общ. Алфатар	3927	3451	3390	3324	3241	3036	2952	2892	-1035	-129	-3.9
Гр. Алфатар	2080	1800	1778	1714	1668	1633	1596	1561	-519	-65	-3.8
Села	1847	1651	1612	1610	1573	1403	1356	1331	-516	-65	-4.2

Населени места	2001г.	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	Прираст - 2001-2013г.		
									общ	средногодишен	
									брой	брой	%
брой											
с. Алеково	647	603	588	578	557	486	452	438	-209	-26	-4.8
с. Бистра	378	360	359	367	361	381	386	381	3	0	0.1
с. Васил Левски	155	121	106	110	108	88	90	89	-66	-8	-7.6
с. Кутловица	127	84	80	77	73	64	64	62	-65	-8	-10.3
с. Цар Асен	220	201	195	191	184	95	84	85	-135	-17	-10.8
с. Чуковец	320	282	284	287	290	289	280	276	-44	-6	-1.9
Обл. Силистра	140784	130898	129121	127659	125827	119474	117214	116038	-24746	-3093	-2.5
В градовете	63087	58805	58218	57576	56830	53987	52838	52118	-10969	-1371	-2.4
В селата	77697	72093	70903	70083	68997	65487	64376	63920	-13777	-1722	-2.5

Източник: НСИ

Фигура № 1

Източник: НСИ

Регистрираното по-голямо намаление през 2011 г. се дължи на преброяването на населението на 01.02.2011 г., което отразява наличното население и корегира различията с текущата демографска статистика.

По данни на ГД „ГРАО“ населението на община Алфатар към 15.12.2014 г. по постоянен адрес е 3271 д., а по настоящ адрес – 2983 д. (табл. 3). Данните в системата се актуализират периодично. Заедно с

националните преброявания на населението и на демографската статистика те са най-достоверните данни за числеността на населението в селищата, общините, областите и другите административни единици (общински райони).

Таблица № 16

Население 2013-2014 г. (брой)

Населени места	15.12.2013 г.		15.12.2014 г.	
	Постоянен адрес	Настоящ адрес	Постоянен адрес	Настоящ адрес
Общ. Алфатар	3326	3044	3271	2983
Гр. Алфатар	1576	1626	1541	1582
Села	1750	1418	1730	1401
с. Алеково	508	484	489	466
с. Бистра	598	371	598	369
с. Васил Левски	61	89	64	91
с. Кутловица	51	68	54	79
с. Цар Асен	79	116	75	111
с. Чуковец	453	290	450	285
Обл. Силистра	149646	127408	148759	126478

Източник: ГД "ГРАО"

Върху броя на населението отражение оказва неговото естествено и механично движение. Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото възпроизводство оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят и някои от специфичните възрастови контингенти, които са важни за обектите на образователната инфраструктура – детски заведения, училища и др.

Естественият прираст на населението се формира от раждаемостта и смъртността. Състоянието на *раждаемостта* е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици. Демографските данни на НСИ за 2013 г. показват, че в община Алфатар броят на родените е общо 14 д., в т.ч. в гр. Алфатар – 8 д. Коефициентът на раждаемост (брой родени на 1000 д. от населението) средно за общината за разглеждания период е в диапазона от 3.0‰ (2010 г.) до 5.5‰ (2007 г.).

Развитието на естественото възпроизводство на населението на общината се вижда от данните в таблица 4. В териториален аспект общината е с по-ниска раждаемост на населението през 2013 г. (4.8‰) от средната за Област Силистра (8.8‰) и за страната (9.2‰).

Смъртността (в т.ч. коефициентът на смъртност) на населението е вторият основен компонент, формиращ естествения прираст на населението. През разглеждания период броят на умрелите в общината се движи в диапазона – между 64 и 74 д. годишно. Това формира коефициент на смъртност в рамките на около 20-25‰ (за страната – 14.4‰ през 2013 г., за Област Силистра – 15.6‰).

Таблица № 17

Естествен прираст на населението

Населени места	2007 г.			2010 г.			2012 г.			2013 г.		
	Родени	Умрели	Естествен прираст	Родени	Умрели	Естествен прираст	Родени	Умрели	Естествен прираст	Родени	Умрели	Естествен прираст
Брой												
Общ. Алфатар	19	74	-55	10	64	-54	15	74	-59	14	64	-50
Гр. Алфатар	1	45	-44	3	41	-38	3	41	-38	8	39	-31
Села	18	29	-11	7	23	-16	12	33	-21	6	25	-19
с. Алеково	6	8	-2	0	5	-5	4	21	-17	0	11	-11
с. Бистра	8	1	7	3	5	-2	8	6	2	5	3	2
с. Васил Левски	0	4	-4	0	1	-1	0	0	0	0	1	-1
с. Кутловица	0	2	-2	0	3	-3	0	2	-2	0	4	-4
с. Цар Асен	0	6	-6	2	3	-1	0	0	0	1	2	-1
с. Чуковец	4	8	-4	2	6	-4	0	4	-4	0	4	-4
Обл. Силистра	1149	2032	-883	1127	1985	-858	1024	1984	-960	1025	1824	-799
На 1000 души от населението - ‰												
Общ. Алфатар	5.5	21.4	-15.9	3.0	19.5	-16.5	5.0	25.1	-20.1	4.8	21.9	-17.1
Гр. Алфатар	0.6	25.0	-24.4	1.8	24.2	-22.5	1.9	25.7	-23.8	5.1	24.7	-19.6
Села	10.9	17.6	-6.7	4.4	14.5	-10.1	8.7	24.3	-15.6	4.5	18.6	-14.1
с. Алеково	10.0	13.6	-3.5	0.0	8.8	-8.8	8.5	46.5	-37.9	0.0	24.7	-24.7
с. Бистра	22.2	2.8	19.1	8.2	13.7	-5.5	20.9	15.5	5.3	13.0	7.8	5.2
с. Васил Левски	0.0	37.7	-36.4	0.0	9.2	-9.2	0.0	0.0	0.0	0.0	11.2	-11.2
с. Кутловица	0.0	25.0	-26.0	0.0	40.0	-40.0	0.0	31.3	-31.3	0.0	63.5	-63.5
с. Цар Асен	0.0	30.8	-31.4	10.7	16.0	-5.3	0.0	0.0	0.0	11.8	23.7	-11.8
с. Чуковец	14.2	28.2	-13.9	6.9	20.8	-13.9	0.0	14.3	-14.3	0.0	14.4	-14.4
Обл. Силистра	8.8	15.5	-6.7	8.9	15.7	-6.8	8.7	16.9	-8.3	8.8	15.6	-6.9

Източник: НСИ

Естественият прираст на населението е отрицателен, като варира между минус 16‰ и минус 20‰, като през 2013 г. е -17.1‰ (табл. 18, фиг.2).

Фигура № 2

Източник: НСИ

За равнището на раждаемостта и възпроизводството на населението основно значение оказват родилните контингенти и тяхната фертилност. Към 2013 г. родилните контингенти на общината са 457 (жени във възрастовата група 15-49 г.), от които 247 – в гр. Алфатар и 210 в селата на общината, главно в Бистра, Алеково и Чуковец. Характерно е, че около 90% от ражданията се осъществяват от жените на възраст от 15 до 34 години, които през 2013 г. са 216 и са намалели спрямо 2007 г. с над 10%. Намаленият брой на родилните контингенти и на най-фетилната възрастова група от тях ще окаже влияние на възпроизводството на населението през следващите години.

Механичното движение² на населението на община Алфатар показва, че броят на изселените лица е по-голям от този на заселените (табл.18, фиг.3).

Таблица № 18

Механичен прираст на населението (брой)

Населени места	2007 г.			2010 г.			2012 г.			2013 г.		
	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст
Общ. Алфатар	66	104	-38	67	96	-29	56	66	-10	47	57	-10
гр. Алфатар	23	34	-11	46	54	-8	41	33	8	29	33	-4
Села	43	70	-27	21	42	-21	15	33	-18	18	24	-6
с. Алеково	18	28	-10	5	21	-16	7	12	-5	6	9	-3
с. Бистра	3	16	-13	0	4	-4	5	6	-1	0	7	-7

² За 2011 г. данните на НСИ не са представителни, тъй като при преброяването на населението неговият брой се различава значително от текущата демографска статистика.

Населени места	2007 г.			2010 г.			2012 г.			2013 г.		
	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст
с. Васил Левски	1	6	-5	3	4	-1	0	1	-1	2	2	0
с. Кутловица	0	4	-4	1	2	-1	1	1	0	5	3	2
с. Цар Асен	18	9	9	3	9	-6	1	10	-9	2	0	2
с. Чуковец	3	7	-4	9	2	7	1	3	-2	3	3	0

Източник: НСИ

През 2013 г. в общината са се заселили 47 души, а изселените са 57. Това формира отрицателния механичен прираст, характерен за целия период 2007-2013 г., но с постепенно намаляващ интензитет. По населени места се наблюдават различия, което се вижда от таблица 4.

От 2007 г. механичното движение на населението съгласно методиката на НСИ включва лицата, които са променили настоящия си адрес не само в рамките на страната, но и извън нея. Заселените по области, общини и населени места включват и лицата, изселени от чужбина и заселили се в страната. Изселените от областите, общините и населените места включват и лицата, заселили се в чужбина. Механичният прираст е резултат от вътрешната и външната миграция. Вътрешната миграция на населението се отнася за мигриралите лица. Данните са получени въз основа на обработените съобщения за промяна на настоящия адрес на лицата в страната. *Данните за външната миграция обхващат само лицата, които са декларирали пред административните власти промяната на своя настоящ адрес от страната в друга държава и от други държави в страната.*

Фигура № 3

Източник: НСИ

В сравнителен план, средните коефициенти за движение на населението на община Алфатар съпоставени със съответните за Област Силистра и страната, показват че демографските параметри в общината са по-неблагоприятни.

5.1.2. Основни демографски структури

- **Структура на населението по пол**

Половата структура на населението е с пропорции, които са сравнително балансирани предимно в центъра на общината. Броят на жените в общината (1416 д. – 2013 г.) е близък, но по-малък от този на мъжете (1476 д.) (*табл.5*). Броят на жените на 100 мъже е 95.9, като по населени места се наблюдават различия. Стойностите на показателя за Област Силистра са 102.4 и за страната 105.6 (брой жени на 100 мъже).

Таблица № 19

Структура на населението по пол 2007-2013 г.

	2001 г.			2007 г.			2011 г.			2013 г.		
	мъже	жени	бр.жени / 100 мъже	мъже	жени	бр.жени / 100 мъже	мъже	жени	бр.жени / 100 мъже	мъже	жени	бр.жени / 100 мъже
Общ. Алфатар	2025	1902	93.9	1785	1666	93.3	1567	1469	93.7	1476	1416	95.9
Гр. Алфатар	1058	1022	96.6	901	899	99.8	832	801	96.3	781	780	99.9
Села	967	880	91.0	884	767	86.8	735	668	90.9	695	636	91.5
с. Алеково	323	324	100.3	309	294	95.1	252	234	92.9	226	212	93.8
с. Бистра	197	181	91.9	190	170	89.5	204	177	86.8	205	176	85.9
с. Васил Левски	86	69	80.2	68	53	77.9	45	43	95.6	46	43	93.5
с. Кутловица	64	63	98.4	47	37	78.7	37	27	73.0	35	27	77.1
с. Цар Асен	134	86	64.2	128	73	57.0	56	39	69.6	49	36	73.5
с. Чуковец	163	157	96.3	142	140	98.6	141	148	105.0	134	142	106.0
Обл. Силистра	70022	70762	101.1	64437	66461	103.1	59298	60176	101.5	57337	58701	102.4

Източник: НСИ

- **Възрастова структура**

За периода 2001-2013 г. настъпват изменения във възрастовата структура на населението на общината (*табл. 6*). Налице е процес на демографско остаряване, който се изразява в намаляване на населението под

15 години и във възрастовата група от 15 до 64 г. и увеличаване на дялът на населението на 65 и повече години:

- През 2001 г. под 15-годишна възраст са били 523 д. - 13.3% от населението на общината. През 2013 г. техният дял намалява на 11.6% (336 д.).
- Намалява и населението във възрастовата група 15-64 години от 2428 д. (61.8%) през 2001 г. на 1657 д. (57.3%) през 2013 г.
- Населението над 65 години намалява като абсолютен брой (от 976 д. през 2001 г. на 899 д. през 2013 г.), но като относителен дял нараства от 24.9% през 2001 г. на 31.1% през 2013 година.

Намаляващият брой на населението има негативно отношение към процеса на „ограничаване“ на контингентите от лица в предучилищна и училищна възраст. Това рефлектира и върху условията за нормално функциониране на мрежата от заведения за предучилищно обучение и на училищната мрежа. Подобна констатация се подкрепя от статистическите данни за *специфичните възрастови групи* от населението. Такива са групите (2013 г.):

- от 1 до 2 годишна възраст – 49 д.;
- от 3 до 6 годишна възраст – 85 д.;
- от 7 до 14 годишна възраст – 202 д.;
- от 15 до 18 годишна възраст – 85 д.

Тенденцията на намаляване на броя на населението в специфичните възрастови групи е резултат от очертаната тенденция на намаляване на раждаемостта и от миграцията на семейства с деца от посочените възрастови групи.

За целите на ОУПО в сферата на устройствените решения на социалната инфраструктура (подсистема „Образование“) е важно да бъдат анализирани специфичните възрастови структури по населени места. Статистическите данни показват, че само в няколко населени места съществува демографски ресурс за функциониране на детски заведения (гр.Алфатар, и селата Алеково и Бистра) и на общообразователни училища (гр.Алфатар и с.Алеково).

Таблица № 20

Структура на населението по основни възрастови групи 2001-2013 г.

Населени места	2001 г.			2007 г.			2011 г.			2013 г.		
	0-14г.	15-64г.	65+	0-14г.	15-64г.	65+	0-14г.	15-64г.	65+	0-14г.	15-64г.	65+
Брой												
Общ. Алфатар	523	2428	976	378	2082	991	340	1770	926	336	1657	899
Гр. Алфатар	212	1313	555	149	1087	564	122	966	545	130	908	523
Села	311	1115	421	229	995	427	218	804	381	206	749	376
с. Алеково	90	388	169	93	331	179	75	245	166	68	221	149
с. Бистра	88	248	42	85	228	47	96	239	46	101	236	44
с. Васил Левски	6	92	57	3	65	53	4	45	39	5	35	49
с. Кутловица	5	60	62	1	33	50	0	22	42	0	17	45
с. Цар Асен	75	89	56	10	143	48	9	54	32	8	48	29
с. Чуковец	47	238	35	37	195	50	34	199	56	24	192	60
Обл. Силистра	22379	96642	21763	17720	90546	22632	15693	80017	23764	15633	75696	24709
Относителен дял - %												
Общ. Алфатар	13.3	61.8	24.9	11.0	60.3	28.7	11.2	58.3	30.5	11.6	57.3	31.1
Гр. Алфатар	10.2	63.1	26.7	8.3	60.4	31.3	7.5	59.1	33.4	8.3	58.2	33.5
Села	16.8	60.4	22.8	13.9	60.2	25.9	15.5	57.3	27.2	15.5	56.3	28.2
с. Алеково	13.9	60.0	26.1	15.4	54.9	29.7	15.4	50.4	34.2	15.5	50.5	34.0
с. Бистра	23.3	65.6	11.1	23.6	63.3	13.1	25.2	62.7	12.1	26.5	62.0	11.5
с. Васил Левски	3.9	59.3	36.8	2.5	53.7	43.8	4.5	51.2	44.3	5.6	39.3	55.1
с. Кутловица	3.9	47.3	48.8	1.2	39.3	59.5	0.0	34.4	65.6	0.0	27.4	72.6
с. Цар Асен	34.1	40.4	25.5	5.0	71.1	23.9	9.5	56.8	33.7	9.4	56.5	34.1
с. Чуковец	14.7	74.4	10.9	13.1	69.2	17.7	11.8	68.8	19.4	8.7	69.6	21.7
Обл. Силистра	15.9	68.6	15.5	13.5	69.2	17.3	13.1	67.0	19.9	13.5	65.2	21.3

Източник: НСИ

Следва да се отбележи, че с най-благоприятна възрастова структура е с. Бистра, а с най-влошена – с. Кутловица.

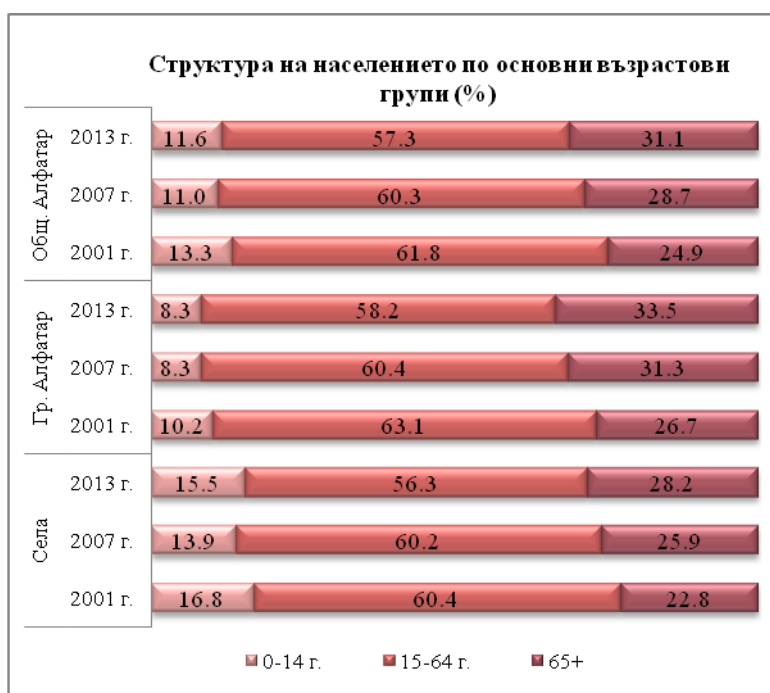
Към 2013 година в град Алфатар 8.3% от населението е на възраст от 0-14 години, 58.2% е от 15-64 години и всеки трети (33.5%) е над 65 години (фиг.4). Общо за селата младите генерации са 15.5% през 2013 г., трудоспособните контингенти са 56.3%, а възрастното население – 28.2%.

В област Силистра най-много млади хора до 15 навършени години има в община Кайнарджа (24.4%) и съответно най-малък е процентът в община Алфатар (11.9%).

Налице е продължаващ процес на демографско остаряване, който се изразява в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване дела на населението на 60 и повече години. Процес на остаряване на населението се наблюдава и на областно, регионално и национално ниво.

Разпределението на населението на общината във възрастовите групи под, във и над трудоспособна възраст през 2012 г. по данни на НСИ е както следва: 356 д. – 12.1% (подтрудоспособна възраст), 1526 д. – 51.7% (в трудоспособна възраст) и 1070 д. – 36.2% (над трудоспособна възраст). Това разпределение не дава възможност за изследване на динамиката на развитие на структурата на населението, тъй като възрастовите граници на трудоспособната и съответно на надтрудоспособната възраст се изменят ежегодно.

Фигура № 4

Източник: НСИ

Общият **коэффициент на възрастова зависимост** за общината е 74.5% (2013 г.), тоест на 100 лица във възрастовата група 15-64 навършени години се падат 74 лица под 15 и на 65 и повече години. Общият коэффициент на възрастова зависимост за страната е 46.5%, тоест на 100 лица във възрастовата група 15 – 64 навършени години се падат близо 47 лица под 15 и

на 65 и повече години. Това съотношение в област Силистра е 49.3%. За община Алфатар това съотношение е по-неблагоприятно от средното за областта (53.3%) и за страната (50.0%).

За град Алфатар коефициентът на възрастова зависимост е 71.9, т.е. на 100 лица от 15 до 64 години в град Алфатар се падат 72 лица под 15 и на 65 и повече години. С по-нисък коефициент на възрастова зависимост от средното ниво за общината са селата Чуковец и Бистра. С висок коефициент на възрастова зависимост се очертават селата Кутловица и Васил Левски.

Възпроизводството на трудоспособното население **се характеризира най-добре чрез коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15-19 г.) към излизащите от трудоспособна възраст (60-64 г.). Общо за страната това отношение за 2013 г. е 61.5, а за област Силистра – 57.1. За сравнение през 2001 всеки 100 лица излизащи от трудоспособна възраст са били замествани от 124 млади хора. За общината това съотношение е 42.7 (100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 43 влизащи в трудоспособна възраст), в т.ч. за центъра град Алфатар – 40. Сред селата с най-висок коефициент на демографско заместване са Бистра (75) и Чуковец (58).

- **Образователна структура**

Структурата на населението по образователен ценз се наблюдава при преброяванията. За периода до 2011 г. образователната структура на населението на 7 и повече навършени години се подобрява, с тенденция на увеличение на броят и делът на населението с висше и средно образование, при намаляване на броя на хората с по-ниско образование.

Към 1.02.2011 година броят на лицата с висше образование е 174 д., или 6.0% от населението на 7 и повече години. В сравнение с предходното преброяване относителният дял на висшистите се увеличава с 1.8 процентни пункта. Лицата, завършили средно образование, при преброяването са 1048 д. (табл. 7). Данните в таблицата показват, че 36.4% от населението на община Алфатар на 7 и повече години е със средно образование, като за последните десет години увеличението е с близо 10 процентни пункта. С основно образование са 933 д. – 32.4%. Начално и незавършено начално образование имат 23.1% (667 д.) от жителите на общината, а 58 души (2.0%) никога не са посещавали училище и са неграмотни.

За периода между последните две преброявания на населението (2001-2011 г.) делът на високообразованото население в община Алфатар (със средно и висше университетско и колежанско образование) нараства от 30.8% на 42.4% (спрямо населението на 7 и повече години). Лицата с основно образование нарастват съответно от 31.6% на 32.4%, а тези с начално

образование намаляват от 32.4% (2001 г.) на 23.1% (2011 г.). Неграмотното население бележи тенденция на намаление от 4.0% на 2.0%.

Таблица № 21

Структура на населението по образование - 2011 г.

Населени места	Население на 7 и повече години	Висше (университетско и колежанско)	Средно	Основно	Начално и незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 години вкл., което още не посещава училище)
Брой							
Общ. Алфатар	2883	174	1048	933	667	58	3
Гр. Алфатар	1594	131	731	448	266	17	..
Села	1289	42	317	485	399	39	..
с. Алеково	449	20	119	147	148	13	..
с. Бистра	324	5	43	102	161	13	-
с. Васил Левски	85	3	41	31	6	..	-
с. Кутловица	64	..	17	32	14	-	-
с. Цар Асен	90	10	32	34	14	-	-
с. Чуковец	277	4	65	139	56	13	-
Обл. Силистра	112168	13288	41428	33930	20466	2845	211
Относителен дял - %							
Общ. Алфатар	100.0	6.0	36.4	32.4	23.1	2.0	0.1
Гр. Алфатар	99.9	8.2	45.9	28.1	16.7	1.1	..
Села	99.5	3.3	24.6	37.6	31.0	3.0	..
с. Алеково	99.6	4.5	26.5	32.7	33.0	2.9	..
с. Бистра	100.0	1.5	13.3	31.5	49.7	4.0	-
с. Васил Левски	95.3	3.5	48.2	36.5	7.1	..	-
с. Кутловица	98.4	..	26.6	50.0	21.9	-	-
с. Цар Асен	100.0	11.1	35.6	37.8	15.6	-	-
с. Чуковец	100.0	1.4	23.5	50.2	20.2	4.7	-
Обл. Силистра	100.0	11.8	36.9	30.2	18.2	2.5	0.2

Източник: НСИ, преброяване на населението

Населението на общинския център – гр. Алфатар е с по-високо образователно равнище в сравнение със селското население, но като цяло за

общината делът на високообразованото население не е висок. Най-голям е делът на лицата със средно и на второ място с основно образование. Селищата с по-компактно ромско население са с по-нисък образователен ценз.

- **Етническа структура**

Етническата структура на населението, както и образователната се наблюдава при преброяванията. Приложени са принципите и препоръките на ООН, свързани с изучаването на населението по етнически и религиозни признаци:

- Доброволност на отговорите;
- Самоопределение;
- Възможност за свободно записан отговор при самоопределение в групата „други“.

Лицата, които са се възползвали от правото на доброволен отговор на въпроса за етническо самоопределение, са 99% от населението на общината (средно за страната 91% и за областта 94%).

От отговорилите на доброволния въпрос за етническа принадлежност в община Алфатар, при преброяването на населението през 2011 г., от българската етническа група се самоопределят 73.6% от населението на общината, в т.ч. 99.5% от населението на гр. Алфатар (57.4% за Област Силистра и 84.8% за страната). Българската етническа група обхваща 2201 д. от лицата, доброволно декларирали етническото си самоопределение. От турската етническа група към 1.02.2011 г. са се самоопределили 15.1% – 453 д. (36.1% за Област Силистра и 8.8% за страната), предимно в селата Чуковец и Бистра. Ромският етнос към 01.02.2011 г. наброява 329 души според самоопределението на лицата (главно в селата Бистра и Алеково), с относителен дял 11.0% (5.1% за Област Силистра и 4.9% за страната). Към други етнически групи са се самоопределили 8 души, или 0.3%. (табл.8).

Таблица № 22

Население по етническа група - 2011 г.

Населени места	Брой лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност общо	Етническа група				Не се самоопределят
		българска	турска	ромска (циганска)	друга	
Брой						
Общ. Алфатар	2991	2201	453	329	8	-
Гр. Алфатар	1595	1587	5

Населени места	Брой лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност общо	Етническа група				Не се самоопределят
		българска	турска	ромска (циганска)	друга	
Села	1396	587	444	326	5	..
с. Алеково	483	361	..	114	5	..
с. Бистра	381	..	143	212	-	-
с. Васил Левски	88	81	7	-	-	-
с. Кутловица	64	63	..	-	-	-
с. Цар Асен	95	82	10
с. Чуковец	285	..	284	..	-	..
Обл. Силистра	111590	64050	40272	5697	974	597
Относителен дял - %						
Общ. Алфатар	100.0	73.6	15.1	11.0	0.3	..
Гр. Алфатар	99.8	99.5	0.3	-
Села	97.6	42.0	31.8	23.4	0.4	..
с. Алеково	99.4	74.7	..	23.6	1.0	..
с. Бистра	93.2	..	37.5	55.6	-	-
с. Васил Левски	100.0	92.0	8.0	-	-	-
с. Кутловица	98.4	98.4	..	-	-	-
с. Цар Асен	96.8	86.3	10.5
с. Чуковец	99.6	..	99.6	..	-	..
Обл. Силистра	100.0	57.4	36.1	5.1	0.9	0.5

.. Данните са анонимизирани в съответствие с чл. 25 от Закона за статистиката.

Източник: НСИ, преброяване на населението

Установилите се демографски тенденции се отразяват върху броя на всички етнически групи в общината, в резултат на което не настъпват съществени изменения в етническата структура на населението в годините между последните две преброявания.

5.1.3. Основни изводи. Тенденции в демографското развитие

- Постоянен отрицателен естествен прираст и намаляване общия брой на населението.
- Броят на населението на общината е с тенденция на намаление, но с по-нисък интензитет през последните години.

- С най-големи демографски загуби са селата Цар Асен, Васил Левски и Кутловица.
- Налице е намаление на родилните контингенти и на най-репродуктивната възрастова група (15-34 г.) (обща тенденция за страната и областта).
- Нето-миграцията е отрицателна, което оказва влияние на възрастовия състав на населението и пазара на труда.
- Структурата на населението по пол е сравнително балансирана.
- Наблюдава се тенденция на постепенно застаряване на населението на общината (характерна и за областта и страната).
- Възпроизводството на трудоспособното население е по-неблагоприятно от средното ниво за страната и областта – 100 лица излизащи от трудоспособна възраст се заместват от 43 д. (средно за областта - 57 д., за страната – 62 д.).
- Броят на лицата с висше и средно образование нараства, а намалява този на лицата с ниско образование за периода между последните две преброявания (2001-2011 г.), но образователният ценз на населението на общината е под средното ниво за областта и страната. Образователното равнище е по-високо в общинския център – гр. Алфатар, докато в селата най-висок е делът на лицата с основно образование.
- В етническата структура на населението основни етнически групи са българската, турската и ромската (циганската). Не се очертават съществени изменения за периода между последните две преброявания, различията са в резултат на общото намаление на населението.

5.1.4. Икономическа активност и безработица

Икономически активното население определя параметрите на работната сила. Данните на НСИ показват, че общият брой на икономически активните лица в общината във възрастовата група над 15 г. е 1013 д. или 37.6% от населението в същата възрастова група, а на икономически неактивните лица – 1683 д. (62.4%). Това е индикатор за непълното използване на трудовия потенциал на населението в общината. За сравнение за страната стойностите на показателя са съответно 52.1% (икономически активни лица от населението на 15 и повече години) и 47.9% (икономически неактивни лица), а за Област Силистра – 44.3 и 55.7%. Населението на гр.Алфатар се

характеризира с по-висок дял на икономически активното население в сравнение със селата.

Териториалното разпределение на икономически активното население е представено в таблица 10.

Таблица № 23

Население на 15 и повече години по икономическа активност – 2011 г.

Населени места	Население на 15 и повече години	Икономически активни		Икономически неактивни	
	брой	брой	отн. дял - %	брой	отн. дял - %
Общ. Алфатар	2696	1013	37.6	1683	62.4
Гр. Алфатар	1511	639	42.3	872	57.7
Села	1185	374	31.6	811	68.4
с. Алеково	411	118	28.7	293	71.3
с. Бистра	285	98	34.4	187	65.6
с. Васил Левски	84	29	34.5	55	65.5
с. Кутловица	64	10	15.6	54	84.4
с. Цар Асен	86	23	26.7	63	73.3
с. Чуковец	255	96	37.6	159	62.4
Обл. Силистра	103781	45986	44.3	57795	55.7

Източник: НСИ, преброяване на населението

В категорията на икономически активното население от значение е броят на заетите лица. Структурата на икономически активното население се определя от броя (съответно относителния дял) на заетите и безработните лица.

- **Безработица**

По отношение на коефициента (равнището) на **регистрираната безработица** към 2013 г. (28.62% средногодишно равнище на безработица), община Алфатар е в значително по-неблагоприятна позиция от средното равнище за Област Силистра (19.49%) и за страната (11.31%) (*табл.24, фиг.6*). Средногодишният брой на регистрираните в бюро по труда безработни лица в общината през 2013 г. е 284 д. През 2014 г. административната статистика на Агенцията по заетостта отчита нарастване в средномесечния брой на безработните лица в общината за първото полугодие на 289 д. (29.13% – равнище на безработицата за първото полугодие на 2014 г.).

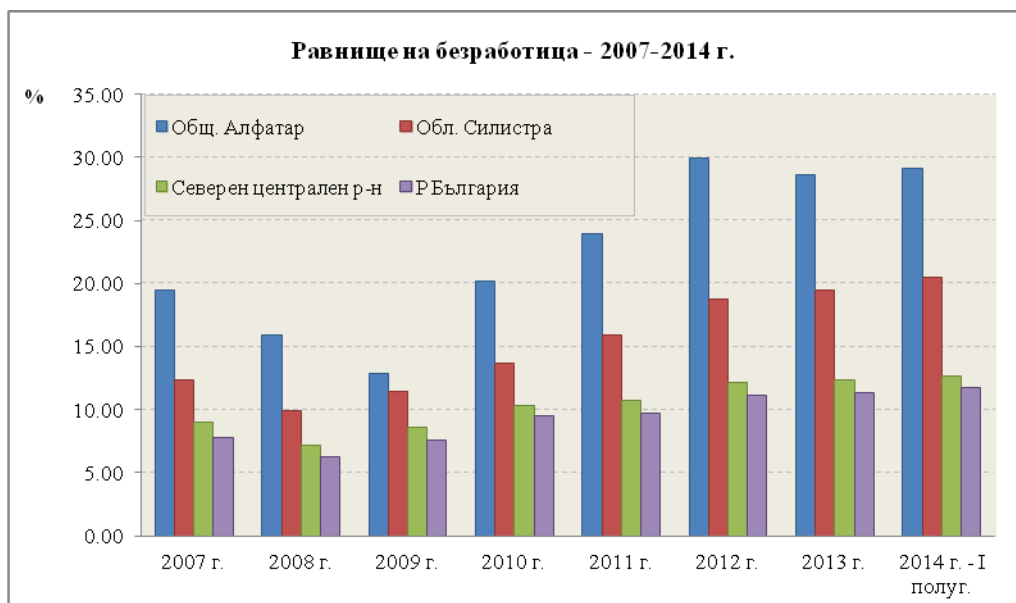
Таблица № 24

Равнище на безработица – 2007-2014 г. (средногодишно)

Териториално ниво	Иконом. активни	Регистр. безработни	Регистр. безработни до 29 г. вкл.		Регистр. безработни с регистрация над 1 г.		Равнище на безработица
	брой	брой	брой	%	брой	%	%
2007 г.							
Общ. Алфатар	1626	317	55	17.4	224	70.7	19.52
Обл. Силистра	67108	8328	1369	16.4	5163	62.0	12.41
Р България	3704336	286980	57883	20.2	165856	57.8	7.75
2008 г.							
Общ. Алфатар	1626	260	37	14.2	165	63.5	15.96
Обл. Силистра	67108	6667	972	14.6	3804	57.1	9.93
Р България	3704336	233719	41657	17.8	115669	49.5	6.31
2009 г.							
Общ. Алфатар	1626	209	27	12.9	66	31.6	12.87
Обл. Силистра	67108	7707	1231	16.0	2863	37.1	11.48
Р България	3704336	280980	59628	21.2	82763	29.5	7.59
2010 г.							
Общ. Алфатар	1626	328	40	12.2	118	36.0	20.16
Обл. Силистра	67108	9206	1453	15.8	3751	40.7	13.72
Р България	3704336	350944	63500	18.1	110845	31.6	9.47
2011 г.							
Общ. Алфатар	1210	290	35	12.1	144	49.7	23.93
Обл. Силистра	52871	8414	1350	16.0	4062	48.3	15.91
Р България	3438920	332601	63690	19.1	118135	35.5	9.67
2012 г.							
Общ. Алфатар	992	297	34	11.4	131	44.1	29.94
Обл. Силистра	45518	8552	1557	18.2	3469	40.6	18.78
Р България	3438920	364537	74779	20.5	118832	32.6	11.10
2013 г.							
Общ. Алфатар	992	284	35	12.3	118	41.5	28.62
Обл. Силистра	45518	8872	1502	16.9	3496	39.4	19.49
Р България	3282740	371380	74720	20.1	121954	32.8	11.31
2014 г. (I полугодие)							
Общ. Алфатар	992	289	28	9.7	133	46.0	29.13
Обл. Силистра	45518	9327	1351	14.5	3917	42.0	20.49
Р България	3282740	384402	79667	20.7	134692	35.0	11.71

Източник: Агенцията по Заетостта

Фигура № 6

Източник: Агенцията по Заетостта

В структурата на безработните лица към 2014 г. с по-висок брой са лицата с продължителност на безработица повече от една година (133 д. – 46.0% от безработните лица в общината).

5.1.5. Основни изводи и тенденции на развитие на пазара на труда

- Състоянието на пазара на труда е в пряка зависимост от социално-икономическото развитие на общината.
- Налице е трайно нарастване на броя и на относителния дял на икономически неактивното население, което към 2011 г. рязко преобладава над икономически активното.
- Заетите лица в общината са с най-голям дял в услугите (близо 50% от общо заетите). В индустрията заетите са основно в преработващата промишленост. В селското и горското стопанство заетите лица са $\frac{1}{4}$ от общо заетите.
- Основните професионални характеристики на заетите лица са сходни с отрасловата структура на икономиката.
- Делът на мъжете е по-висок в сравнение с този на жените в общата структура на заетостта, като по отделни отрасли се наблюдават специфични особености. Мъжете са с по-висок дял в индустрията, а жените – в сферата на услугите.

- Регистрираната безработицата се характеризира с динамика, като в резултат на икономическата криза след 2009 г. се очертава значително нарастване на равнището на безработица (обща тенденция за страната). Следва да се отбележи, че равнището на безработица за общината е 1.5 пъти над средното за областта и 2.5 пъти над средното за страната.

5.2. Икономически активности

5.2.1. Обща характеристика на икономическата база на община Алфатар

Община Алфатар заема скромно място в икономиката на област Силистра и Северен Централен район. Приносът на произведената продукция от общината в областния комплекс е най-нисък в сравнение с останалите общини – 3.7%.

Община Алфатар се характеризира с развитие на моносекторна икономика. В икономическия профил на общината са представени сектори и икономически дейности (отрасли), за които са налице определени ресурси и традиции в развитието им: селско стопанство, горско стопанство, някои отрасли на промишлеността.

Структурата на местната икономика определя и заетостта на населението в община Алфатар. Най-много са заетите в селското стопанство, преработващата промишленост, търговията, държавното управление и административните услуги.

Таблица № 25

Заети лица на 15-64 навършени години по икономически дейности – 2011 г.

Класове икономически дейности	Общо			Град Алфатар			Села		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Община Алфатар	756	450	306	523	298	225	233	152	81
Селско, горско и рибно стопанство	196	143	53	113	84	29	83	59	24
Добивна промишленост	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Преработваща промишленост	139	95	44	95	64	31	44	31	13
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	5	5	-	5	5	-	-	-	-
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	13	9	4	4	-
Строителство	27	27	-	16	16	-	11	11	-

Класове икономически дейности	Общо			Град Алфатар			Села		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	95	47	48	75	33	42	20	14	6
Транспорт, складиране и пощи	22	14	8	15	9	6	7
Хотелиерство и ресторантьорство	18	5	13	18	5	13	-	-	-
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	-	-	-	-	-
Финансови и застрахователни дейности	3	3	-	-	-
Операции с недвижими имоти	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Професионални дейности и научни изследвания	4	4	-	-	-
Административни и спомагателни дейности	5	5	-	-	-
Държавно управление	131	73	58	90	50	40	41	23	18
Образование	28	4	24	18	10
Хуманно здравеопазване и социална работа	48	11	37	42	8	34	6	3	3
Култура, спорт и развлечения	..	-	-	..	-	-	-
Други дейности	14	4	10
Дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление	..	-	..	-	-	-	..	-	..
Дейности на екстериториални организации и служби	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Непосочена	4	4	-	-	-

.. Данните са конфиденциални

- Няма случай

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд, 2011 г.

В отрасъл „промишленост“ (преработваща) са заети 18.4% от общо заетите).

Висок е делът на заетите и в търговията (12.6%). Относително по-висок е делът на заетите и в здравеопазването и образованието. Най-нисък е делът на заетите в икономическите дейности, свързани с финанси (под 1%).

Фигура № 7

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд, 2011 г.

В структурата на общо заетите лица в общината мъжете са по-голям дял – 59.5%.

По икономически сектори се наблюдават различия. Във селското стопанство и индустрията преобладават заетите мъже, а в услугите – заетите жени.

В структурата на заетите лица по класове професии преобладават: „персонал, зает с услуги за населението, търговия и охрана”, „квалифицирани работници в селското, горското и рибното стопанство”, „машинни оператори и монтажници”, както и „професии, неизискващи специална квалификация”. (табл. 14).

От общо заетите лица 69.2% са в центъра на общината – град Алфатар, а 30.8% – в селата.

Таблица № 26

Заети лица на 15-64 навършени години по класове професии – 2011 г. (брой)

Класове професии	Общо			Град Алфатар			Села		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Община Алфатар	756	450	306	523	298	225	233	152	81
Ръководители	30	23	13	10	7
Специалисти	52	40	6	34	12
Техници и приложни специалисти	22	19	12	7	3
Помощен административен персонал	52	12	40	44	9	35	8	3	5

Класове професии	Общо			Град Алфатар			Села		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Персонал, зает с услуги за населението, търговия и охрана	133	51	82	105	40	65	28	11	17
Квалифицирани работници в селското, горското и рибното стопанство	127	86	41	67	44	23	60	42	18
Квалифицирани работници и сродни на тях занаятчии	73	54	44	10	19
Машинни оператори и монтажници	121	82	73	9	39
Професии, неизискващи специална квалификация	126	82	44	77	50	27	49	32	17
Професии във въоръжените сили	20	12	7	5	8
Непосочена	-	-	-	-	-	-	-	-	-

.. Данните са конфиденциални;

- Няма случай

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд, 2011 г.

В община Алфатар през 2012 г. в различните отрасли на икономиката са наети (без самонаети и работодатели) 573 д., което съставлява 56.6% от икономически активното население. Данните за 2011 г. за заетите лица (наети заедно със самонаетите и работодателите) показват, че броят им е по-висок – 756 д., като голяма част от самонаетите са в аграрния сектор. Въпреки това, в община Алфатар е осигурена заетост, която е много по-ниска от средните показатели за страната и областта.

Отрасловата структура на броя на **наетите** лица в общинската икономика на Алфатар, бележи следното развитие – от 698 д. (2007 г.), този брой намалява до 573 д. (2012 г.), или е налице спад с 18%.

Икономическото развитие на общината през последните години се характеризира с нарастваща динамика по текущи цени, но все още неблагоприятна.

Таблица № 27

Динамика на основните икономически показатели на община Алфатар

	2007	2008	2009	2010	2011
Произведена продукция	12721	23576	21116	25681	28494
Нетни приходи от продажби	12880	22974	31393	35044	37685
Дълготрайни материални активи	..	29291	35436	32818	33061
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи	11399	19703	10535	3427	7318

Източник: НСИ, ТСБ

5.2.2. Отраслова и секторна структура

5.2.2.1. Сектор Селско и горско стопанство

В икономическия профил на община Алфатар важно място заема селското, горското стопанство, промишлеността (хранително – вкусова, дървопреработваща, лека промишленост) и туризма. Това е резултат от благоприятните природни условия за развитие на аграрния сектор, както и на традициите в развитието на селскостопански производства. Критерий за водещите функции на аграрния сектор е сравнително високия брой и относителен дял на заетите лица, които през 2011 г. възлизат на 196 д., или 25.9% от общия брой на заетите. Реалният брой на заетите в аграрния сектор е по-висок, тъй като освен наетите със селскостопанска дейност са ангажирани и голям брой самонаети лица. Друга съществена характеристика на първичния сектор е и обстоятелството, че за периода 2007-2012 г. се наблюдава реално запазване на броя на заетите лица. В структурата на аграрния сектор са застъпени и двете основни направления (подотрасли) – растениевъдство и животновъдство.

Приоритетното развитие на селското стопанство ще осигури растеж в икономиката на община Алфатар, а ускоряването на действията за постигането на целите ще доведат до по-бързото нарастване на заетостта и доходите на населението. Земеделието се преобразува в сектор на частни индивидуални стопани и кооперации. Добивите са високи, стабилни и с високо качество. Въпреки това, растениевъдството се оценява като монопрофилно, а животновъдството – слабо и натурализирано.

Еднообразният характер на производство и бит върху голяма площ с малко население я определят като периферна и изостанала, но в същото време съхраняват нейния традиционен простор и мащабност и я превръщат в сериозен екологичен ресурс за устойчиво развитие. Степента на антропогенно присъствие и антропогенизация на средата е висока. От горните обобщени характеристики на природните условия на общинската територия и осъщественото върху тях през годините и вековете човешко въздействие се налагат две съществени и принципни изисквания към ОУП на общината

Растениевъдство

Почвените ресурси и природно-климатичните условия в общината, както и традициите са благоприятен фактор в отглеждането основно на зърнено-житни, технически, фуражни, етерично-маслени култури. Съществуват предпоставки и за развитие на зеленчукопроизводство, в т.ч. на бобови култури.

Основната земеделска култура, която се произвежда на територията на общината е пшеницата. Освен нея, земеделските производители отглеждат

царевица, слънчоглед, рапица, ечемик, тютюн и билкови насаждания – лавандула.

Тютюнопроизводството е застъпено в с.Чуковец и отчасти в с.Бистра, като заетите площи варират по години 100 – 140 дка. Наблюдава се драстичен спад при тютюнопроизводството, преди 10 години се отглеждаха между 200-300 дка. Високата възискателност при прилагане на технологията на отглеждане, ниските изкупни цени, ограничените квоти и свити пазари на сорт „Бърлей” правят това производство твърде рисково.

Трайните насаждания основно са представени от кайсиеви насаждания и в по-малко степен от лозя – главно винени сортове. Налице са проблеми, които не дават възможност за пълноценно използване на потенциала на територията – недостатъчна специализирана техника за обработване, скъпите услуги и високите цени на растително-защитните препарати, застаряването на насажданията и бавната възвращаемост на вложените средства са фактор за влошаване състоянието на овощните масиви.

Структурата на посевните площи се реализира чрез силно опростена структура на производство – пшеница, царевица, слънчоглед, ечемик. Тенденцията на превес на житните култури се отразява неблагоприятно върху равнището на средните добиви в резултата на моно културите.

Таблица № 28

Структура на културите в общината за периода 2010 г.-2012 г. (дка/площи)

Вид култура	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Пшеница	43000	35300	36000
Царевица за зърно	12500	10000	12000
Маслодаен слънчоглед	23500	9000	22497
Маслодайна рапица	3580	6770	2303.6
Ечемик	6890	4100	4000
Тютюн-ориенталски	140	105	130
Кайсии	2308	2308	2308
Лозя-винени	820	820	820

Трайните насаждания нямат изменение в техните площи за периода 2010-2012 г. Кайсиите заемат 23.08 ха, винените лозя – 8.20 ха. Интересът към създаване на нови овощни насаждания в общината е сравнително слаб, поради факта, че за създаването им са необходими значителни финансови ресурси, а възвръщаемостта на вложените средства е доста бавна. Нови масиви не се създават, а сега представляват 15,8% от общия баланс на земята и изоставени е 1,1%

Подобна е и картината на зеленчукопроизводството – крайно редуцирано производство поради загубените възможности за напояване, трудоемкостта и високата себестойност. Терените за зеленчукопроизводство представляват 0,2% от общия баланс на земята.

Лавандуловите насаждения обхващат 1.18 ха.

Подобна е и картината на зеленчукопроизводството – крайно редуцирано производство поради загубените възможности за напояване, трудоемкостта и високата себестойност. Терените за зеленчукопроизводство представляват 0,2% от общия баланс на земята. След 1990 г. поливното земеделие в общината постепенно деградира, като съоръженията не се поддържат, разрушават се или се разграбват.

Засетите хектари по населени места от регистрираните земеделски кооперации за периода 2010-2012 г. са представени в таблица № 13. Техният размер варира в неголям диапазон – 1149.39 ха през 2010 г., 1036.20 ха през 2011 г. и 1173.73 ха през 2012 г.

Таблица № 29

Засети – хектари на регистрираните земеделски кооперации за периода 2010-2012 г.

Населено място на дейност	Наименование на земеделската кооперация	Засети – хектари		
		2010 г.	2011 г.	2012 г.
Град Алфатар	ЗК „Мотор 93”, с. Бабук	89.00	88.80	90.00
	ЗК „Напредък”	487.00	457.30	370.66
	ЗК „Единство”	86.86	92.40	50.67
с. Кутловица	ЗК „Напредък”	36.26		
с. Цар Асен	ЗК „Напредък”		38.20	35.00
с. Васил Левски	ЗК „Светлина-84”	445.27	359.50	627.40
Общо		1144.39	1036.20	1173.73

Източник: ОПР, 2014-2020 г.

Средните добиви от основните земеделски култури са една променлива величина, влияеща се от лоши атмосферни условия, несигурен пазар, остаряла и амортизирана техника за обработка на земеделските земи.

Растително-защитни мероприятия се провеждат частично и неефективно, най-вече срещу плевелите, което доведе до значително разпространение коренищни плевели (балур, паламида) и други – бутрак.

Характерно за растениевъдството е, че голяма част от земеделските стопанства са с разпокъсана собственост. Арендните (наемни) договори за една година са източник за източване запасите от почвата.

Липсват поливни площи.

Земеделието в общината във висока степен се развива съобразно потребностите на пазара. Структурата му се променя с развитието на традиционни и нови пазарни култури, с използване на специфичните особености на климата, почвите, екологично чиста околна среда и осигуряване на качествена суровина за преработка и потребление.

С навлизането на нетрадиционни, но силно пазарни маслено – етерични (кимон, резене), билки (маточина, култивирана шипка, лавандула), за които има осигурен пазар и благоприятна конюнктурна тенденция ще доведат до промяната в структурата на посевните площи.

Животновъдство

Животновъдството в общината няма подчертан стоков характер. Малък е броят на животновъдните ферми с достатъчен брой животни, гарантиращи стоков характер на животновъдните подотрасли (птицеферма в гр. Алфатар за яйца; свинеферма). Животновъдството се развива предимно от частни стопани за задоволяване на собствени потребности в следните отрасли: говедовъдство, овцевъдство, свиневъдство, птицевъдство, рибовъдство и пчеларство. Като цяло всички отрасли са разпръснати в еднолични стопанства и малки ферми, с изключение на птицевъдството и отчасти свиневъдството.

Говедовъдството е представено в месодайното направление. Млечното направление в говедовъдството по-скоро допълва фонда на натуралните стопанства, поради ниската му изкупна цена.

Овцевъдството и козевъдството са ограничена пазарна ориентация (с изключение на месодайното), но реализират по-вече натурална продукция (месо, мляко, вълна) за консумация, поради и което се поддържа една постоянна численост през годините.

Птицевъдството е съсредоточено в една ферма в гр. Алфатар с яйценосно направление.

Традиционно развиваното пчеларството е в подем. Значително се е увеличил броят на пчелните семейства – 7586 бр. (регистрирани) отглеждани предимно в населените места и малка част в горските масиви. Общото производство на пчелни продукти (с пазарна реализация) за последните две години се е запазило.

Главната причина за намаление в производството на всички животински продукти е в драстичния спад на поголовието и ниската продуктивност на наличните животни.

Горско стопанство

Горските територии в община Алфатар се стопанисват от Държавно горско стопанство (ДГС) Силистра (което обхваща общини Силистра, Алфатар, Кайнарджа и Ситово) и Държавна дивечовъдна станция (ДЛС) „Каракуз” – Дулово. ДГС „Силистра” се включва в обхвата на Северноцентрално ДП³.

В структурата на дървопроизводителната площ преобладават наклонените, полегатите и равните терени, което улеснява до голяма степен стопанисването на горите. Горите са преобладаващо широколистни видове (97%) и 3% – иглолистни видове.

По вид собственост преобладават държавните горски територии (94%).

Таблица № 30

Разпределение на площта на горите по собственост за община Алфатар, ха

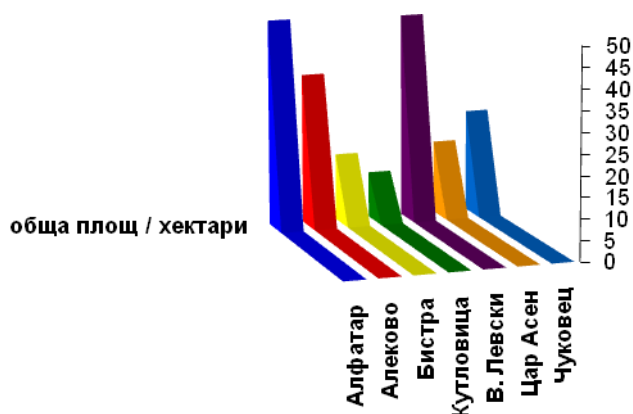
Общ площ	Държавни гори	Общински гори	Частни гори	Гори на юрид.лица	Гори на религиоз. организации	Обща горска площ
24851.5	8162.3	202.4	246.5	64.4	9.6	8685.3

Източник: Горскостопански план на ТП „ДГС Силистра” – Том1 от 2011 г.

Отрасълът заема малък дял в икономиката на общината.

Фигура № 8

Разпределение на общата площ по населени места (площ/ха)

Източник: ОПР на община Алфатар, 2014-2020 г.

В лесоустройствения план на горите са проектирани мероприятия, целящи увеличаване производителността на насажденията и подобряване на

³ Предприятието стопанисва държавните горски територии в пет административни области – Габрово, Велико Търново, Русе, Силистра и Разград. В състава му влизат 17 териториални поделения, от които 13 държавни горски стопанства и 4 държавни ловни стопанства.

защитните, стопански и специални функции на горите. Създаването на нови горски масиви, отглеждането и дърводобива са традиционно планирани (лесоустройствени планове) и в това направление не е необходима особена намеса от страна на общината.

В ДДС „Каракуз с обща площ 22 890 дка наред с лесоустройствените дейности, основни дейности са и запазване и обогатяване на видовото разнообразие на дивеча. Характерни за района са следните видове дивеч-благороден елен, сърна, дива свиня, заек, лисица, яребица, фазан, пъдпъдък.

Водоемите в землищата на с. Васил Левски и с. Цар Асен са отдадени на концесия с основно предназначение – **рибопроизводство**.

5.2.2.2. Промисленост

Промислеността изпитва в най-висока степен негативните последици от икономическата и финансовата криза след 2009 г. Част от производствените структури, редуцираха дейността си.

Специализацията на промишленото производство на територията на общината е в областта на:

- Хранително-вкусовата промисленост (отрасъл „Производство на храни, напитки и тютюневи изделия“);
- Дървопреработване (отрасъл „Производство на изделия от дървесина“).

Посочените промишлени производства са свързани с добрата суровинна осигуреност от отраслите на първичния сектор – селското и горското стопанство. Промислените производствени структури са от категорията на микропредприятията (с численост на персонала до 10 д.) и на малките предприятия (с численост от 11 д. до 50 д. персонал).

В сферата на хранително-вкусовата промисленост са изградени и функционират 2 предприятия, локализирани в гр. Алфатар. Те са представени от „Мероне-Н“ ЕООД (с дългогодишни традиции в изкупуването, преработката и реализацията на мляко и млечни продукти на българския и международен пазар; с широка мрежа за изкупуване на суровината от 70 ферми и изкупвателни пунктове от населени места от обл. Силистра, Шумен, Добрич и Разград) и „Профарм груп“ ООД – производител на млечни продукти с марка „Алфатар“.

Вторият отрасъл, в който е специализиран промишленият сектор на общината, е производството на изделия от дървесина (заготовки и елементи за мебелната промисленост, дървени опаковки и амбалаж предназначена изцяло за българския и на европейския пазар), представен от фирмите: „Силвоод“ ЕООД и „Елица“ ООД.

В общината функционират и предприятията ЕТ „Кидима - Кирил Димитров” и „Комфу” ООД. Основната дейност на предприятията е производство, изкупуване, преработка и продажба на селскостопански произведения; производство на комбинирани фуражи за всички видове животни.

Други дейности, които се развиват на територията на община Алфатар с нисък дял в нейната икономика (главно като ЕТ или ЕООД) – фабрика за производство на биоетанол, внос, ремонт и поддръжка на селскостопанска техника, складова дейност и сушене, производство на пожарогасители и противопожарни аксесоари, бензиностанция, ресторантьорство, туризъм, туристически пакети, търговия с торове, препарати, агро-консултации.

5.2.2.3. Сектор „Услуги”

Секторът на услугите е представен от отрасли основно със социален характер – образование, хуманно здравеопазване, транспорт и съобщения, социално подпомагане и др. Към този сектор е и отрасъл „Държавно управление”. По отношение на броя на заетите лица, третичният сектор доминира над останалите два сектора. В „услугите” са ангажирани общо 158 д., или 49.8% от общия брой на заетите. В този дял не се отчитат самонаетите лица от семейства в бизнеса. С висок брой на заетите от отраслите, осъществяващи дейността си на пазарни принципи са „Търговия” и „Транспорт и съобщения”. От отраслите, свързани с предоставяне на публични услуги със социален характер водещо е мястото на отрасъл „Хуманно здравеопазване и социални дейности” и „Образование”.

Търговия

Търговията е представена от магазини за търговия на дребно. Функционират и заведения за развлечения и хранене. Поради липса на достатъчно средства, повечето от предприемачите, които започват свой самостоятелен бизнес, се насочват предимно към търговска дейност, съсредоточена предимно в магазини за хранителни стоки и заведения за хранене и развлечения (кафе-аперативи – 12 бр. ресторанти - 2 бр. хранителни магазини – 18 бр.); един агромаркет и два магазина за промишлени стоки. Веднъж седмично в по-големите населени места и в гр. Алфатар се организират пазарен ден.

Търговското обслужване в малките населени места се ограничава до ежедневното осигуряване със стоки от първа необходимост. Битови услуги практически не са развити. Те, както и периодичното и епизодично обслужване, са осигурени в общинския център.

Административно обслужване

Административното обслужване на населението се осъществява от общинската администрация в град Алфатар, кметствата в селата и кметските наместници във всички населени места: гражданска регистрация (административно-правно обслужване), административно-техническо обслужване, данъчно и др.

Административни услуги на гражданите се предоставят и от териториални организации, които имат представителства в общината: Дирекция “Социално подпомагане”, офис на Общинска служба “Земеделие”- Алфатар; изнесено работно място на дирекция “Бюро по труда” – гр. Дулово в гр. Алфатар.

Финансово-кредитно обслужване

На територията на общината банкови услуги не се предлагат.

Пощенски и интернет услуги

Предоставят се в гр. Алфатар и с. Алеково ежедневно, а в останалите селища при нужда. В гр. Алфатар е изградена аналогова АТЦ, която е включена в оптичната магистрала Русе – Силистра – Добрич. Телефонните услуги, които се характеризират със сравнително висока задоволеност с телефонни постове. Осигурено е автоматично избиране на всички населени места в общината. Изградени са клетки на мобилните оператори. В две от читалищата - гр. Алфатар и с. Алеково по проект „Глобални библиотеки” са изградени компютърни зали с достъп до интернет.

В областта на услугите работят и частни фирми за ремонт на автомобили и битова техника. На територията на гр. Алфатар функционира една бензиностанция и една газстанция, едно предприятие за строителни и горивни материали „Топливо”.

Предоставят се и фризьорски услуги.

Занаятчийството е представено като отделни частни работилници: ковачници, бъчварство, производството на амуниции, направа на дървени дограми, изделия от керамика и стъкло и други.

Предоставят се и услуги за изкупуване на мляко – млекосъбирателни пунктове, както и пунктове за изкупуване на билки.

Туризъм

Общината разполага с туристически потенциал (природни, исторически, етнографски и културни забележителности), налична (макар и недостатъчна туристическа инфраструктура), който обаче не е достатъчно рекламиран и все още не е обект на повишен туристически интерес и е със сезонен характер.

Общината се характеризира с богато природно богатство и биологично разнообразие, както и с характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. Защитени територии са „Лудогорие“ и „Хърсовска река. В землището на гр. Алфатар попадат пет защитени зони от Natura 2000, в т.ч. в 3 проектни защитени зони, в землищата на с. Алеково попадат 2 защитени зони, с. Бистра - 2 защитени зони, с. Васил Левски - 2 защитени зони, в с. Кутловица - 2 защитени зони, в с. Цар Асен - 3 защитени зони, в с. Чуковец - 2 защитени зони. Защитени местности са „Каракуз“ и „Малък Канагьол“ с опазен уникален ландшафт, включващ каньоновидно суходоліе, характерни скални образувания, редки хазмофитни растителни съобщества, естествените местообитания на защитени растителни и животински видове, предоставящи възможност за научни изследвания и развитие на устойчив туризъм. Под режим на защитени дървесни видове в землището на гр. Алфатар са вековни дъбове в местността "Сухата чешма", естествено липово насаждение в местността "Каракуз" с обща площ 75,1 ха и в местността "Сухата чешма". Въпреки силното намаление в резултата на антропогенна дейност, все още се срещат в естествени условия популации от по-едри бозайници в Държавно ловно стопанство (ДЛС) "Каракуз".

Туристическите ресурси в община Алфатар са представени от: Храм „Света Троица“, гр. Алфатар; „Добруджанска къща“, гр. Алфатар; природен ловен резерват – „Каракуз“ и ловни хижи; природо-исторически обект „Канагьола“; хижа „Братила“; добруджански къщи в с. Васил Левски и с. Кутловица.

Условия за развитието на ловен туризъм предлага Държавно ловно стопанство „Каракуз“ в защитената местност, която охранява общо 5844 ха горски и поземлен фонд в границите на две общини. Разполага с ловен дом „Кокиче“, както и друга необходима инфраструктура и организирано обслужване – заслони, специализиран транспорт, водачи, кучета. Престоите са краткотрайни и с ясно изразена сезонност в зависимост от ловните сезони. Организира се лов на благороден елен, дива свиня, сърна, заек и фазан.

Предлагането на другите видове туризъм, в съчетание с ловния, почти не се практикува, независимо от предпоставките за развитието на културно-познавателен туризъм и на селски туризъм.

Таблица № 31

Брой посетители на туристически обекти

Туристически обект	2010	2011	2012
Храм „Света Троица“ гр. Алфатар;			
Ловен резерват – „Каракуз“	300	300	300
Хижа „Братила“	76	72	50

Източник: ОГР на община Алфатар, 2014-2020 г.

През последните години се наблюдава спад на туристи в туристическите обекти. Една от основните причини е икономическата криза, която се отрази неблагоприятно на този отрасъл.

Туристическата инфраструктура е недоразвита и с незадоволително състояние. Посочените по-горе обекти имат потенциал на туристически интерес, но за съжаление някои от тях все още нямат изградена физическа инфраструктура и нелицеприятна околна среда, поради което загубват своя „чар“ (атрактивност).

Основна инфраструктура на туристическото обслужване са заведенията за хранене и развлечения, информационни туристически центрове, екопътеки, алеи и трасета за вело- и конен туризъм и анимирани с културно-познавателни програми. Община Алфатар има известен опит в тази посока с издаването на туристически албум-пътеводител през 2007 г. Така, наличните ресурси създават условия за формиране и предлагане на разнообразен туристически продукт, като еко- и културно-познавателен, на ловен и селски туризъм. Някои от посочените видове могат да се развиват целогодишно.

На настоящия етап туризмът в общината е слабо развит и има сезонен характер. Стопанските резултати от туризъм в общината имат символичен дял в приходите. Дейностите на туристическите услуги не са организирани, а се осъществяват на частни контакти. Липсва кадрови ресурс за създаване, подържане и предоставяне на туристически продукти. Населението не е убедено за възможностите за развитие на туризма и като източник на доходи.

5.2.3. Изводи и тенденции в развитието на икономическия сектор

Извършените анализи на състоянието на икономическия сектор в община Алфатар дават възможност да бъдат направени някои изводи и да бъдат очертани определени тенденции в развитието. Основните изводи, които се налагат от аналитичните проучвания на икономическия сектор, са:

- Икономиката на община Алфатар е с ясно изразена аграрно-промишлена структура, като предпоставки за това създават богатият поземлен ресурс и дългогодишните традиции в развитието на селското стопанство.
- Голям брой разнородни собственици и ползватели на земеделски имоти. Поземлената реформа доведе до възстановяване на частната собственост и раздробеност и персонификация на земята. След възстановяване и подялбата на земите между потенциалните наследници, собствениците са над 5000 със среден размер между 12-23 дка;
- Разрушени мелиоративни съоръжения, неизползван потенциал на поливните площи;

- Неоползотворен потенциал за биологично земеделие. Налице са обективни възможности за развитие на екстензивни форми на селското стопанство, основани на принципите на биологично производство.
- В растениевъдството се утвърждава монопрофилна специализация, представена основно от производството на зърнено-житни и технически култури. Недостатъчно използвани са потенциалите на общината за развитието на трайните насаждения – овощарство и лозарство, и отчасти на зеленчукопроизводство.
- Животновъдството е далеч от оптималния си капацитет. Удребнената структура, както и отсъствието на условия за спазване на хигиенните стандарти, въведени в ЕС, ограничават обема на пазарно-ориентираната продукция на селското стопанство. Това се оценява като стагниращ фактор по отношение разширяването и специализацията на съществуващите стопанства.
- Горското стопанство осигурява суровина за един от промишлените отрасли – производство на изделия от дърво.
- Индустрията в община Алфатар е с минимално значение за общинската икономика, както по отношение броя на наетите лица, така и според обема на приходите. Промисленото производство е представено от предприятия, специализирани в отрасли, суровините от които се осигуряват основно от селското и горското стопанство – хранително-вкусова и дървопреработваща промишленост.
- Туристическите ресурси все още не се използват пълноценно и не са обект на повишен туристически интерес. Туризмът в общината е с ниска ефективност и далеч под потенциалния принос към местната икономика. Това до голяма степен се дължи на недостатъчно разработени туристически атракции, незадоволително ниво на реклама на туристическия продукт и лошата инфраструктура до някои туристически обекти и липса на специализирана туристическа инфраструктура.
- Реализирането на очакванията за интензивното развитие на туризма зависи от решаването на проблемите в други сфери, свързани с изграждането и модернизиранието на техническа инфраструктура и услугите. Но като цяло, този сектор безспорно има дългосрочен потенциал за развитие, особено във формите на алтернативен и специализиран туризъм (екологичен, селски, културен и др.).

5.3. Социални дейности и социална инфраструктура

Мрежата на социалната инфраструктура е важен фактор за развитие на общината. Диагнозата на състоянието на социалната инфраструктура на територията на община Алфатар има за цел да установи степента на развитие на обслужващите функции на отделните населени места, в т.ч. на общинския център, както и развитието и териториалната организация на обслужващите обекти със социално предназначение.

5.3.1. Образование

5.3.1.1. Анализ и териториално разположение на обектите на образованието

Инфраструктурата на образованието в община Алфатар е представена от учебни заведения на:

- предучилищното обучение и свързаната с него инфраструктура (целодневни детски градини);
- общото образование (училищата със съответна степен на образование – начално и основно).

За образованието в общината е характерно, че то е основно с публичен характер. Към настоящия етап няма учебни институции, които се финансират от частния сектор. Функционалният обхват на системата на образованието се определя от контингентите от лица в съответната възраст (подлежащи на предучилищно обучение и в училищна възраст) и степента на развитост на обслужващите функции на общината. Специфичните възрастови контингенти, от които се определя броят и капацитет на образователните институции и тяхното разпределение по населени места са анализирани и представени в т. 5.1.2. Основни демографски структури (Възрастова структура на населението, НСИ, 2013 г.).

- от 1 до 2 годишна възраст – 49 д.;
- от 3 до 6 годишна възраст – 85 д.;
- от 7 до 14 годишна възраст – 202 д.;
- от 15 до 18 годишна възраст – 85 д.

На базата на *реалния контингент* от лица в съответната възраст и на постигнатия обхват от него се формира и броят на децата, обхванати в системата на предучилищното обучение и на учениците в общото образование.

През периода 2008-2014 г. по учебни години образованието на територията на община Алфатар е със следните параметри, представени в таблица 32.

Образователната инфраструктура. Динамика в броя на децата и учащите в община Алфатар по учебни години за периода 2008-2014 г.

Образователни институции	Брой деца / ученици					
	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Детски заведения (ЦДГ)	76	73	76	100	95	90
Общобразователни у-ща	169	161	165	163	146	151

Източник: НСИ, Статистически данни, Образование и учене през целия живот

Образователната инфраструктура е представена от следните учебни заведения:

- гр. Алфатар: ЦДГ „Щастливо детство“; ОУ „Христо Ботев“
- с. Алеково: филиал на ЦДГ „Щастливо детство“; НУ „Отец Паисий“
- с. Бистра – филиал на ЦДГ „Щастливо детство“

През учебната 2013-2014 г. на територията на община Алфатар функционират 1 детско заведение (1 ЦДГ в град Алфатар с 2 филиала в селата Алеково и Бистра), в които са обхванати общо 90 деца. Анализът на данните от таблица 14 показва, че боят на обхванатите деца в през последните няколко учебни години се изменя в неголям диапазон. Формираните групи през учебната 2013-2014 г. са 5 (2 – в ЦДГ в гр. Алфатар, 2 във филиала в с. Бистра и 1 във филиала в с.Алеково) с различна пълняемост в отделните населени места. Най-голям е броят на децата в групите в центъра на общината, а най-малък – в с. Алеково. Обхванатите деца в детските заведения дават представа за нетния коефициент на записване. За община Алфатар през учебната 2013-2014 г. почти всички деца имат предоставена възможност и са записани в детските заведения (по данни на ГРАО), при средно за област Силистра – 85.6% и за страната – 83.6%. Физическото състояние на материалната база на детските заведения е сравнително добро.

По отношение на училищната мрежа, за да се гарантира обучението на учениците от населените места, които са без функциониращи училища, основното училище в град Алфатар е със статут на „средищно“ училище⁴. Чрез организирана и финансирана от общината система за ученически пътувания в него се обучават деца и ученици и от селата Алеково, Бистра, Цар Асен и Чуковец. В началното училище в с. Алеково се обучават деца от Алеково, Бистра и Кутловица.

⁴ Средищно училище е общинско училище, което се намира в най-близкото населено място на територията на общината, където се обучават учениците от населените места, в които няма училище.

Продължаващата неблагоприятна тенденция на ниска раждаемостт и свързаната с нея тенденция на намаляване на броя на децата води до проблеми с пълняемостта на учебните паралелки. И в двете училища има формирани маломерни паралелки. Броят на учениците бележи тенденция на намаление. През учебната 2013-2014 г. учащите деца са 151 при 169 през учебната 2008-2009 г. Динамиката в броя на учениците в общообразователните училища) в община Алфатар за периода 2008-2014 г. е представена в таблица 14.

5.3.1.2. Изводи за състоянието на образованието

- В община Алфатар е развита инфраструктура на образованието, даваща възможности за получаване на основно образование. Това е обусловено от нивото на обслужващите функции на общината и броят на децата и учениците.
- Като центрове на образователната инфраструктура са се оформили общинският център – гр. Алфатар (ОУ общообразователно училище) и село Алеково (начално училище НУ), като училището в град Алфатар е със статут на „средищно”. В него се обучават ученици от съседните села без функциониращи училища.

Анализът на състоянието на образованието и на образователната инфраструктура в община Алфатар дава основание да бъдат очертани следните тенденции в развитието:

- Намаляващият брой на учениците води до нарастване на броя на паралелките, които са с ниска пълняемост. Продължаването на тази негативна тенденция крие опасност към формиране на паралелки със слети класове при които качеството на образователния процес не е на необходимото ниво.
- Очертава се тенденция на преждевременно отпадналите от училище ученици да са основно от ромската етническа група, което дава отражение на образователното равнище на това население – проблем не само със социални, а и с икономически измерения.

5.3.2. Здравеопазване и социални дейности

5.3.2.1. Здравеопазване

Структурата на здравеопазването, в т.ч. и на здравната инфраструктура в община Алфатар са определени и застъпени в Регионалната здравна карта на област Силистра. Съобразно нея в община Алфатар здравеопазването е представено само от **извънболнична лечебна помощ**. Тя включва **първична извънболнична медицинска помощ** и **стоматологична помощ**. Броят на

лекарите е 2, на стоматолозите – също 2. В населените места в общината няма изградени ДКЦ, но има сграден фонд, който се предоставя на медиците. В детските градини и училищата се извършва медицинско обслужване на децата – доболнично и профилактично.

В центъра на общината функционира аптека.

Проблем за част от населението е липсата на здравно осигуряване. Броят на медицинските кадри се регулира с действащата Областна здравна карта.

5.3.2.2. Социални дейности

Социалните дейности като специализирана институция (домове) на територията на общ. Алфатар са представени от Дом за стари хора „Щастлива старост” (ДСХ) с капацитет 20 д.

Реализацията на националния социален модел към предоставяне на социални услуги в общността (в обичайната среда) на лицата в неравностойно социално положение е конкретизирана в центрове за настаняване: от семеен тип за възрастни хора със запазено здраве (ДСХ) с капацитет 9 д.; от семеен тип за възрастни хора с влошено здраве (ЦНСТ) с капацитет 15 д. Функционира също така Кризисен център за деца, преживели насилие с капацитет 9 д.

Лицата в неравностойно положение в общината са подпомагани за техните социални потребности чрез социална услуга „Личен асистент”.

Социалните услуги в общината са сравнително добре изградени. Дирекция „Социално подпомагане – гр. Алфатар осъществява дейности, насочени към: социални помощи за социално слаби лица; закрила на детето; подпомагане на хора с увреждания.

За осъществяване на социални контакти на възрастните хора в общината функционират 6 клуба на пенсионера – 4 в центъра град Алфатар и 2 в селата Алеково и Цар Асен.

Други социални услуги, предоставяни от местно юридическо лице (ЕТ “Лъчезар Данков”, гр. Алфатар) са: домашен социален патронаж; обществена трапезария; столово хранене на учениците.

Безспорна е необходимостта от извършваните социални услуги, гарантиращи интеграция на общности и отделни лица и възможности за включването им в обществения живот.

5.3.2.3. Изводи и тенденции в развитието на здравеопазването и социалните дейности

На основата на анализа за състоянието на здравеопазването и социалните дейности могат да бъдат направени следните обобщени изводи:

- Системата на здравеопазването е организирана като извънболничната лечебна дейност, съобразена с броя на населението и неговото териториално разположение по населени места.
- Социалните дейности са добре развити, обусловени от наличието на лица в неравностойно социално положение, които се нуждаят от социални услуги.

5.3.3. Култура и спорт

5.3.3.1. Култура

От дейностите на функционална подсистема „Култура” в община Алфатар са развити музейната и комплексната читалищна дейност. За развитието на културните дейности е създадена и съответната инфраструктура, която включва:

- Музейни сбирки към НЧ „Йордан Йовков” и към църквата „Св. Троица” – гр. Алфатар, Етнографски комплекс;
- Читалища във всички населени места – общо 8 бр., от които 2 в центъра на общината – град Алфатар и кв. „Попово” и 6 в останалите населени места.

Музейната дейност е не само културна функция, а и туристически ресурс заедно с „Добруджанска къща”. Паметниците на недвижимото културно наследство също са ресурс за развитието на туризма. Те обхващат различни обекти – Православен храм „Св. Троица” – паметник на културата; археологически обекти от каменно-медната, византийската, римската епоха, от средновековието; останки от антични и тракийски селища, римски крепости; старобългарски скални манастири.

Комплексната читалищна дейност е най-масово представената културна дейност в общината. Общият брой на *регистрираните* читалища е 8. В читалищата са застъпени библиотечната дейност и различни форми на художествената самодейност. Библиотечната дейност се направлява и методически подпомага от общинската библиотека в гр. Алфатар.

- *Народно Читалище (НЧ) „Й. Йовков”* – гр. Алфатар, основано през 1894 г. В него е разположена музейна сбирка и богата библиотека (с над 25000 тома);
- *НЧ „Ведрина”* – кв. „Попово” на гр. Алфатар (основано през 1948 г.). Към него освен библиотечна дейност е сформирана група за автентичен фолклор;
- *НЧ „Пробуда”* – с. Алеково (основано през 1910 г.). В читалището има

библиотека с 15000 библиотечни единици;

- НЧ „Светлина” – с. Бистра (основано през 1942 г.). Освен библиотечна дейност са организирани самодейни състави;
- НЧ „Г. С. Раковски” – с. Васил Левски (основано през 1941 г.). В читалището е сформирана група за автентичен фолклор. Читалището няма самостоятелна сграда.
- НЧ “Успех” – с. Цар Асен (основано през 1942 г.). В читалището има организиран самодееен състав за автентичен фолклор и библиотечна дейност;
- НЧ „Н. Й. Вапцаров” – с. Чуковец (основано през 1947 г.) с развита библиотечна дейност.

Съществен проблем за поддържането и обновяването на материално-техническата база на читалищата е недостигът на финансови ресурси.

5.3.3.2. Спорт

Спортът и свързаната с него спортна инфраструктура в община Алфатар са ориентирани към населението и са с предназначение за масов спорт. Следва да се отбележи, че изградената база е в недобро състояние поради недостиг на финансови средства.

В общинският център е изграден стадион, както и в ОУ „Христо Ботев”. В селата Алеково, Бистра, Чуковец, Цар Асен стадионите са в лошо състояние. Качествените характеристики на спортната зала в град Алфатар също не са добри.

Като тенденция може да се отбележи стимулиране на спортните прояви и загрижеността на местната власт чрез привличане на външни инвестиции да се подобряват качествата на спортните обекти.

5.4. Жилищен фонд

Количествените параметри на жилищния фонд в населените места от Община Алфатар по данни от преброяването на населението и жилищния фонд през 2011 г. включват:

1757 жилищни сгради – общо в общината;

1789 жилища – общо в общината.

Общи параметри на жилищния фонд

Състоянието на жилищните сгради в община Алфатар по години на построяване е следното: 35.6% са построени до 1949 г.; 53.6% – през периода 1950-1969 г.; 9.2% - през периода 1970-1989 г. и 1.6% – след 1990 г. Основната

част от жилищните сгради са построени до края на 1969 г. (89.2%) и само 0.4% от всички жилищни сгради са построени след 2000 г.

Таблица № 33

Жилищни сгради по периоди на построяване в община Алфатар

	Общо	до 1949	1950-1959	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990--1999	2000-2011
	Брой							
Сгради	1757	626	392	550	100	61	21	7
Жилища	1789	628	395	556	105	74	23	8
	Относителен дял - %							
Сгради	100.0	35.6	22.3	31.3	5.7	3.5	1.2	0.4
Жилища	100.0	35.1	22.1	31.1	5.9	4.1	1.3	0.4

Източник: НСИ, Резултати от преброяването на населението и на жилищния фонд в Р България, 2011 г.

Предмет на по-подробно характеризирани са жилищата в община Алфатар. Някои от основните параметри на жилищата са представени в следващата таблица.

Таблица № 34

Основни характеристики на жилищата

Населени места	Жилища	Жилищни помещения		Полезна площ	
		общо	в т.ч. стаи	общо	в т.ч. жилищна
	брой	брой	брой	кв.м	кв.м
Общ. Алфатар	1789	7773	6556	134447	102261
Гр. Алфатар	964	4392	3650	78502	58411
Села	825	3381	2906	55945	43850
с. Алеково	308	1299	1099	22286	17396
с. Бистра	135	491	474	8701	7461
с. Васил Левски	106	387	313	5950	4175
с. Кутловица	91	369	295	5199	3781
с. Цар Асен	92	389	352	7032	6042
с. Чуковец	93	446	373	6777	4995

Източник: НСИ, Резултати от преброяването на населението и на жилищния фонд в Р България, 2011 г.

Съпоставката между данните за броя на жилищните сгради и на жилищата показва, че в общината преобладават еднофамилните жилищни сгради. 96.8% от жилищните сгради в общината са едноетажни. В сравнение с предишното преброяване през 2001 г. жилищните сгради намаляват с 9% (средно за областта с 5%). Друга съпоставка между данните за броя на жилищата и общата полезна площ на жилищата, която към 2011 г. възлиза на 134447 кв.м. показва, че средната площ на 1 жилище е 75.2 кв.м.

Неблагоприятното демографско развитие, изразяващо се в намаляване на броя на населението се отразява и върху използваемостта на жилищния фонд в общината. Значителен е броят на необитаемите жилищни сгради, чийто брой общо за общината възлиза на 485, което е 27.6% от всички жилищни сгради (табл. 17). Във всички населени места има необитаеми жилищни сгради. В центъра на общината необитаемите жилищни сгради са 242 (25.9% от всички жилищни сгради в гр. Алфатар). С най-висок дял на необитаеми жилищни сгради в селата са Кутловица (49.5% – 46 бр.) и Цар Асен (43.5% – 50 бр.), а с най-висок брой – Алеково (96 бр. – 31.2%).

Таблица № 35

Жилищни сгради по вид

Населени места	Общо	Вид на сградата			
		жилищна обитаема	жилищна необитаема	жилищна за временно обитаване (вила)	жилищна за колективно домакинство
Общ. Алфатар	1757	1268	485	3	1
Гр. Алфатар	934	691	242		1
Села	823	577	243	3	–
с. Алеково	308	211	96	1	–
с. Бистра	135	102	33	–	–
с. Васил Левски	106	81	25	–	–
с. Кутловица	91	46	45	–	–
с. Цар Асен	92	50	40	2	–
с. Чуковец	91	87	4	–	–

Източник: НСИ, Резултати от преброяването на населението и на жилищния фонд в Р България, 2011 г.

Жилищна площ

За да се установи развитието на жилищния фонд в общината се съпоставени някои обобщени данни по основните показатели за периода между двете последни преброявания:

- *Ситуация към 2001 г.*
 - Брой жилища – 1828;
 - Брой стаи – 6733;
 - Размер на общата полезната площ – 126616 кв.м;
 - Размер на полезната жилищната площ – 95107 кв.м
- *Ситуация към 2011 г.*
 - Брой жилища – 1789;
 - Брой стаи – 6556;
 - Размер на общата полезната площ – 134447 кв.м;
 - Размер на полезната жилищната площ – 102261 кв.м.

През анализирания период се наблюдава намаление на броя на жилищата и съответно на стаите и увеличение на полезната площ – обща и жилищна. Данните от таблица № 16 показват, че териториалното разпределение и на жилищата и на жилищната площ до голяма степен се определя от броя на населението. Това е и причината 53.9% от жилищата, 58.4% от общата полезна площ и 57.1% от полезната жилищна площ да е локализирана в град Алфатар. За селата е характерно, че около ¼ от жилищата са на територията на Алеково и Бистра, като най-голям е техния брой в Алеково.

Структура на жилищата по брой на стаите

Основната част от жилищата в общината (70.1%) са тристайни и четиристайни (57.9% за област Силистра). Жилищата с една стая са 1.5%, а с 6 и повече стаи – 5.1%.

Таблица № 36

Жилища по брой на стаите в община Алфатар

Общо	1 стая	2 стаи	3 стаи	4 стаи	5 стаи	6 и повече стаи
Брой						
1789	27	188	604	649	229	92
Относителен дял - %						
100.0	1.5	10.5	33.8	36.3	12.8	5.1

Източник: НСИ, Резултати от преброяването на населението и на жилищния фонд в Р България, 2011 г.

Жилищен стандарт

Показателите за жилищния стандарт, ако се разглежда жилищната площ на човек само в обитаваните жилища – средно за общината тя е 43.8 кв.м, като по населени места варира в широк диапазон. В устройственото планиране се използва съотношението между цялата налична жилищна площ (а не само в обитаемите жилища) и броя на населението. За изминалия 10 годишен период се очертават изменения в съотношението между общата площ на жилищата и чистата жилищна площ.

Данните за наличие на компютър в жилището и достъп до интернет в община Алфатар показват, че 17.7% от обитаваните жилища в общината имат компютър, а с достъп до интернет са 16.1%. С най-нисък дял в областта по тези показатели е община Кайнарджа (съответно 6.7% и 5.3%), а с най-висок – общ. Силистра (45.7% и 41.6%).

Всички жилища в общината са електрифицирани. С обществено водоснабдяване (обществена водопроводна мрежа) са 99% от обитаваните жилища. Без източник на вода са само 9 от обитаваните жилища. Свързани с обществена канализация са 9 жилища, от които 6 в град Алфатар. Преобладаващата част от жилищата (94.4%) са свързани с попивни и септични ями. Без канализация са 16 жилища в общината.

Основни изводи от характеристиката на състоянието на жилищния фонд:

- В общината е налице значителен брой на необитаеми жилища, част от които са с лоши качествени характеристики;
- В структурата на жилищата по показателите площ на 1 жилище и брой на стаите в жилищата с висок дял са големите жилища – с 3-5 и повече стаи;
- Качествените характеристики на жилищата по отношение на степен на благоустроеност за част от жилищата са с влошени параметри.

6. ПРОГНОЗА ЗА УСТРОЙСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ И ОБЩА СТРУКТУРА НА ТЕРИТОРИЯТА

6.1. Принципи, върху които е изградена плановата концепция

Разработването на проекта на ОУПО е съобразено със следните принципи, на които се основава съвременната общинска политика по устройство на територията:

- **Ясно прилагане на приложимата нормативна и стратегическа рамка;**
- **Трансфер на съществуващи добри практики** – национални и европейски;
- **Устойчивост.** Принципът на устойчивостта се изразява най-вече в екологосъобразност на устройствената концепция и на конкретните устройствени решения. Той включва опазване и икономично разходване на природните ресурси при организиране на територията. Важен елемент на този принцип е създаването на устройствени условия за балансирано развитие на многоотраслова структура на стопанската дейност, базирана на малки и средни предприятия и щадящо ползване на местните ресурси.а.
- **Доразвиване на положителните идеи и тенденции,** заложили в предходни устройствени проекти и планове и други проучвания за територията на общината. При изготвяне на плана ще се анализират направените инвеститорски „стъпки”, в т.ч. и променени предназначения на земята, като индикатори за инвестиционен интерес и ориентир за устройствените предвиждания.
- **Реалистичност** – изразява се във възможността за приложимост на устройствените решения, съдържащи се в ОУПО и отчитане на обективните фактори за пространствено развитие на общината;
- **Икономическа значимост,** произтичаща от факта, че ОУПО борави с физически елементи и сфери, в които се влагат големи и различни по характер инвестиции. В този смисъл принципът на икономическа значимост на решенията е тясно свързан с принципа на реализма и икономическата ефективност.
- **Партньорство и равнопоставеност.** Това ще стане чрез активно партниране с представителните структури на бизнеса, с гражданските сдружения при работни срещи по време на проектирането на устройствения план. То означава още взаимодействие и

координиране на усилията с централните ведомства, реализиране на междуобщински инициативи.

- **Интегриран подход на планиране:** от една страна, интегриране и взаимно проникване на икономическите, социалните и екологическите измерения на развитието, т.е осигуряване на комплексност на предвидените устройствени решения и политики, от друга страна – изработване на интегриран продукт от необходимите интервенции и проекти за въздействие върху развитието на общината.
- **Преследване на общественя интерес.** Когато извършваме анализи и оценки, целта ни е да гарантираме, че препоръките ни позволяват да осъществят възможно най-голям принос за общото благо.
- **Публичност на устройствените решения** – участия на жителите на общината в обсъждания на Предварителния проект на ОУПО и отчитане на техните предложения.

6.2. Приоритети на методическия подход

Методическият подход, приложен при изработването на ПЛАНА, се основава на следните приоритети:

- Съблюдаване предвижданията на действащите документи по ЗРР, определящи стратегията на регионалното развитие в следващия програмен период, документи по други закони.
- Създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи, съответстващи на целите и приоритетите на регионалното развитие.
- Отчитане разположението на общината в по-широкия териториален контекст, вкл. ресурсите в прилежащите части на съседните общини, респ. външните връзки като стимулатор за развитие.
- Съобразяване на устройството с действащите природозащитни режими по Закона за защитените територии (ЗЗТ) и по Закона за биологичното разнообразие, вкл. ограничаване на урбанизацията и строителната интервенция.
- Осигуряване на баланс между опазването на природно наследство на територията на общината и реализацията на екологическия, стопански и естетико-емоционален потенциали на природо-географските дадености.
- Опазване устойчивостта на системите от природния комплекс, чрез определяне на мерки за опазване на въдите, както и за предпазване от тяхното вредно въздействие; за ограничаване замърсяването на атмосферния въздух, за управление на отпадъците; за ограничаване

на наднормения шум; за рекултивация на нарушени територии; за опазване на биоразнообразието.

- Създаване на условия за опазване на ценния поземлен ресурс. Свеждане до минимум отнемането на ценни земеделски земи и горски територии за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване и въвеждане на ограничения по отношение последваща промяна на предназначението на поземлени имоти в земеделски и горски територии.
- Създаване условия за прилагане на режимите за опазване на обектите на недвижимото културно наследство при управлението на устройствените процеси и пълноценната им реализация като елементи на средата и като ресурс на туризма.

Така формираният методически подход се основава на експертен опит и добри практики. Той поставя проекта за ОУПО в съответствие с постановките на Плановото задание на Възложителя, като отчита актуалните социални и икономически процеси на територията и приоритетите в общинската политика, при съблюдаване на нормативните изисквания.

6.3. Ограничители на устройственото усвояване на територията

Като основа за разработване на проектните предвиждания са възприети следните обективни ограничители и стимулатори, представени в най-обобщен вид:

Фактори, предполагащи ограничаване, а в определени случаи и забрана на урбанизационна намеса и строителство:

Действие на режими на особена териториално-устройствена защита:

- Режими на природозащита по Закона за защитените територии и по Закона за биологичното разнообразие - съгласно регламентите на законите, на заповедите за обявяването, на действащите планове за управление, респ. стандартните формуляри.
- Режимите за културно-историческа защита по Закона за културно наследство.
- Санитарно-охранителни зони на находища и водоземни съоръжения на питейни и на минерални води.

Естествени ограничители:

- Територии, предназначени за земеделие с висококатегорийна земя, трайни насаждения и/или значителни капиталовложения (иригационни съоръжения, противоерозионни дейности); пасища и ливади.

- Залесени територии – специални и защитни горски територии, полезащитни горски пояси и друго мелиоративно озеленяване, ефективни дървопроизводителни масиви.
- Локални инженерно-геоложки и хидрогеоложки условия.

Исключения по отношение прилагането на горните ограничители са приети за допустими само в следните случаи:

- за изграждане на озеленени площи за широко обществено ползване и със специфично предназначение (изолационно озеленяване, гробищни паркове), при липса на други възможности;
- при реконструкция и доизграждане на инфраструктурни трасета и логистични бази.

Фактори, стимулиращи устройственото и строително усвояване на територията:

За развитие на различните разновидности на производствени и други бизнес територии и съпътстващите ги складови и други обслужващи дейности:

- Наличие на инфраструктура със сходно предназначение, напр. бивш стопански двор; складова база; преработващо предприятие.
- Удобна връзка с транспортна инфраструктура.

За развитие на инфраструктурата на отдиха и спорта и на туристическите атракции:

- Благоприятно съчетание на природо-географски и антропогенни дадености – специални горски територии, атрактивни естествени ландшафти, съществуващи водни тела.

За развитие на транспортната инфраструктура:

- Възможности за ползване предимно на съществуващи полски и горски пътища при проектните предвиждания за рационализиране на междуселищната мрежа и осигуряване на трасета за «меки» форми на транспорт – пешеходни и вело – алеи - между населени места, места за отдих, туристическите атракции и пр.
- Теренни възможности за извеждане на транзитното движение по републиканските пътища в транспортен инфраструктурен коридор, с оглед подобряване на условията за транзит и на екологичната обстановка и безопасността.

Във всички случаи наличието на поземлени имоти – общинска собственост, има значението на стимулатор и условие за реализиране на общински политики за социално-икономическото и устройственото развитие.

6.4. Прогнози за демографско и социално икономическо развитие

6.4.1. Прогноза за демографско развитие

Основните документи, които бяха съобразени при разработването на прогнозата на населението на общината, са: Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012 г.-2030 г.); Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г.; Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г.; ОП „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.; Национална стратегия на Република България по миграция и интеграция (2008-2015); Прогнози на НСИ за населението на страната и др., както и **реалната демографска ситуация в общината**.

В условията на демографски преход, от режим на нарастване на населението към режим на намаляване и остаряване, стратегията за демографско развитие е изградена върху концепцията за баланс на населението, при която водеща е идеята за *повишаване качеството на живота*.

Комплексният анализ на основните параметри на демографската ситуация в общината показва, че поради голямата инерционност, с която се характеризират демографските процеси, значително увеличаване на броя на населението от демографска гледна точка не може да бъде обосновано в периода до 2030 г.

Прогнозата на населението е разработена в *три варианта*: песимистичен, реалистичен и оптимистичен. По своята същност прогнозата представя едно предполагаемо развитие на населението на общината. Песимистичният и оптимистичният вариант очертават границите на развитие на населението, а реалистичният е най-вероятен, при определени условия, като отклоненията нарастват с отдалечаване от базисната година.

Бъдещото демографско развитие зависи в голяма степен от формиралите се структури и протичащите процеси. Характерно за община Алфатар е, че делът на фертилните контингенти (15.8%), в т.ч. 15.8% за центъра на общината и 15.7% за селата, отрицателният естествен прираст за периода 2007-2013 г. и фертилността, която е под 2.1⁵, т.е. под границата на заместване на поколенията са по-неблагоприятни от средните параметри за страната (22.1% фертилни контингенти и -4.8‰ естествен прираст за периода).

При **песимистичния вариант** се очаква населението на общината да продължи да намалява, като към края на прогнозния период (2030 г.) да достигне 2600 д. По-нататъшното намаляване и остаряване на населението е

⁵ Разпространен възглед в съвременните демографски изследвания е, че социалният статус на жените и нивото на фертилност са в негативна корелация.

резултат от продължителното действие на общи и специфични тенденции, предвид реалната възрастова структура, намаленият брой на жените във фертилен възраст и отрицателното естествено възпроизводство. Социално-икономическите промени през последните 2 десетилетия също допринесоха за неблагоприятните процеси във възпроизводството на населението.

При **реалистичния вариант** се предвижда запазване числеността на населението (3000 д. – 2030 г.). С натрупването на положителни въздействия и подобряването на средата за живот може да се очаква, че демографските процеси ще се стабилизируют. Проблемите, свързани с развитието на населението не са само демографски, те са главно социално-икономически. Независимо от стабилизирането на населението, в резултат на дълготрайното неблагоприятно развитие на демографските процеси, не се очакват съществени промени във възрастовата структура. Основен принос в демографското развитие на общината ще продължи да има нейният център, т.е. ще се запази структурата в териториалното разпределение на населението на общината. Важно значение според демографската стратегия на страната придобива образованието, способностите, уменията и здравословното състояние на хората, т.е. човешкият капитал. Особено важно е дългосрочният характер на демографските и социално-икономическите въздействия за постигането на устойчиви резултати.

При **оптимистичния вариант** се очаква постепенно нарастване на населението (3500 д. – 2030 г.), обусловено предимно от социално-икономическото развитие, забавяне на негативните демографски процеси и механичен прираст с неголям интензитет главно на контингенти в трудоспособна и надтрудоспособна възраст. Състоянието на пазара на труда има важна роля в демографското развитие на общината. Социологическите изследвания показват, че трудовата реализация, осигуряването на по-добър жизнен стандарт и обучение имат съществено значение за демографското поведение. Търсенето на решения на демографските проблеми на всички нива е свързано с икономическото развитие и заетостта⁶. Може да се очаква, че бъдещите благоприятни изменения в средата ще водят до благоприятни изменения във възпроизводствените процеси на населението.

Прогноза за населението по възрастови групи

Процесът на застаряване на населението на общината ще продължи и в перспектива. Поради по-доброто им демографско развитие, този процес ще бъде по-слабо изразен в град Алфатар и селата Алеково, Бистра и Чуковец, които ще намалят относителния дял на населението в подтрудоспособна и в трудоспособна възраст, но ще запазят характера си на прогресивна и стационарна възрастова структура. Останалите 3 населени места (Кутловица, Васил Левски и Цар Асен) се характеризират с намален контингент на

⁶ В много страни от ЕС семейната политика е ориентирана и свързана с политиката по заетостта.

население в трудоспособна възраст. В перспектива те се очертават с регресивна възрастова структура.

За целите на образователната инфраструктура и за планирането на потребността от детски заведения и училища, както и за тяхната териториална локализация се представят и прогнозни разчети за специфичните възрастови групи, които за прогнозния период не се очертава да имат съществени изменения.

Таблица № 37

Община Алфатар - Прогноза на населението 2013-2030 г.

	2013 г.	Варианти					
		Песимистичен		Реалистичен		Оптимистичен	
		2020 г.	2030 г.	2020 г.	2030 г.	2020 г.	2030 г.
Общо	2892	2690	2100	2750	2600	3000	3200
0-14 г.	336	250	160	320	285	360	370
15-64 г.	1657	1500	1100	1580	1500	1690	1840
65+	899	940	840	850	815	950	990
0-2 г.	49	30	20	45	38	56	58
3-6 г.	85	60	40	80	67	90	95
7-14 г.	202	160	100	190	180	214	217
15-18 г.	85	70	65	80	75	92	98

6.4.2. Прогноза за развитие на икономиката на община Алфатар

6.4.2.1. Основни фактори за икономическо развитие на общината

При формулиране на **сценариите/хипотезите за икономическо развитие** и функционална система “Труд” следва да се отчете влиянието на комплекс от условия и фактори. Те са свързани с:

- необходимостта от придаване на нов динамизъм на икономиката на общината;
- общите тенденции в икономическото развитие и заетостта през последното десетилетие и последиците от реструктурирането на реалния икономически комплекс, отраслите и дейностите на социалната сфера и отражението им върху функциите на система “Труд”;

- влиянието на комплекса от фактори, под чието въздействие ще се определят и параметрите на развитието на икономиката и система “Труд”.
- В резултат на анализа, предимства на общината могат да се обобщят по следния начин:
- наличие на обработваема земя и подходящ климат за развитие на селско стопанство;
- наличие на ценни, в т.ч. законово защитени обекти на природното и културно-историческото наследство;
- наличие на находища на полезни изкопаеми, съответно добивни дейности;
- преминаване през територията на пътна инфраструктура, осигуряваща транспортни връзки с международно значение; наличие на инфраструктура на железопътния и на автомобилния транспорт;
- близост на мощния фокус на урбанизация – гр. Варна и Силистра и произтичащите от това ежедневни и периодични миграционни процеси (трудови и културно-битови пътувания) предопределят известни „агломерационни характеристики на устройственото развитие в надобщински (регионален) териториален обхват.

Възможности, които имат потенциал за стопанско усвояване в общината, са:

- развитие на конкурентен аграрен сектор и хранително-вкусова промишленост, възможност за развитие на биологично земеделие;
- развитие на туризъм, “стъпил” върху природно и културно наследство и интегриран с аграрния сектор.

В допълнение към изложеното дотук следва да се посочи, че за община Алфатар са в сила система от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие по смисъла на Закона за регионално развитие (по-нататък – стратегически документи по ЗРР), които в съответните си части извеждат обществените приоритети, свързани с опазването и развитието на физическата среда и функционалните системи. Реализациите на тези предвиждания на стратегическите документи, включително евентуалното им финансиране по структурните фондове на ЕС, се нуждаят от съответна устройствена планова основа.

Визията на общината според Общинския план за развитие (ОПР) 2014-2020 г. е: *С мъдростта на хората, с богатството на земята ни - община Алфатар с приемлива бизнес среда, устойчиво икономическо развитие,*

екологично чиста и съхранила традициите и културно - историческото наследство.

В плана за развитие на общината 2014-2020 г. се залагат следните основни стратегически цели:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Съживяване на местната икономика и създаване на работни места, чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции в селското стопанство.

Приоритет 1. Подобряване средата за правене на бизнес чрез повишаване на конкурентноспособността на малкия и средния бизнес.

Приоритет 2. Подкрепа за активиране на общинската икономика чрез развитие на селско стопанството и туризма.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Развитие на вътрешния потенциал на общината и укрепване на местната идентичност, насърчаване на равните възможности за осигуряване на по-висок жизнен стандарт на местното население.

ПРИОРИТЕТ 3: Подобряване на условията за осъществяване на система от качествени образователни и възпитателни дейности в учебните и детски заведения, които да изграждат личността на детето и на младия човек и да създават предпоставки за по-нататъшното му самостоятелно развитие и адаптиране на българското образование към европейските образователни системи и структури.

ПРИОРИТЕТ 4: Разширяване обхвата на социалните услуги и предотвратяване на рисковете за социално изключване.

ПРИОРИТЕТ 5: Разработване и утвърждаване на нови типове младежки, спортни и културни дейности за обогатяване живота на местното население и запазване на културната идентичност.

ПРИОРИТЕТ 6: Съхраняване и развитие на човешкия фактор. Подобряване качеството на живот на населението и повишаване на заетостта.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Осигуряване на интегрирано и балансирано развитие на населените места и обновяване на инфраструктурата.

ПРИОРИТЕТ 7. Развитие на съвременна инфраструктура за подобрена свързаност и достъпност.

ПРИОРИТЕТ 8: Опазване на околната среда и подобряване на енергийната ефективност.

В тази връзка са предвидени мерки, реализиращи приоритетите на плана на община Алфатар, които ще повлияят върху икономическото развитие

и подсистема “Труд”, включват изграждането на подходяща бизнес среда; подобряване качеството на човешките ресурси; развитие на изследователска дейност, технологично и иновационно развитие на общината; доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура и т.н.

Устройствените решения и фактори са друго важно условие за реализацията на целите и приоритетите в развитието на общината, заложи в приетите и действащи стратегически и планови документи, разгръщане на инвестиционната инициатива като предпоставка за динамизиране на икономиката, както и за цялостното подобряване на жизнената среда с опазване и развитие на природните дадености и ресурси на територията.

6.4.2.2. Сценарии/хипотези за развитие на икономиката и система “Труд”

Възможностите за развитие на общината са свързани с изграждането на хранително-вкусова промишленост, съпътстваща основните селскостопански производства, привличане на нови инвестиции, развитие на съществуващите промишлени мощности и основни фондове, развитие на оранжерийно производство на селскостопански продукти, и не на последно място – създаване на условия за алтернативен туризъм.

За целите на ОУП Алфатар разработените прогнози имат вариантен характер. Основа и на двата варианта е динамиката и характера на досега протичащите процеси, както и общите тенденции и поставените стратегически цели в развитието на националната, регионалната и общинската икономика. Отчитат се и предвижданията на целевите прогнози за развитието на националната икономика, доколкото възстановяването на икономическия растеж в страната ще окаже влияние върху растежа на общинската икономика.

Вариантите се базират на следите хипотези:

Първият, до голяма степен тенденциален или реалистичен вариант на прогнозата, отчита оценката на досега протичащите процеси и тенденции в развитието на икономиката и заетостта. Прогнозните разчети отчитат и забавянето на икономическото възстановяване на общината спрямо средните параметри на развитие на страната и областта. При този вариант основната хипотеза е реализиране на умерен икономически растеж на основата на усвояване на потенциалите на общината, подкрепа от страна на общинската администрация за подобряване на всички видове инфраструктура, бизнес услугите, насърчаване на икономическите субекти активно да усвояват средства по европейски и национални програми, поява на нови малки и средни предприятия.

Вторият (целеви или умерено оптимистичен) вариант отчита тенденциите в развитието на икономиката и заетостта в общината, но той се базира на вероятностното доминиращо влияние на фактори, които ще оказват

относително благоприятно въздействие върху развитието на икономиката, по-оптимистична прогноза за цялостното икономическо развитие на страната, целева подкрепа за развитие на икономическите структури, обвързване на предприемаческата среда с всички видове елементи на техническата инфраструктура, лесно и удобно взаимодействие с елементи на пазарната инфраструктура, удобен достъп до различните елементи на социалната инфраструктура и повишаване на тяхното качество, инвестиционна активност от страна на общинската администрация и бизнеса за усвояване на средства от европейските програми и силен тласък на предприемачеството.

6.4.2.3. Прогноза за динамиката на икономиката на община Алфатар

Основните параметри на прогнозните разчети за динамиката и секторната структура на икономиката са представени в Таблица 1 и 2:

Първият, тенденциален вариант на прогнозата, предвижда средногодишни темпове на растеж около 2-3% през целия прогнозен период. По отношение на структурата на производството този вариант се доближава до една рационална структура, доколкото се предполага, че пазарът сам ще насочи икономическото развитие в тази посока, още повече, че започват да се очертават подобни тенденции.

Вторият (целеви умерено оптимистичен) вариант характеризира темповете и структурата на производството, необходими за постигане на едно сравнително по-високо равнище на развитие. Той е разработен при условие на преобладаващо действие на фактори със стимулиращо въздействие върху развитието на общинската икономика. Реализацията на втория вариант предполага наличие на целенасочени управляващи въздействия. Предвидените средногодишни темпове по този вариант са в рамките на 3-4% средногодишен растеж.

Таблица № 38

Средногодишни темпове на нарастване на икономиката

	2015-2020		2021-2030	
	Тенденциален / реалистичен	Целеви (умерено оптимистичен)	Тенденциален / реалистичен	Целеви (умерено оптимистичен)
Икономика общо	2.8%	3.5%	3.1%	3.7%
Селско и горско стопанство	3.5%	4,0%	3.3%	3.6%
Индустрия	2.4%	2.8%	3.0%	3.8%
Услуги	2.3%	3.0%	3.0%	3.8%

6.4.2.4. Прогноза за заетостта

Прогнозата на заетостта се основава на:

- прогнозите за броя на икономически активното население на общината и на коефициентите на заетост;
- броя на зетите лица в социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на общината през периода 2007–2011 г.;
- прогнозите за динамиката за развитие на икономическия комплекс на общината;
- очакваното увеличаване на пенсионната възраст на работната сила;
- заложена тенденция за намаляване на броя на безработните лица в рамките на 5-7% от работната сила (активното население), което е в приемливите рамки на равнища на безработица. Понастоящем равнището на безработица е 29%.

При прогнозиране на динамичните характеристики на **отрасловата заетост**, е отчетено действието на следните основни фактори:

- промените в отрасловата структура на производството,
- изменения в трудоемкостта на производството,
- повишено равнище на организация на труда и производителност на труда,
- други интензивни фактори, като нови високопроизводителни технологии, ново образователно и квалификационно равнище на работната сила и др.

При прогнозните разчети за броя на общо зетите в община Алфатар са ползвани корекционни коефициенти за реално незаетите (учащи, безработни, инвалиди и др.) от населението в трудоспособна възраст, ежедневна трудова заетост на работна сила от други общини и заетост на част от работната сила на общината в други общини.

На този основа се предвижда към 2030 г. заетостта на работната сила да достигне (таблица № 39):

- *При тенденциалния вариант* – 830 души;
- *При реалистичния вариант (с целева подкрепа)* – 880 души.
- *При оптимистичния вариант* – 920 души;

Конкретните прогнозни разчети за броя на зетите лице в община Алфатар по двата варианта към 2025 и 2035 г. са представени в таблица № 39.

Прогноза за броя на заетите лица в община Алфатар

Показатели /варианти	Прогнозна стойност към:		
	2011 г. състояние	2020 г. прогноза	2030 г. прогноза
<i>Песимистичен вариант</i>			
Заети лица	760	860	830
<i>Реалистичен вариант</i>			
Заети лица	760	870	880
<i>Оптимистичен вариант</i>			
Заети лица	760	900	920

Както се вижда, маржът между отделните варианти не е голям. И трите варианта на прогнозата за заетостта се очертават като реалистични.

Броят на заетите лица е изчислен при коефициент на заетост около 75% и равнище на заетост 7-5%. При определянето на тези коефициенти се има предвид достигане на целта на стратегията на Европейския Съюз Европа 2020, а именно коефициент на заетост - 75% през 2020 г. Като се има предвид, че се прогнозира за хоризонт – 2030 г. – това равнище на заетост е напълно вероятно/постижимо.

6.4.2.5. Прогноза за необходимите териториални ресурси

Реализирането на политика за постигането на заложената динамика и структура на икономиката налага извода, че сега съществуващите производствени терени не са достатъчни да задоволяват изискванията за бъдещото развитие на града и общината. Липсват терени за обслужване на нов инвеститорски интерес. Предлагаането на предприемачески терени е важен фактор за разкриването на нови производства и допринася за създаване на работни места и модернизирани на производствената структура. За тази цел е необходимо да се определят и резервират нови производствени терени. В сегашното си състояние производствените зони и стопански дворове са неефективно използвани и което е по-важно – трудно могат да бъдат използвани за нови инвестиционни инициативи, тъй като над 90% от собствеността на терените в тях е частна и раздробена. Това изключва възможността за бързо преустройство и реструктуриране, доколкото е свързана с намеренията и желанията на собствениците на терени.

Предварителните прогнозни оценки за необходимото площно осигуряване на развитието на икономиката на общината са изчислени на основата на:

- прогнозите за динамиката и структурата на икономиката;
- прогнозите за броя и структурата на работните места към 2020 г. и 2030 г.

Използвани са следните норми за площ на зает по отрасли:

- промишлени терени – 20 - 250 кв.м/зает. Определението на индустриална площ е производствена площ плюс складова площ.
- складови терени - 220 - 620 кв.м/зает
- терени за услуги, вкл. бизнес услуги – 55 кв.м/зает.

Маржът в някои от приетите норми е голям и това се дължи на технологична особеност и много често на стопанисван терен, чиято използваемост е 60-70%.

Получените площни размери на производствените терени се уточняват на основата на вижданията за политика и качеството на съществуващите терени, а така също на изискванията на структурните промени..

По отношение на третичния сектор се оразмеряват терени за заетост, представляваща около 8-10% от очакваната заетост в третичния сектор, напр. складови и търговски площи, бизнесуслуги и др.).

Получените предварителни прогнозни разчети за необходимите стопански терени са показани в Таблица 40.

Таблица № 40

Предварителни прогнозни разчети за площта на територии за производствени и складови дейности, градско стопанство и стопански дворове (брuto), ха

	Съществуващо положение nd	Проект	
		Реалистичен	Оптимистичен
Територии за производствени и складови дейности, градско стопанство и стопански дворове (брuto)	49.5 ха	58	

Направените прогнозни разчети по реалистичния вариант за необходимите територии за производствени и складови дейности, градско стопанство и стопански дворове – 1925.4 увеличават сега съществуващите терени с 33%. Според оптимистичния вариант е необходима стопанска площ в размер на 2010 ха или увеличение с 39%.

6.5. Прогноза за развитие на системите на социалната инфраструктура

Важен фактор за определяне на бъдещите потребности от различните видове социална инфраструктура е прогнозният брой на населението, което е основният потребител на услугите с изявен социален характер. При прогнозиране на социалната инфраструктура при изработване на ОУПО се използват нормативни параметри за основните показатели, характеризиращи отделните подсистеми на социалната инфраструктура – образование, здравеопазване, социални дейности, култура, спорт и др.

6.5.1. Прогноза за потребностите от инфраструктура на образованието

Основните насоки за развитие на образованието включват:

- подобряване на учебния процес чрез въвеждане на нови технологии на обучение, в т.ч. информационни технологии;
- задължителна интеграция на ромското население в процеса на образование;
- ремонт и поддържане в съответния вид, необходим за качествен учебен процес, на сградния фонд и материалната база на училищата, вкл. оборудвани кабинети и др.;
- компютърно осигуряване и комуникативност;
- обогатяване на извънкласните занимания с учениците.

За прогнозата на образователната инфраструктура се прилагат следните параметри: за пълняемост на 1 група в детските градини – 18 до 22 деца; за населените места, в които с нормативен документ на правителството се предвижда да функционират „средищни“ учебни заведения (с по-малък брой деца и ученици) – минимален брой на учениците в една паралелка: 8 ученика; минимален брой на децата в една група в детските заведения: 12 деца.

Аналитичните проучвания на образователната инфраструктура показват, че образователните функции на община Алфатар са концентрирани основно в гр. Алфатар и в с. Алеково, в които има „средищни“ училища. Прогнозните потребности от образователна инфраструктура в общината в периода на действие на ОУПО се определят на базата на прогнозата за броя на лицата в специфичните възрастови групи – в предучилищна и в училищна възраст. Прогнозните разчети показват, че броят на лицата в посочените групи в следващите 15-20 години по различните варианти няма да имат съществени различия.

Освен прогнозните разчети за броя на децата от 3 до 6 годишна възраст при обосноваване на потребностите от детски заведения се отчитат и

прогнозните стойности на *нетния коефициент на записване* (съотношение между броя на децата обхванати в детските заведения към контингента лица от съответната възрастова група от населението – от 3 до 6 години). Прогнозните разчети за обхвата на децата в детските заведения в община Алфатар показват, че поради очакваното неблагоприятно демографско развитие водещо до намаляване или запазване на контингента от деца от 3 до 6 годишна възраст по първите два варианта (песимистичен и реалистичен) не се очертава потребност от нови детски заведения. Наличните към 2013 г. места в детските заведения в общината са достатъчни за задоволяване на потребностите. Като обоснована вероятност се очертава разкриване на още една група по оптимистичния вариант.

При прогнозиране на потребностите от инфраструктура в общото образование също се отчитат два основни фактора: прогнозният брой на лицата в училищната възрастова група – от 7 до 14 г. (и от 15 до 18 г. за средно образование, което не е представено в общината); коефициент на записваемост (основната степен от I до VIII клас е задължителна). Коефициентите на записваемост в основната степен (до VIII клас) в общото образование са 0.95 (2013 г.) и 0.98 (2030 г.). Прогнозните разчети не предполагат необходимост от нова инфраструктура. Акцентът както за предучилищната, така също и за училищната инфраструктура трябва да бъде насочен към *подобряване на качествените характеристики на материално-техническата база*.

6.5.2. Прогноза за потребностите от инфраструктура на здравеопазването

Здравеопазването в общината е осигурено от доболнична помощ. Доболничното обслужване се осъществява от лекарски практики и стоматологични практики.

Основните насоки за развитие на здравеопазването включват:

- Рехабилитация на сградния фонд, използван от лекарските и стоматологични практики;
- Преодоляване на неравномерното териториално разпределение на лекарските и стоматологичните практики;
- Приоритетно организиране и насочване на дейността на медицинските кадри в областта на профилактичната медицинска помощ;
- Организиране, насочване и координиране на действията на здравеопазването в борбата със социално значими заболявания;
- Преодоляване на проблемите в здравното осигуряване на населението.

В системата на здравеопазването чрез нормативната уредба са регламентирани следните параметри за обхват на контингенти от обслужвано население: обхват на пациентите, обслужвани от един лекар – долна граница 800 д. и горна граница 1500 д.; минимално време за извършване на прегледите – 20 минути; стандарт за бърза и неотложна медицинска помощ – до 30 мин. след заявката.

При нормален относителен дял на здравноосигурените лица потребностите от *общопрактикуващи лекари* на територията на община Алфатар по отделните варианти не се различава съществено. Причината за това е, че прогнозният брой на населението по отделните варианти варира в не много широки граници, което на практика не дава голямо отражение върху броя на общопрактикуващите лекари.

Прогнозните разчети за броя на стоматолозите показва, че положението е сходно с това на общопрактикуващите лекари, т.е. има възможности за задоволяване на потребностите.

Проблемите за решаване в перспектива са свързани с осигуряване на финансови средства за подобряване на състоянието на материално-техническата база и на здравното обслужване на много малките населени места без лекарски практики.

6.5.3. Прогноза за потребностите от инфраструктура на социално подпомагане

В областта на социалните дейности нормативно регламентирани са следните параметри: минимален брой от 50 самотни възрастни хора, изявили желание за разкриване на звено за домашен социален патронаж; среден брой ползватели на социални заведения от т. нар. „резидентен“ тип 8-10 лица.

Акцент в прогнозата за развитието на социалните дейности се поставя на бъдещите потребности от социална инфраструктура предназначена за задоволяване на специфични потребности на социалните рискови контингенти от населението – социално изолираните лица (инвалиди и лица с други увреждания); сираци; деца с физически и умствени увреждания; бездомни и безнадзорни лица и др.

Прогнозните разчети, базирани на възприетите нормативи, показват, че прогнозните потребности от инфраструктура на социалните дейности до голяма степен са реализирани и потребностите от нови обекти не са големи. Обоснована е необходимостта от разширяване на дейностите по програмите за социално подпомагане, разширяване на социалните услуги в домашна среда (изграждане на центрове за „резидентен“ тип услуги), по-пълно обхващане на населението от малките населени места, разширяване на капацитета на обществената трапезария.

За по-доброто задоволяване на потребностите от инфраструктура свързана със социалното подпомагане е обоснована необходимостта от следните обекти: изграждане на Защитено жилище за хора с психични разстройства в гр. Алфатар; изграждане на 2 Дневни центъра за възрастни хора с увреждания в община Алфатар.

6.5.4. Прогноза за потребностите от инфраструктура на културата и спорта

Прогнозните разчети за потребностите от инфраструктурата на *културата*, включват обекти, които се характеризират с площни показатели (обекти като библиотеки, читалища и др.) Нормативните изисквания за тях са: брой места в кинозалони (вкл. и в читалищни салони) – 20 места/1000 д.

Към 2013 г. с наличната база на културните институции се удовлетворяват действащите нормативи. Причината е включването на материалната база на читалищата, която в миналото е оразмерявана при много по-голям брой население. В перспектива следва да се обезпечават по-големи възможности за подобряване на физическото състояние и реновиране на културните обекти. Развитието на туристически функции на общината ще има нужда от база за културни дейности за сезонно ползване.

Поддържането на съществуващата инфраструктура на *спорта* понастоящем е недостатъчно. В населените места на общината със съществуващите спортни терени се удовлетворяват нормативните потребности от спортни площи, но те са в лошо състояние и практически една малка част могат да се ползват по предназначение. Общата оценка по отношение съществуващата инфраструктура на спорта в общината е, че тя не е развита в необходимата степен и не осигурява пълноценни условия за спорт на местното население.

Аналитичните проучвания за наличните спортни обекти на територията на община Алфатар показват, че като брой и площ те са в рамките действащите нормативи (5м²/човек открити и 0.6 м²/човек покрити спортни площи). Една част от тези нормативи се покрива от площните параметри на училищната спортна база. Не се предвижда изграждане на нова спортна база, като инвестиционната политика следва да се насочи в реконструкция и рехабилитация на съществуващите спортни обекти, като за целта могат да бъдат прилагани принципите на публично-частното партньорство.

От натрупването на обслужващи функции (съответно на обекти на социалната инфраструктура) се обособява и йерархически обвързана система от селищно-обслужващи центрове. Основен обслужващ център за пълно ежедневно и периодично обслужване, който е със значение за основното обслужване в границите на общината е нейният център – град Алфатар. Обслужващ вторичен център за ежедневно обслужване на населението е

с. Алеково (с развити административни функции – кметство; седалище на начално училище със статут на „средищно”, т.е. в него да се обучават ученици от съседни селища без действащо училище; филиал на детско заведение).

7. ОБЩА СТРУКТУРА И БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА АЛФАТАР

В настоящия раздел са представени обобщени данни относно начина на трайно ползване на поземлените фондове в общината като цяло и по отделни землища. Използвана е информация от цифровия модел на кадастралната карта на гр. Алфатар и картите на възстановената собственост на селата. Съобразно него общата площ на общината възлиза на 24 855,7 ха. Тя е заета преимуществено от земеделски земи – 12 773,7 ха или 51,4% и горски територии – 10 592,1 ха или 42,6%, населени места и урбанизирани територии – 903,9 ха или 3,6% и територии на транспорта – 572,4 ха, или 2,3% .

Баланс на територията на общината:

Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	ха	%	ха	%
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Населени места и др. урбанизирани територии	903,9	3,6	974,6	3,9
1.1. Жилищни терени	736,7	3,0	777,2	3,1
1.2. Общественообслужващи терени	7,3	0	15,9	0,1
1.3. Производствени и складови терени	49,5	0,2	58,0	0,2
1.5. Стопански терени	73,5	0,3	74,9	0,3
1.6. Терени за озеленяване, паркове и градини	26,7	0,1	28,6	0,1
1.8. Гробища	10,2	0	15,9	0,1
2. Земеделски територии, в т.ч.:	12773,7	51,4	12670,9	51,0
2.1. обработваеми земи – ниви	10940,9	44,0	10883,3	43,7
2.2. обработваеми земи – трайни насаждения	311,8	1,2	310,5	1,2
2.4. мери и пасища	1216	4,9	1191,4	4,8
2.5. Необработваеми земи	305	1,2	298,5	1,2
3. Горски територии	10592,1	42,6	10618,2	42,7
4. Водни течения и водни площи	12,8	0,1	12,8	0,1
5. Територии за рекултивация	0,8	0	0	0
6. Територии за транспорт и инфраструктура	572,4	2,3	579,2	2,3
ОБЩА ПЛОЩ НА ОБЩИНАТА:	24855,7	100,0	100,0	100,0

в това число

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

А) Защитени зони от Natura 2000 без отчитане на припокриването	35643		35643	
1. Защ. зони по директивата за местообитанията	16841		16841	
2. Защ. зони по директивата за птиците	18802		18802	
Б) Защитени местности	505		505	
1. Защитена местност "Каракуз"	130		130	
2. Защитена местност "Малък канагьол"	375		375	

Балансът на територията по начин на трайно ползване за отделните земища е както следва:

Баланс по начин на трайно ползване на гр. Алфатар

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
1000	Ниско застрояване (до 10 м)	1440	2652.199
1010	Средно застрояване (от 10 до 15 м)	1	1.722
1100	За обект комплекс за здравеопазване	1	2.505
1110	За обект комплекс за образование	1	5.191
1140	За административна сграда комплекс	1	1.334
1160	За търговски обект, комплекс	1	0.153
1210	За друг обществен обект, комплекс	11	53.310
1300	Обществен селищен парк, градина	12	193.771
1350	Гробищен парк	3	45.280
1370	За друг вид озеленени площи	9	43.779
1420	Спортно игрище	2	17.910
1700	За електроенергийното производство	2	59.504
1760	За дърводобивната и дървообработващата промишленост	1	28.365
1850	За складова база	1	9.860
1880	За стопански двор	94	632.938
1920	За друг вид производствен, складов обект	46	326.266
2000	За археологически паметник на културата	1	2.165
2110	За второстепенна улица	171	669.560
2170	За линии на релсов транспорт	6	136.663
2210	За път от републиканската пътна мрежа	6	319.321
2220	За местен път	3	99.384
2230	За селскостопански, горски, ведомствен път	593	2319.554
2240	За автогара, автоспирка	1	0.142
2250	За бензиностанция, газостанция	3	7.503
2260	За летище, аерогара	7	25.434
2310	За друг поземлен имот за движение и транспорт	2	137.021

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
2420	За съоръжение на електропровод	5	0.385
2500	Нива	6855	56450.946
2560	Изоставена орна земя	3	166.717
2600	Овощна градина	15	117.001
2610	Лозе	674	531.003
2650	Изоставено трайно насаждение	33	532.182
2660	Друг вид трайно насаждение	42	35788.607
2800	Пасище	52	3496.934
2810	Мера	2	76.492
2830	Друг вид земеделска земя	1	295.700
2840	Гори и храсти в земеделска земя	2	29.063
3100	Водно течение, река	26	10.418
3140	Язовир	1	12.057
3220	За извор на прясна вода	1	0.895
3240	За водностопанско, хидромелиоративно съоръжение	1	15.180
3250	За друг вид водно течение, водна площ, съоръжение	1	0.644
3650	Депо за битови отпадъци (сметище)	2	7.738
3900	Скали	1	11.219
3930	Дере	4	62.120
4000	Поземлен имот със смесен начин на трайно ползване	1	2.482
Общо:		10141	105398.617

Баланс по начин на трайно ползване на с. Алеково

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
1050	За друг вид застрояване	85	1520.989
1350	Гробищен парк	1	6.970
1920	За друг вид производствен, складов обект	1	2.635
2210	За път от републиканската пътна мрежа	2	176.643
2220	За местен път	1	33.217
2230	За селскостопански, горски, ведомствен път	110	372.999
2280	За ремонт и поддържане на транспортни средства	1	1.413
2500	Нива	1527	11597.193
2560	Изоставена орна земя	3	9.923
2600	Овощна градина	101	993.020
2610	Лозе	234	174.552
2650	Изоставено трайно насаждение	16	299.980

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
2660	Друг вид трайно насаждение	174	32269.137
2800	Пасище	169	1812.835
2830	Друг вид земеделска земя	3	7.481
2840	Гори и храсти в земеделска земя	2	9.997
3150	Водоем	1	3.541
3240	За водностопанско, хидромелиоративно съоръжение	1	1.767
3700	Деградирала орна земя	1	14.694
Общо:		2433	49308.989

Баланс по начин на трайно ползване на с. Васил Левски

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
1050	За друг вид застрояване	1	644.825
1880	За стопански двор	1	73.563
2220	За местен път	2	126.954
2230	За селскостопански, горски, ведомствен път	109	437.290
2500	Нива	1571	12212.858
2650	Изоставено трайно насаждение	52	1010.277
2660	Друг вид трайно насаждение	16	11015.355
2800	Пасище	131	1981.375
2840	Гори и храсти в земеделска земя	4	45.685
3140	Язовир	1	23.690
3150	Водоем	2	6.991
Общо:		1890	27578.862

Баланс по начин на трайно ползване на с. Цар Асен

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
1050	За друг вид застрояване	1	647.233
1350	Гобищен парк	1	6.082
1920	За друг вид производствен, складов обект	16	26.590
2170	За линии на релсов транспорт	2	72.825
2210	За път от републиканската пътна мрежа	1	21.207
2220	За местен път	4	9.933
2230	За селскостопански, горски, ведомствен път	82	389.062
2270	За железопътна гара, спирка	1	18.684
2500	Нива	1053	8637.872

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
2560	Изоставена орна земя	10	9.322
2600	Овощна градина	5	175.553
2610	Лозе	3	2.890
2650	Изоставено трайно насаждение	10	261.548
2660	Друг вид трайно насаждение	2	6381.755
2800	Пасище	42	1411.802
2840	Гори и храсти в земеделска земя	2	11.842
3150	Водоем	1	22.717
3240	За водностопанско, хидромелиоративно съоръжение	2	9.108
Общо:		1238	18116.026

Баланс по начин на трайно ползване на с. Бистра

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
1050	За друг вид застрояване	1	449.199
1350	Гробищен парк	2	43.207
1420	Спортно игрище	1	11.875
1880	За стопански двор	28	28.846
2220	За местен път	2	52.971
2230	За селскостопански, горски, ведомствен път	68	357.513
2500	Нива	880	7282.239
2600	Овощна градина	5	87.760
2610	Лозе	51	38.107
2650	Изоставено трайно насаждение	4	101.158
2660	Друг вид трайно насаждение	1	4638.643
2800	Пасище	86	1288.539
2830	Друг вид земеделска земя	100	1046.530
2840	Гори и храсти в земеделска земя	3	56.830
3140	Язовир	1	19.347
Общо:		1233	15502.763

Баланс по начин на трайно ползване на с. Кутловица

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
1000	Ниско застрояване (до 10 м)	1	6.754
1050	За друг вид застрояване	1	345.140

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
1920	За друг вид производствен, складов обект	1	54.481
2220	За местен път	2	99.163
2230	За селскостопански, горски, ведомствен път	78	278.500
2500	Нива	987	9442.696
2510	Зеленчукова градина	6	41.981
2610	Лозе	84	77.291
2650	Изоставено трайно насаждение	5	194.398
2660	Друг вид трайно насаждение	5	8085.715
2800	Пасище	19	1267.330
2830	Друг вид земеделска земя	3	23.221
2840	Гори и храсти в земеделска земя	6	84.125
3250	За друг вид водно течение, водна площ, съоръжение	1	2.172
Общо:		1199	20002.968

Баланс по начин на трайно ползване на с. Чуковец

Номер	Наименование на начин на трайно ползване	Брой имоти	Общо площ в дка
1050	За друг вид застрояване	1	410.844
1920	За друг вид производствен, складов обект	1	21.732
2220	За местен път	2	15.994
2230	За селскостопански, горски, ведомствен път	44	193.543
2500	Нива	302	2369.817
2560	Изоставена орна земя	5	113.757
2600	Овощна градина	103	921.310
2650	Изоставено трайно насаждение	3	262.771
2660	Друг вид трайно насаждение	10	7504.584
2800	Пасище	16	834.680
Общо:		487	12649.033

8. ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ИЗВЪНСЕЛИЩНИТЕ ТЕРИТОРИИ

8.1. Земеползване и устройство на териториите със земеделски земи

Съществуващите земеделски земи заемат 51,4% от територията на общината, като така отразяват нейния преобладаващи земеделски характер. Потенциалът на земеделските земи следва да бъде оценяван като предостатък

за очертаващите се приоритети в нейното развитие. Един от тях е свързан с формирането на модерен аграрен сектор.

В структурата на собствеността върху земята преобладава частната собственост. Една от възможностите за провеждане на целенасочена политика от общината е рационалното използване на земеделските земи, чиято собственост не е възстановена по реда на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ), и съгласно този закон те се стопанисват и управляват от общината. След изтичане на 10-годишен срок от влизането в сила на плановете за земеразделяне тези земи стават общинска собственост.

Дониниращите тенденции, проявени през последните 10-15 години, са свързани с намаляване на относителния дял на земеделските земи за сметка на селищно и извънселищно урбанизиране, за развитие на икономическия сектор чрез реализиране на нови производствено-складови и стопански обекти, за крайпътно ветрозащитно озеленяване, второстепенни общински пътища и др.

Териториалното развитие, заложено в общия устройствен план, предвижда намаляване площта на земеделските земи със 102,8 ха. Това намаление се налага във връзка с нарастване площта на следните видове функционални площи:

- Жилищни терени – с 43,8 ха
- Обществено-обслужващи терени – с 8,6 ха
- Производствени и складови терени – с 8,5 ха
- Стопански терени – 1,4 ха
- Терени за озеленяване, паркове и градини – 2,7 ха
- Терени за гробища – 5,7 ха
- Терени за транспорт и инфраструктура – 6,8 ха
- Горски територии – 26,1 ха

От общата намалена площ на земеделските територии най-голяма част заема площта за развитие на населените места. Трябва да се има предвид, че това са бивши дворове на собственици, в много от които има жилищни или стопански постройки, така че понятието обработваеми земеделски земи е неточно или поне формално. Обосновката за необходимостта от усвояване на тези терени в строителните граници на населените места е развита в раздел X – развитие на урбанизираните територии.

Освен намаляването на обработваемите земеделски земи със 71,8 ха, площта на пасища и мери също заема по-малка стойност спрямо преди с 27,6 ха по гореизброените причини.

Следващата по големина площ, която се отнема от земеделските земи, е за обществено-обслужващи и складово-производствени терени – общо 17,1 ха.

Това е неизбежно и е свързано с необходимостта да се даде възможност за бъдещо икономическо развитие на общината, както и на отдиха и туризма.

Територията за транспорт и инфраструктура също увеличава размера си с 6,8 ха и е следствие на разширяване профила на някои съществуващи черни пътища и превръщането им във второстепенни общински.

Съществен дял от намалената площ на земеделските земи е свързан с увеличението на горските площи – с 26,1 ха. Това се налага поради предвидените в плана ветрозащитни пояси покрай част от първокласните, третокласни и общинските пътища.

Изградената баражна стена за предпазване на града от наводнения при обилни дъждове създава трайни условия за заблацияване на земеделските земи непосредствено на юг от нея. С плана се предвижда отчуждаване на земеделски земи с площ около 5,0 ха след точното определяне на размера ѝ.

Потребността от нови гробищни терени също налага разширяване на съществуващите гробища върху обработваеми земеделски земи и пасища с обща площ 5,7 ха.

В обобщение на горните данни може да се посочи, че като цяло традиционното за общината разпределение на поземления фонд по начин на трайно ползване е максимално и възможно съхранен.

8.2. Земеползване и устройство на горските територии

8.2.1. Местонахождение и териториален обхват на горите

Териториалният обхват на горските територии, собственост на община Алфатар включва землищата на следните населени места: гр. Алфатар; с. Алеково; с. Бистра; с. Васил Левски; с. Кутловица; с. Цар Асен; с. Чуковец.

Съобщителните връзки в района на община Алфатар са много добре развити. През територията и преминава железопътна линия от гр. Силистра за гр. Каспичан, която е свързана с жп линията гр.София - гр. Варна. В гр. Алфатар има ж.п. гара.

През територията на общината преминава първокласния път гр. Силистра- гр. Дулово - гр. Шумен.

Всички селища в района на община гр. Алфатар са свързани помежду си и със седалището ѝ посредством асфалтирани пътища. Осигурена е редовна автобусна връзка между населените места.

През горските масиви е прекарана мрежа от автомобилни горски пътища в относително добро състояние, част от които са чакълирани. Някои от камионните и трупчийски пътища могат да се ползват само при сухо време.

Телеграфо-пощенски станции и телефонни постове има във всички населени места.

Добрите съобщителни връзки в значителна степен улесняват управлението, стопанисването и опазването на горите.

В административно отношение горите собственост на община Алфатар са част от горите и земите, управлявани от Районна дирекция на горите - гр.Русе.

8.2.2. Физикогеографски и хидрогеоложки условия

Морфографски **релефът** на горите, собственост на община Алфатар, се отнася към типа нискохълмист. Общата територия на общината попада в Дунавската платформена равнина и представлява обширна, нискохълмиста равнина, леко наклонена на север, лишена от доминиращи и ярко очертани поизвисени части. Нарязана е от суходолия, които местното население нарича "чаири" или "кулаци". От изброените геологични особености следва обособяването на три основни форми на релефа:

- Сравнително високи и равни части, които достигат до веждата на суходолията и до брега на река Дунав.
- Склонове на суходолията, които са предимно полегати и наклонени и по рядко стръмни и много стръмни.
- Дъна на суходолията, които са широки и почти равни.

Хидроложките условия в по-голямата част от района на община гр. Алфатар са до голяма степен неблагоприятни за развитието на горска растителност, поради липсата на повърхностно течащи води.

През миналите геологични периоди повърхностно течащите води са създали добре развита речна мрежа, която в момента представлява добре изразени суходолия (кулаци), насочени на север. Те са с широки и заравнени легла и полегати до наклонени брегове.

Всички суходолия събират снежните и дъждовни води от платовидната равнина, но водата в тях не се задържа продължително. Построени са микроязовири, които се използват за напояване.

Подпочвените води се намират най-малко на 25 м дълбочина. Естествените извори, които се намират на територията на горското стопанство са извън горския фонд.

Геоложки строеж и петрографски състав

Основните скали в района на община гр. Алфатар са изключително седиментни. Те са представени от варовици, песъчливи варовици, лъос,

лъсови глини долнокредна, терциерна и кватернерна възраст. Цялата територия на попада в Дунавската плосконаслоена плоча. Моретата от Долна и Горна Креда на Мезозоя и Терциера от Неозоя са оставили дебели наслаги.

В геоморфологично отношение най-отдолу лежат конгломерати и едрозърнести пясъчници. Над тях се намират варовити мергели, които преминават във варовити пясъчници и варовици от Баремския слой. Над Барема са се наслоили аптските варовици от по-горните етажи на Долна Креда, от които са изградени стръмните склонове на речните корита на суходолията. Най-горният пласт е от шуплест, но устойчив варовик.

Варовиците са най-често сивобелезникави или белезникави здрави компактни скали. Характерни за тях са вертикалните и силно наклонени пукнатини, на места окарстени. Някогашните карстови валози, понори и въртопи, въпреки запълването им с лъос и сега са сравнително добре очертани. Върху варовици е разположена само 8.7% от дървопроизводителната площ.

През Кватернера е настъпил процес на лъосонавяване. Лъосът и лъосовидните образувания припокриват варовиците. Мощността на лъосовидния пласт е значителна - от 2 до 45 метра. По химичен и механичен състав тази покривка е твърде хомогенна. Състои се от дребни кварцови пясъчинки, примесени с фини глинести частици, слюди и други. В състава ѝ участва и варовикът, чието количество силно варира. Лъосът има бледожълт цвят, вертикална цепителност и голяма поръозност и водопропускливост. На места, вследствие ерозионните процеси той е силно изтънял, деградирал и се е превърнал на глинясал лъос (лъосова глина).

Върху варовици е разположена почти цялата дървопроизводителна площ (91.3%).

8.2.3. Характеристика на климатичните условия

Откритостта на Дунавската хълмиста равнина на север създава благоприятни условия за безпрепятствено нахлуване на студените континентални въздушни маси, поради това зимата е доста студена, пролетните мразове са често явление, лятото е сравнително топло, а през есента температурите не се отличават от пролетните. Средната януарска температура се движи между -2.5° и -1.5° C.

Снежната покривка е неустойчива, образува се през първото десетдневие на декември и рядко се задържа дълго. Само в по-студените и снеговити зими, тя може да се задържи непрекъснато до 30-40 и повече дни и поради натрупването да достигне 100-120 см. Сумата на валежите е малка - 85-140 мм. Характерни за пролетта са късните мразове, които се прекратяват едва към 10-20 април. Те са особено опасни, защото се явяват и след започването на вегетационния период. Валежните суми през пролетта и есента

не се отличават с голяма разлика - съответно между 85-140 мм и 115-150 мм. Най-много валежи падат през лятото и достигат 150-220 мм. По-голяма част от тях падат през първата половина на лятото. Най-топлият летен месец е юли. Тогава средната температурата на въздуха е около 23,2°C. Първите есенни мразове настъпват към 10 октомври, а средно към 26 октомври температурата на въздуха устойчиво се задържа под 10°C. Преобладаващите ветрове са от северозапад и север, главно през зимата често духат и силни североизточни ветрове. Мъгли в района падат главно през есента.

Климатичната характеристика на района е сравнително благоприятна за развитието на дървесната растителност. Периодичните засушавания обаче са често явление и оказват вредно влияние, както на културите така и на естествените насаждения, въпреки тяхната по-голяма сухоустойчивост. Вследствие на тези климатични особености агротехническите мероприятия трябва да се насочат към по-високо влагонабиране и по-икономично и ефективно изразходване, чрез навременна почвоподготовка и избор на дървесни видове за залесяване съобразени с типовете месторастения.

8.2.4. Горско стопанство. Предвиждания на ОУПО

Горският фонд в община Алфатар се стопанисва от Държавно лесничейство (ДЛ) - Силистра и Държавна дивечовъдна станция (ДДС) "Каракуз" със седалище гр. Дулово. Горите в района са представени от широколистните видове 97% и 3% иглолистни видове (черен бор). Основният дървесен вид, който преобладава е церът, образуващ смесени и чисто издънкови насаждения. По склоновете на суходолията има смесени насаждения от липа, габър, бряст и клен, а в долинните низини топола, акация. Този отрасъл заема малък % от икономиката на общината, развитието му е необходимо по няколко причини: ангажиране на работна ръка и добив на дървен материал за промишлена обработка и за отопление.

В ДДС „Каракуз“ наред с лесоустройствените дейности, се извършват и дейности за запазване и обогатяване на видовото разнообразие на дивеча. Характерни за района са следните видове дивеч: - благороден елен, сърна, дива свиня, заек, лисица, яребица, фазан, пъдпъдък.

Като се има предвид, че дейността не е нова в това направление не се предвиждат особени промени. 98% от горските масиви са държавна собственост.

В общината има създадени 500 дка полезащитни пояси от акация, махалебка, гледичия, зарзали, габър и др. видове. По настоящем те са стопанисвани от държавата и са в лошо състояние: силно проредени, ограничени хоризонтално и вертикално. Успоредно на път I-I-7, с обща

дължина 18 км. поясите са достигнали до пътната настилка, поради лошо поддържане и по този начин ограничават ползването на земеделските земи.

Създаването на нови горски масиви, отглеждането и дърводобивът са традиционно планирани (лесоустройствени планове) и в това направление не е необходима особена намеса от страна на общината.

Община Алфатар има възстановени 202.4 хектара горска територия, възстановени по ЗСПЗЗ, на същите е изготвен ЛУП 2011-2021 (Лесоустройствен проект) и одобрен ГСП (Горско стопански план).

Таблица № 40

Горско-стопански клас (площ/ха)

Стопански клас	Площ/ хектари
Иглолистни	2.00
Широколистни	6.60
Смесени	23.30
Церов за превръщане	59.90
Акациев	76.30
Келяв габъров	7.10
Тополов	27.20
Общо: 202.40	

Предвиждания на ОУП на община Алфатар

С общия устройствен план се предвижда незначителна териториална промяна в обхвата на съществуващите горски територии. Те са свързани с наличието на урбанизирани терени с изградена база за ловен туризъм, както и оздравително училище, които обаче по начин на трайно ползване в момента се водят като горски територии. Това са:

- Терен за оздравително училище с площ 37 дка в землището на с. Цар Асен
- Терен за ловна база с 30 легла върху площ от 5 дка в местността „Каракуз“ – землище на с. Цар Асен
- Терен за ловен туризъм от 30 дка със съществуваща сграда с 30 легла в местност „Братила“, землище на с. Васил Левски

Общата площ, с която формално се намалява горската територия, е 72 дка.

В плана се предвижда създаването на ветрозащитни пояси около част от първокласната, третокласната и общинска пътна мрежа. Целта е в перспектива да се противодейства на негативния ефект от снегонавяването по пътищата.

Общата площ, която е необходима за реализация на ветрозащитните пояси, е 433 дка и е изцяло за сметка на обработваеми земеделски земи.

8.2.5. Основни изисквания и правила при устройването на горските територии

При изработването на нови лесоустройствени планове следва да се вземат предвид следните изисквания, заложиени в ОУП:

- основното направление на лесоустройствената политика, провеждана от Държавното лесничество да е увеличаването на дела на горите с особени функции.
- отразяване на актуалните границите на горите с различно предназначение, в т.ч. ловното стопанство, както и устройствения им статут, съгласно чл. 4 на Закона за горите;
- определяне на обхвата на горите и горските земи, чието предназначение не може да бъде променяно (чл. 45 ал. 2, т. 5 на Наредба 7);
- на база устройствени съображения - формулиране на конкретни предложения за увеличаване дела на горските паркове за сметка на дървопроизводителни гори в рамките на съществуващите горски територии;
- необходимо е да се подобри икономическата стойност на горите, след извършени сечи да се извършва залесяване, да се изграждат горски пътища, да не се допускат ерозионни процеси и нерегламентирани сечи;
- да се овладее урбанизирането на териториите по начин, който да съхрани уникалните релефни форми;
- формиране на цялостна концепция за усвояване на енергийния потенциал на слънцето, на която с подходящ механизъм да се подчинят множеството частни инвестиционни инициативи;
- да се ограничат неблагоприятните последствия от снегонавяването и ветровете, като се предвиди доизграждане на защитното озеленяване по пътищата.

9. РАЗВИТИЕ НА УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ

9.1. Селищна мрежа

9.1.1. Историческо развитие и структура на селищната мрежа

Съществуващата селищна мрежа на общината се е формирала в резултат на продължително историческо развитие, в което отчетливо се открояват няколко периода, обусловени от силно въздействащи исторически процеси и събития. Г

Град Афатар има своята основа още преди шестото хилядолетие пр. ХР. с първите находки от късната новокаменна епоха. Наследници са на трако-гети, римляни и византийци. През ранно-византийската епоха в района на Алфатар съществува сгъстена селищна мрежа, която продължава и през Средновековието, като е материално и духовно средище на Българското царство.

През годините на османското потисничество, Алфатар е едно от най-големите села в Североизточна България и Добруджа. Най-ранният документ /от 1573-1574 г./ показва, че населението е чисто българско. През втората половина на XV-XVII в. в Добруджа настъпват значителни демографски изменения. В резултат на Руско-турската война от 1768-1774 г. много български села от тези земи променят облика си - изселвайки в Русия и Влашко, а на тяхно място в Алфатар се настаняват преселници от Сливенско и Ямболско.

Част от селищата са създадени през турското робство главно край турски чифлици. Ситуирани са изключително удачно край главни пътища и кръстовища, в защитени от вятъра места, с добро ослънчаване, в близост до места с високи подпочвени води и горски масиви. По този начин се е формирала относително гъста и равномерно разположена мрежа от населени места.

В периода на Възраждането се осъществяват процеси, свързани с утвърждаване на българската национална, духовна и религиозна идентичност. След войни /1912-1913 г./ земеделското стопанство, а с анексирането на Южна Добруджа територията попада в границите на Кралство Румъния, което продължава до 1940 г., което е причина за нов миграционен процес и намаляване на жителите на града.

След подписването на Крайовската спогодба, се формира местната администрация, която провежда стопанска и устройствена политика за икономическа стабилизация и социално развитие. В периода след 1944 г. и до днес развитието на общината се осъществява в съответствие с двукратно настъпилите промени в обществено-политическото статукво. Определящ фактор за формиране на икономическия профил и социалния облик на

общината представляват спецификата на природо-географските условия и потенциалът на естествените ресурси.

След 1990 година населението силно намалява в следствие миграционните процеси, като Алфатар запазва ролята си като общински, стопански, икономически и културен център в района, който непрекъснато се благоустроява и обновява.

През 04.09.1974 г. Алфатар е обявен за град и център на селищна система.

Върху сегашната селищна мрежа най-дълбок отпечатък е дала земеделската функция. За развитието на града решаваща роля са изиграли и географското местоположение, занаятчийското производство, административната и културна функция и др.

9.1.2. Структура на селищната мрежа

Структурата на селищната мрежа на общината включва 7 населени места – 1 град и 6 села. Средната ѝ гъстота от 2,8 селища на 100 кв.км е по-малка от средната гъстота за страната (4,8). За гъстотата на селищната мрежа е показателен и проксимитета ѝ (средното разстояние между населените места) от 13,8 км, който обаче варира от 9 км (Чуковец-Алфатар) до 23 км (Алфатар-Васил Левски). Важно е да се отбележи, че само селата Цар Асен и Алеково са с пряка връзка с административния център на общината. Другите села са достъпни през Алеково (3 бр.) и с. Чуковец през с.Цар Асен. Всички селища от общината са достъпни от общинския център в рамките на тридесет минути. Населението е съсредоточено в общинския център над 50,0%. Най-голямо е землището на гр. Алфатар – 10 539,8 ха и на с. Алеково (4930,9 ха), а най-малко това на с. Чуковец (1264,9 ха). Независимо от тези различия, средната площ на землищата в алфатарската община е по-голяма от средната за страната (~ 20 000 дка), което потвърждава, че общината разполага със значителен териториален ресурс.

Таблица № 41

Землища на населените места (площ/ха)

Землища	Площ в ха
гр. Алфатар	10 539,8
с. Алеково	4930,9
С. Бистра	1550,2
С. Васил Левски	2757,9
С. Кутловица	2000,3
С. Цар Асен	1811,6
С. Чуковец	1264,9
Община Алфатар	24 855,7

До 70-те години на миналия век общо взето всички населени места слабо са увеличавали населението си. Оттогава селското население започва да намалява поради миграцията към градовете. Встрани от този процес остават селата Чуковец и Бистра. Населението на гр. Алфатар в разглеждания период има непрекъснат спад. Населението на селата показва трайна тенденция на намаление с изключение на селата Чуковец и Бистра.

Административната структура е определена въз основа на функционалния тип, населението и периодът на възникване на населените места в общината.

Таблица № 41

Категория и административен статут на населените места

Населени места	Категория	Административен статут	Население 2014	Възникване
Община	4	Община	3294	1977 г.
Гр. Алфатар	4	Общински център	1552	VI-ти век пр.Н.Е.; от 1974 г. е град
Села общо			1742	
с. Алеково	6	Кметство	495	Турско владичество
С. Бистра	7	Кметство	599	Турско владичество
С. Васил Левски	8	Наместничество	64	Римско време
С. Кутловица	8	Наместничество	54	Римско време
С. Цар Асен	8	Наместничество	78	Римско време
С. Чуковец	7	Кметство	452	Турско влад.

Структурата на селищата по големина – Категории населени места в община Алфатар към 2012 г. е показана в долната таблица:

Таблица № 41

Структура на населените места в общината по големина

ОБЩО		Много малки градове		Малки села		Много малки села	
		До 10 хил. жит.		250 – 1000 жит.		Под 250 жит.	
Бр.	Нас.	Бр.	Насел.	Бр.	Насел.	Бр.	Насел.
7	3257	1	1595	3	1043	3	204

За структурата на селищната мрежа по големина на населените места най-характерното е преобладаващият дял на малките и много малките села. Наличието само на малките и много малките села свидетелства за отражението на остаряването на населението на общината и депопулацията ѝ върху селищното развитие. Трябва да се отбележи също така, че територията на землищата на много малките села представляват 26,91 % от общата територия, а на малките – 31,73 % от общата територия. Това представлява 58,64 % от общата територия на общината, останалото е на гр. Алфатар (41,36%).

9.1.3. Функционални характеристики и връзки на населените места

Анализът на функционалните характеристики на селищата в общината, измерени с набора и нивото на развитие на жизнедейностните функции (количествено и качествено) в отделните ѝ населени места, е направен по отношение на предлаганите от тях комплексни условия за обитаване, възможностите за трудова реализация, за образование на подрастващите и за здравна помощ. На базата на подадената статистическа информация за заетостта на ниво населено място и за ежедневните трудови пътувания, основните междуселищните функционални връзки са изведени данни, както и на анализа на структурата на основните обслужващи дейности.

Групирането на селищата по функционални характеристики е както следва:

- **Селища със силно редуцирани икономически и селищни функции.** Към тази група са отнесени селата с ограничени възпроизводствени възможности (с коефициент на възрастова зависимост над средния за селата), в които за трудова реализация се предлагат работни места само или преимуществено в аграрния сектор, трудовите ресурси не се реализират или се реализират в минимална степен в други населени места и отсъстват обслужващи обекти на образованието, здравеопазването и културата. Това са села от 8-ма категория, а именно: с. Васил Левски, с. Кутловица и с. Цар Асен.
- **Селища с относително стабилни икономически и селищни функции.** Това са малки села от 6-та и 7-ма категория, които предлагат на жителите си известно число работни места и в сферата на услугите, а някои от тях и в собствени или разположени в съседни села предприятия. Обслужващите обекти в тези села в повечето случаи обслужват и близкоразположени съседни села. Повечето от селата в групата са с възпроизводствени възможности по-добри от другите селата в общината и са със стабилизиращо значение за селищната мрежа. Към тази група принадлежат селата Алеково, Бистра и Чуковец.

- **Селища със стабилни икономически и селищни функции.** Това е гр.Алфатар, който разполага със значителен контингент хора в трудоспособна възраст и се реализират като цяло от пълноценно трудовия си потенциал, включително и значителна част от него в рамките на населеното място. Това се дължи на наличието на по-развит набор от обекти на общественото обслужване, вкл. клубове, информационни центрове, музейни експозиции и особено на промишлени обект, както и на начеващата туристическа функция. Град Алфатар притежава спектър от функции, което го прави почти пълноценен общински център. Секторът на услугите е със слаба функционална гама – липсва транспортната функция; курортна функция е застъпена предимно от туристическите маршрути и заведения за специално хранене; административна функция в непълен обем; образователна, обслужваща догимназиално ниво; градът предлага здравно обслужване от ниски нива; в културната функция доминира експозицията на художествени, етнографски и културно-исторически ценности и в по-малка степен сценични прояви (самодейност), ограничени основно от недостатъчната материално-техническа база.

Взаимните връзки между населените места по отношение на видовете обслужващи дейности са:

- **Връзки по линията на трудовата реализация** не са мащабни и имат в немалка степен сезонен характер, поради основния поминък - селскостопанство. Индустрията на Алфатар не предлага увеличение на работна сила, а се чувства увеличение на ежедневни трудови пътувания към областния център. Град Алфатар също отдава трудов ресурс към някои от селата. Това са главно квалифицирани кадри за училищата, лекарските и дентални практики и някои кметски администрации.
- **Връзки по линията на образованието** са слаби поради липсата на средно и на професионално образование. В началното училище в с. Алеково се обучават ученици от селата Алеково, Бистра и Кутловица. След четвърти клас обучението продължава в основното училище в гр. Алфатар, където са обхванати децата от останалите населени места. Предучилищното образование включва 1 детска градина в гр. Алфатар с филиали в селата Алеково и Бистра.
- **Връзки по линията на доболничната здравна помощ** са слаби поради липсата на кадри. Доколкото в общината има само 2 практики на общопрактикуващи лекари и на 2 дентални лекари, връзки между селата се реализират под формата на периодично лекарско и стоматологично обслужване от приходящи лекари, използвайки съществуващия сграден фонд. Трябва да се отбележи Социалната дейност на територията на община Алфатар, като добре организирана структура и обхващаща почти всички групи, които се нуждаят от социални услуги.

- **Транспортна осигуреност на функционалните връзки.** Липсва общинско транспортното обслужване, но цялостната пътна мрежа е добре разработена и в добро състояние. Поради особеното си географско местоположение на Община Алфатар през нейната територия преминават транспортните връзки между областния център Силистра и градовете Дулово, Варна, Шумен, Тервел и Добрич. Населените места в общината се обслужват от организиран преминаващ автобусен транспорт. Гъстотата на общинската пътна мрежа за общината е по-висока от средната за областта и страната.

9.2. Градоустройствени характеристики на населените места, изграденост и благоустроеност

9.2.1. Територия и гъстота на обитаване

Площта на територията на населените места възлиза на 8157 дка и представлява 3,28% от общинската територия . Този процент не се различава съществено от същия национален показател, дори е по-нисък от него. Когато обаче, този показател се сравни с гъстотата на населението, се вижда, че населените места заемат твърде голяма площ. Тази констатация се отнася основно за селата, в които живее 53,8% от населението, а те заемат 46,3% от общата площ на селищните територии.

Таблица № 42

Бруто гъстота на обитаване за 2014 г.

Населено място	Брой обитатели	Площ на нас. място в ха	Бруто гъстота – хит./ха
Община Алфатар	3 294	815,7	4,04
гр. Алфатар	1 552	437,8	3,54
Села	1 742	377,9	4,61
Алеково	495	128,3	3,86
Бистра	599	44,9	13,34
Васил Левски	64	64,5	1,00
Кутловица	54	34,5	1,56
Цар Асен	78	64,7	1,20
Чуковец	452	34,5	13,10

От таблицата се вижда, че най-висока е брутната гъстота на обитаване в с. Бистра и с. Чуковец. Най-ниската е в с. Васил Левски, с. Цар Асен и село Кутловица.

Структура на територията на селата

Тъй като няма актуална кадастрална карта (с изключение на гр.Алфатар) не може да се правят изводи по сегашното положение на урбанизираните

територии на населени места и застроени имоти в останалите фондове, структурата на територията като общо се коментира на базата на данните за площите от 1978 г.

Таблица № 43

	Жители	Територия	Жилищни терени		Обществени терени		Озеленени площи		Улици и площади	
	брой	дка	дка	Кв.м./жит.	дка	Кв.м./жит.	дка	Кв.м./жит.	дка	Кв.м./жит.
Община 1978 г.	6369	8455	2218	348	757	119	142	22	1590	250
Община 2012 г.	3257	8455	2218	681	757	232	142	44	1590	488

От горната таблица е видно, че като правило всички площни показатели са далеч над нормативните величини (както за 1978 г., така и към сегашното население), което потвърждава направената по-горе констатация, че населените места заемат твърде голяма площ и говори за ниска ефективност на използване на селищните територии. Този факт има неблагоприятно влияние върху възможността за повишаване на степента на благоустроеността им, но от друга страна създава възможности за по-висок стандарт на обитаване.

9.2.2. Изграденост и благоустроеност на населените места

Изградеността, социалната и техническа инфраструктурна осигуреност, както и благоустроеността на селата в общината, обуславящи качеството на жизнената среда във всяко едно от тях, са от съществено значение за по-нататъшно им развитие, респ. за ролята, която могат да играят в стабилизиране на структурата на селищната мрежа. Характеризирането на тези параметри на селата е направено частично въз основа на официална, но като правило много оскъдна информация. Основава се и на огледи на място.

Жилищна изграденост. Преобладаващата част от жилищните сгради са с масивна конструкция. Всички жилища са електрифицирани и водоснабдени, а канализацията не е осъществена. Жилищното застрояване остава да е малоетажно, като преобладава традиционната едноетажна добруджанска къща. Само къщите, строени през 70-те години на миналия век и след тях, са дву- и триетажни. За жилищния фонд в селата е характерен относително високият процент на многостайните жилища. Благоприятни са и показателите за жилищна задоволеност. Като се отчете прогресивно намаляващото население, степента на задоволеност със жилищна площ е нарастнала.

Социална инфраструктура. Осигуреността на селата с обекти на социалната инфраструктура е представена подробно в раздел VI —Социална

инфраструктурал. Това, което е съществено да се отбележи от гледна точка на селищното развитие е, че териториалното разпределение на инфраструктурата на общественото обслужване е повлияло върху йерархизацията на селищната мрежа. Функционалните връзки, благодарение на които се реализират възможностите част от потребностите на населението да се удовлетворяват в близко разположени и лесно достъпни съседни населени места, предлагащи такива възможности и способни по тази причина да играят ролята на опорни центрове на селищната мрежа. За такива опорни центрове следва да се смята село Алеково.

Техническа инфраструктура. Осигуреността на селата с техническа инфраструктура не показва различия между отделните населени места, които да влияят върху йерархичното им съподчиняване. Нивото на осигуреност е практически равностойно. По-скоро някои общи за всички или за повечето села открити проблеми са с неблагоприятно влияние върху развитието им. Това е на първо място липсата на канализация, която за селата, които ползват подземни водоизточници от карстова земна основа, крие сериозни здравно-хигиенни рискове. Освен това трябва да се посочи ограниченият достъп до Интернет, както и бавно осъществяваната цифровизация на телефонната мрежа.

Благоустроеност и комунално обслужване. Както е видно от подробния анализ на обществения транспорт, обслужващ общината, действащата система на транспортно обслужване не осигурява връзки на всички села с общинския център. Селата са общо взето с висока степен на изграденост на уличната мрежа, през 50-те години. В повечето от тях цялата улична мрежа е с трайни настилка. Повсеместно, техническото състояние на настилките не е добро, поради лошо поддържане, а на много места е необходимо основно ремонтиране. Недостатъчно е развито уличното осветление и бавно се внедряват енергоспестяващи осветителни тела. Проект за реконструкция на централна градска част: „Естетизиране и устройване на публични пространства в Община Алфатар – селска община с потенциал за развитие на туризъм“ - чрез МРРБ.

Организираното сметосъбиране е обхванало само част от населените места. От 2006 година, след изграждане на система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване, битовите и строителните отпадъци се насочат към новото Регионално депо - Силистра. Разстоянието от него до гр. Алфатар е 18 км.

Селата разполагат със значителни по квадратура обществени озеленени площи, но като правило поддържането им, с много малко изключения, е крайно неудовлетворително.

Населените места разполагат със собствени гробищни паркове – в някои случаи отделни за християнското и мюсюлманското вероизповедание. Част от

тях се нуждаят от по-добро благоустрояване. Необходими са нови терени за гробища в гр. Алфатар и село Цар Асен.

Като неудовлетворително се оценява почистването на коритата на деретата.

По отношение на **инвестиционната активност** във всички села през последните пет години не се регистрира такава.

9.3. Планава и проектна осигуреност

През 1978 година има одобрен Териториално устройствен план на селищна система Алфатар с прогноза до 1990 година. Към настоящия момент общината няма изработен Общ устройствен план. Центърът на общината и останалите населени места имат действащи устройствени планове, посочени в долната таблица.

Таблица № 44

Планава осигуреност на таселените места в общината

Населени места	План за регулация и застрояване (ЗРП)	Регулационен план
гр. Алфатар	№ 122/14.03.1979 г.	
с. Алеково	№ РД-09-34/29.01.1985 г.	
с. Бистра	№ 2024/31.05.1961 г.	
с. Чуковец	№ 847/27.12.1979 г.	
с. Кутловица	№ 114/11.03.1960 г.	
с. Васил Левски		№ 5647/16.10.1951 г.
с. Цар Асен		№ 3305/22.06.1951 г.

Без действащи устройствени планове за застрояване са всички села. Видно от горните данни, устройствените планове на преобладаващата част от населените места в общината, са стари и са създадени при предходните социално-икономически условия и нормативна уредба и се нуждаят от актуализация. Извършвани са частични изменения по тях, които са надлежно отразени. Налага се изготвянето на кадастрални карти на всички населени места. В момента има одобрена кадастрална карта на град Алфатар със заповед № РД-18-73/2009 година.

След изготвяне и одобряване на кадасртални карти на селата от общината трябва да бъде възложено изработването на ПУП – ПР или ПРЗ.

Изготвянето на нови планове в цифров вид ще облекчи максимално техническата служба на общината, а от друга страна ще даде възможност за максимална точност при издаване на скици, визи и др.

9.4. Развитие и устройство на населените места

Новият общ устройствен план предвижда разширяване на строителните граници на част от населените места. За някои от тях това се налага поради неточност на картите за възстановена собственост и несъответствие между показаните в тях строителни граници и реалните граници по действащите регулационни планове.

В други населени места извън регулационните граници съществуват жилищни сгради, включително с постоянно обитавани, както и стопански постройки. В този случай от кадастралните планове, върху които са правени регулационните, външните регулационни граници на населеното място са коригирани нееднократно по силата на различни постановления.

В част от населените места извън регулаията се намират много имоти, които са били обитавани през годините, а в момента изпълняват стопански функции, като някои от тях са със сграден фонд и само формално се водят като обработваеми земеделски земи или пасища и мери.

В някои случаи минимално разширяване на строителните граници се налага по функционални и наложително-устройствени причини.

За по-голяма прегледност развитието на населените места ще бъде разгледано за всяко едно от тях.

9.4.1. Град Алфатар

Съществуващата площ на селищната територия, която е в строителните граници, е 437,8 ха. В тези граници е включена изцяло жилищната зона и по-голяма част от зоната на селищното стопанство с производствено-складови и стопански терени. По градоустройствени причини с оглед намаляване вредния ефект на автомобилното движение трасетата на път I-7 и на III-207 се изместват непосредствено до жп линия. Преминавайки изцяло през жилищна зона те отнемат част от нейната площ: първокласният път 39 дка, третокласният – 9 дка, или общо 48 дка.

Малка част обработваема земя с площ 13 дка остава заключена между жилищни квартали и промененото трасе на третокласния път, което предопределя нейното приобщаване към жилищната зона.

Към строителните граници се добавят част от стопански и складови терени с оглед присъединяването им към други, с които са общи функционални

обекти: част от силозите – 9 дка, терен с площ 22 дка и друг с площ 7 дка. Общата площ на тези терени е 38 дка. Аналогична е ситуацията и при част от гробищата с площ 8 дка.

Общата площ на гр. Алфатар в проектните строителни граници се увеличава от 437,8 ха на 443,7 ха за:

- Производствено-складови и стопански терени – с 38 дка – от съществуващи складови, производствени и стопански терени
- Жилищна зона – с 13 дка - от обработваема земя
- Гробищен парк – с 8 дка – от съществуващи гробища

9.4.2. Село Алеково

Според КВС строителните граници на селото обхващат 128,3 ха, които преобладаващо са жилищна зона, а другата част – стопански терени. За това населено място няма установени градоустройствени проблеми и фактори, които да налагат неговото разширяване, така че неговата площ от 128,3 ха се запазва.

9.4.3. Село Бистра

Площта на селото по съществуващо положение е 44,9 ха. Това е населеното място с най-голяма брутна гъстота на обитаване в общината – 13,34 жит./ха

В северозападната и североизточните части извън строителните граници попадат жилищни терени, в част от които съществуват обитаеми жилищни сгради.

Северозападната част е с площ 85 дка и по начин на трайно ползване 58 дка са обработваеми земеделски земи, а 27 дка са пасища. В очертаванията на тази площ съществуват 17 жилищни сгради с минимум 4 обитатели във всяко едно жилище.

Североизточната част обхваща 51 дка , от които 44 дка са земеделски земи и 7 дка са пасища. Обитаемите жилищни сгради в нея са 7 бр.

В северната част площ от 4 дка пасища със съществуваща жилищна сграда също е извън регулация.

Общата площ на приобщените към строителните граници имоти е 140 дка, от които 102 дка са земеделски земи и 38 дка – пасища и мери.

За село Бистра е налице техническа грешка при очертаване на строителните граници в КВС в т.нар. контактна зона. Трябва да се отбележи, че всички терени, предвидени за включване в регулация, са в обхвата на

кадастралната карта от периода, в който е изработван регулационният план. Това показва, че невключените в регулация терени са жилищни имоти.

Трябва да се има предвид също, че село Бистра е с положителен естествен прираст.

Предвидените за включване в регулация имоти са крайно необходими за разрастващото се населено място.

9.4.4. Село Васил Левски и Село Кутловица

Устройствените промени за тези две населени места ще бъдат разгледани общо поради аналогичните причини, довели до тях.

Основното сходство е в значителното нарастване площта на територията, включена в новите строителни граници.

Причините за това са няколко:

- Извън регулация остават много на брой имоти, в които съществуват обитаеми жилищни сгради с минимум двама обитатели
- От кадастралните карти, служещи като основа за изработване на регулационните граници, е видно, че всички територии, предвидени за включване, са жилищни имоти с находящи се в тях жилищни и стопански постройки. В плановете за земеразделяне те се водят земеделски земи само фирмално
- Двете населени места са с най-ниска брутна гъстота на обитаване – съответно 1,0 и 1,56 жит./ха. Освен на отрицателния естествен и механичен прираст това се дължи и на големите по площ имоти, които се владеят (/са собственост на) от едно семейство, което пък от своя страна дава по-голям комфорт на обитаване.
- Нарастването на жилищната зона на двете села се обуславя и то засиленото търсене на имоти за закупуване в тях, вкл. и в зоната на новоприсъединените територии. Интересът е свързан с желанието за реализиране на бази за сезонен, седмичен или ежедневен отход от хора, които не са с постоянен адрес в тези села.
- Двете села са привлекателни с живописния си релеф, малката гъстота на застрояване в много големи имоти, така както навремето са били добруджанските чифлици.
- Друга отличителна характеристика е близостта на живописната долина „Табан“, в която са локализирани много защитени обекти на недвижимото културно наследство и интересни скални образувания. И двете села могат да служат като изходна база за многобройните любители на опознавателния туризъм и красивата природна среда.

Включените в регулация терени на с. Васил Левски са с площ 63 дка, които по начин на трайно ползване са земеделска земя. Съществуващите в тях обитаеми жилищни сгради са 16 на брой.

Тази територия, предвидена за интегриране в строителните граници, се намира непосредствено на юг от селото и комуникационно и инфраструктурно е свързана с него.

Включените в регулация терени на с. Кутловица са с обща площ 237 дка и обхващат две по-големи структури и три по-малки.

Структура едно се намира северозападно от прилежащите жилищни квартали и е с площ 119 дка. По начин на трайно (но не и реално) ползване тя включва: пасища – 91 дка; необработваема земя – 21 дка и урбанизирана територия – 7 дка. В тази територия има съществуващи 14 бр. обитаеми жилищни сгради.

Структура две заема югозападната част на селото и се разсича комуникационно от входния път на селото. Нейната площ е 104 дка, от които 94 дка са пасища, 3 дка – необработваема земя и 7 дка – урбанизирани територии. Обитателите на тази структура живеят в 19 жилищни сгради.

Структури три, четири и пет гравитират източно от жилищните квартали и са съответно с площи 7 дка, 5 дка и 1 дка или общо 13 дка, които понастоящем се водят пасища. В първата от тях съществуват четири обитаеми жилища, във втората – две и в третата – едно жилище.

Общата площ от 237 дка, придаваеми към регулацията на с. Кутловица, се формира от терени със следния начин на трайно ползване: пасища – 199 дка; необработваеми земи – 24 дка и урбанизирани територии - 14 дка. Броят на обитаемите жилища в петте части е общо 40.

Включването посредством ОУПО на територии към населените места ще реши един от основните проблеми на общината. Единият от тях е ограничаване правото да се извършват строителни дейности. Собствениците на тези имоти при желание да извършват ново строителство са изправени пред трудната процедура по смяна предназначението на земята. Това спъва и инвестиционната инициатива на много хора, които не са жители на населените места, но биха искали да организират своя отход в тях. Не трябва да се подценява и финансовият интерес на община Алфатар, който би се реализирал след решаването на този проблем така, както е показан в общия устройствен план.

9.4.5. Село Цар Асен

Предвижда се нарастване на съществуващата площ на селищната територия от 64,7 ха на 67,9 ха.

Това се налага от включването на жилищни имоти с площ 32 дка, както следва:

- В северната централна част включване на земеделски земи с площ 15 дка;
- В източната централна част включване на пасища с площ 17 дка.

В първата част съществува една жилищна сграда, а във втората – две, като във всяко жилище живеят минимум двама обитатели.

9.4.6. Село Чуковец

Селото е на второ място по показател плътност на обитаване - 13,10 жит./ха след с. Бистра, което и в двете села е следствие от етническия състав на населението.

Площта на селото понастоящем е 34,5 ха, а с новия ОУП се предвижда нарастване на 35,0 ха. Това е продиктувано от необходимостта за включване в строителни граници на терен с площ 5 дка, който се води земеделска земя. Всъщност това са ползваеми имоти, включително за обитаване – съществува жилищна сграда с четирима обитатели.

Изготвянето на кадастралните карти на селата в община Алфатар трябва да се съобрази с предвижданията на ОУП за границите на населените места.

Изготвянето на нови регулационни и застроителни планове е спешна необходимост поради непригодността за прилагане на действащите регулационни планове, които са извън правилата на ЗУТ. Неслучайно приложената регулация за с. Васил Левски е около 60%, а за село Кутловица – около 30%.

9.5. Развитие и устройство на урбанизираните територии извън населените места

9.5.1. Зони за общественно-обслужващи и рекреационни дейности

Поради своя характер съществуващите и новопроектирани обекти свързани с общественно-обслужващите и рекреационните дейности в общината се припокриват, така че за тях ще говорим като обхващащи и двата аспекта на т. 9.5.1.

Община Алфатар разполага с много добър природен и антропогенен ресурс за развитието на туризма.

В гр. Алфатар се намира каменната църква от 1846 г. „Света Троица“, която е с впечатляващ интериор и олтар. В нея има и сбирка на артефакти, показваща историческото развитие на района.

Интерес представлява етнографската композиция „Добруджанска къща“, в която са експонирани вещи от бита и традициите в този български край.

Ловният туризъм е добре развит и разполага с две бази: „Каракуз“, която заема площ от 5 дка, и „Братила“ с площ 30 дка. Те са разположени периферно в двата най-големи горски масива и по начин на трайно ползване в момента са горски фонд.

С новия ОУПО се предлага теренът на двете бази да бъде отреден за обществено обслужване, което ще даде възможност за тяхното развитие.

Равнинната територия на общината се разсича от две долини в посока север-юг (, отвеждащи към р. Дунав), които в големи участъци са със стръмни и вертикални скални склонове.

Те са били формирани през времето, когато в тях е имало постоянен воден отток (били са реки). Хилядолетното взаимодействие на водата и скалите е изваяло много пещери и красиви скални образувания. От праисторически времена пещерите са били обитавани и използвани многостранно – включително и за скални манастири.

В момента те са суходолия и дават възможност за пешеходно движение и контакт с красивите природни образувания.

В ОУПО части от тях, които са най-атрактивни, са предложени за различни мероприятия, както следва:

В суходолието „Канагьол“ е маркиран маршрут за вело и еко туризъм с дължина около 9 км, и с възможност за удължаване до 16 км. Той обхваща най-красивата част на каньона с множество пещери, скални манастири и причудливи скални образувания по стръмните скатове.

Като изходен пункт за туристическата пътека е предвиден терен за обществено обслужване, предимно през летните и топлите периоди от годишното време. Той е с площ от 9 дка и е разположен на характерен и красив завой на първокласния път I-7.

В него ще има възможност за реализиране на заведения за хранене, къмпинг с паркинг към него, благоустроена и озеленена площ с каменна експозиция и др.

Суходолието „Табан“ е разположено по източната общинска граница в землищата на с. Васил Левски, Кутловица и Бистра.

Особено атрактивен е районът при селата Васил Левски и Кутловица, който отчасти е с визия на каньон. Маркиран е участък с дължина около 8,5 км и с възможност за увеличение до 18 км, който е изключително живописен и изпъстрен с пещери, скални манастири и красиви скални образувания.

Освен скалните манастири по-известни са и следните образувания: Дилипска пещера, скално светилище „Кириджика“, местност „Свинарника“, каменно образувание „Войнът“, тракийско скално светилище, тракийски култов скален център и др.

Като изходни пунктове към каньона са ситуирани два обслужващи пункта с площ 5 дка. Единият е източно от с. Васил Левски, в близост до намиращия се тук язовир. Същевременно той лежи на предвидения за рехабилитация черен път, преминаващ през ниска част на суходолието в посока към с. Стрелково от община Кайнарджа.

Другият изходен пункт към туристическия маршрут е разположен (по новия план) източно от село Кутловица, като той също е в близост до водна площ.

В тези два пункта се предвижда изграждането на заведения за сезонно обслужване, малки къмпинги, паркинг и благоустроена озеленена част.

С ОУП на община Алфатар се създава възможност и за оформянето на територии в новите, разширени строителни граници на населените места, в които да се изградят жилищни сгради за сезонен, седмичен или ежедневен отдих на хора, които не са с постоянен адрес в тези села.

Това се отнася преди всичко за с. Кутловица и с. Васил Левски. Приобщените терени към строителните граници обхващат бивши дворове, чиято собственост може да бъде предоставена за владееене на желаещите. Такъв засилен интерес съществува и сега както от собствениците, така и от множеството желаещи да закупят имот. Двете села са привлекателни както с близостта си до живописния каньон „Табан“, така и с очарованието на жилищната среда и околната природа.

Освен опознавателния и ловния туризъм в селата може да бъде предлагана и форма на алтернативен – селски туризъм. Той може да бъде реализиран във всички населени места, включително и в гр. Алфатар. Все пак най-добри възможности в перспектива предлагат отново селата Кутловица и Васил Левски. Наличието на големи по площ имоти, след тяхното изграждане и оформяне, ще навяват на почиващите спомен за старите добруджански чифлици.

9.5.2. Зони за производствено-складова, стопанска и други дейности

Алфатар не е сред общините, имащи структурна значимост за страната, но има определен дял в икономиката на областта. Основен фактор за развитието на общината са богатите природни ресурси и благоприятното географско положение. Това определя водещото значение на селското стопанство и туризма за икономическата структура на общината. В Програмата

за управление на общината 2011-2015 г. именно тези отрасли са заложили в основата на стратегическите цели и визията за бъдещото развитие на общината.

Индустрията в община Алфатар е слабо развита, както по брой на заетите лица, така и според обема на приходите.

Очакваното построяване на мост над р. Дунав при Силистра – Кълъраш и активизиране на първокласния път I-7 като коридор в посока север – юг от Силистра към КПП Лесово ще доведе до по-интензивно автомобилно движение. Това е повод за устройването на зони с богат спекър от дейности покрай пътя. Същото отчасти важи и за третокласния път III-207.

С общия устройствен план се предвиждат две зони в непосредствена близост до гр. Алфатар.

Първата зона е разположена между изходния път от Алфатар към гр. Силистра и ж.п линия. Очевидно двете комуникации не дават възможност за достъп до този участък от земеделска земя и това е една от причините за създаване там на логистична база. Общата площ на територията е 56 дка. От тях 37 дка за логистика и 19 дка са за озеленяване покрай транспортните комуникации. В логистичната база ще намерят място следните обекти: складово стопанство, тир- паркинг, бензиностанция, заведение за хранене и услуги.

Втората логистична база при гр. Алфатар се предвижда върху земеделска земя, достъпът до която също е трудно осъществим. От западната страна е ограничена от жп линията, а от източната от третокласния път III-207, който ще осъществява транспортния достъп до нея. Макар и лежаща на третокласния път нейната функционалност също е неоспорима още повече, че трасето на пътя според ОУП се изнася в близост до жп линия, с което се осигурява нейната автономност спрямо прилежащите жилищни квартали. В тази проектна извънселищна територия от 25 дка се предвижда изграждането на складова и логистична база и извършване на свързаните с тях обслужващи дейности.

Трета зона за логистични дейности е проектирана непосредствено на запад от изходящия третокласен път от с. Алеково в посока към гр. Алфатар срещу съществуващата водна кула.

В плана е маркирана и територия за преимуществена смяна на предназначението на земеделските земи. Тя обхваща територии с дълбочина 30-100 м. от светещи страни на първокласния път. В тези полоси се очаква в перспектива да има засилен инвестиционен интерес.

10. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО. ОБЕКТИ И ТЕРИТОРИИ С РЕЖИМ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКА ЗАЩИТА ПО ЗАКОНА ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО (ЗКН)

10.1. Типология на недвижимите културни ценности

По списъка на НИНКН **недвижимите културни ценности** на територията на общината са:

гр.Алфатар

1. Късноантична крепост в м.Караула”, 5 км северно
2. Късноримско и средновековно селище м. „Сухата чешма”
3. Църква „Света Троица”
4. Пет малки могили , 2 км източно в курията „Лозопек”
с. Алеково
1. Антично и средновековно селище в селото
2. Антично и средновековно селище м. „Геледжик”, 4 км.
с. Васил Левски
1. Група могили, 4 км. западно, м.”Курията”
2. Антично селище, 1.5 кв югоизточно
3. Къщата на Тодор Арпаджиев
4. Къщата на Стоян Куртев
5. Къщата на Пеньо Иванов Пенев
с. Кутловица
1. Църквата
2. Къщата на Петър Кандиларов
3. Къщата на Димитър Краев Недков
4. Къщата на Христо Касимов
5. Къщата на Христо Тодоров Пенев
6. Къщата на Калуш Панов
с. Цар Асен
1. Средновековно градище м. :Кинлика”, 3 км източно
2. Антично селище м „Челеби сърт” в селото

3. Надгробна могила в гората „Конски гърди”
4. Надгробна могила в югоизточната част на селото, „Могилката”
5. Селищна могила в средата на селото

От списъка на НИНКН липсват скалните църкви, обители и манастири, които имат важно културно-историческо значение. Не е вписан и тракийският култов комплекс в м. „Беленджика”, който също е интересен и ценен.

В списъците на НИНКН има 12 обявени паметника – 6 с национално и 6 с местно значение, като основния брой археологически обекти липсват (общо 49 по АКБ).

На територията или непосредствена близост до сегашните населени места Алфатар, особено селата Цар Асен и Васил Левски са съществували селища още от древността – от енеолита, като са открити артефакти и от античността и средновековието. В документи от XVI век за региона са описани само селищата Алфатар, Алеково и Бистра.

Особено значим е единствения в Добруджа тракийски скален култов комплекс, включващ няколко светилища между селата Васил Левски, Стрелково и Поп Русаново. Северното светилище е оформено в голяма естествена пещера (Баджалията), която има три входа, голям полукръгъл олтар и шахтен отвор на тавана. Наоколо е намерено голямо количество тракийска керамика, сребърни монети на Филип Македонски, Александър Влики и Лизимах, както и римски денари от I век, което показва, че светилището е било почитано много дълъг период от време (IV впр.Хр. – IV век след Хр.). На 200 метра южно върху висока скала са изсечени култови площадки с дълбок жлеб, ориентиран в посока север-юг, каменен трон, култова яма. Най-южното светилище е до с. Кутловица в м. Моста. Северно от него са култовите места между с. Поп Русаново и с.Васил Левски (Киринджика), където освен скални всичания и подравнени площадки има следи за основи на правоъгълна сграда, вероятно храм, скален лабиринт с култови ниши. Четвъртото светилище е северно от с. Васил Левски, където в скалите са оформени ниши за погребения и намерени тракийски урни. Най-северното е до с. Войново. Тези светилища се асоциират с почитания от гетите като бог Залмоксис и подземното му жилище Когайон.

Върху тракийските селища се наслояват римски, като по-главните са в м.„Караула”, м. „Сухата чешма” и при стадиона на гр. Алфатар и в м. „Бистренски лозя” до с. Алеково.

Около крепостта „Караула” през III-IV век се развива голяма селищна структура, което показва, че тя е била важен център, южен фортпост на големия античен град Дуросторум. Крепостта се намира на около 5 км. северно от града, разположена върху езикообразно възвишение над стар водоизточник. Има правоъгълна форма с размери 80/50 м с кули на всички ъгли и по една по

средата на дългите източна и западна стена. От юг, където е било и предградието с голяма, все още неизследвана базилика, е имало ров. Крепостта е била използвана и през Средновековието.

Крепостта южно от стадиона на гр. Алфатар е късноантична, като през VIII век върху разрушения кастел е издигнато селище, съществувало до X век. Обектът има туристически потенциал поради местоположението си в градската структура.

Близостта до един от водещите европейски християнски центрове в периода IV-XI век Доростол- Дръстър несъмнено еманципира религиозния живот в този регион. Едни от най-старите скални манастири в Европа са по поречието на Суха река, като се допуска, че монасите са дошли от изтока след персийските нашествия в Сирия и Палестина V-VI век. През средновековието тази практика се наследява и в територията на Алфатар. Забележително е, че най-голямата колония скални манастири от Първото българско царство са регистрирани по поречието на река Канагол (средновековната Дристра). По днешното поречие е минавал най-важният път през VIII-XI век, свързващ водещите религиозни и държавни средища Плиска, Преслав и Дръстър и ядрото на държавността и книжовността през Златният век е съсредоточено именно в тази зона. Скалните манастири са основно гупирани около регионалния религиозен център – селището в м. „Килник“ между с. Цар Асен и Алфатар и при селището от IX-X век в м. „Сухата чешма“ при Алфатар.

Най-близките до Алфатар скални обители са в м. „Сухата чешма“. Двете близки до шосето са голяма скална църква с килия до нея и втора по-малка църква на около 400 м северно от първата. Тъй като църквата изглежда твърде голяма само за монасите, се допуска, че тя е облужвала и местното население. През 1885г., когато цялата местност се е наричала „Манастирище“ във връзка с изграждането на училището, каменоделците вадели камък в непосредствена близост и попаднали на средновековна черковна утвар – потири, кръстове, кандила и др.

Отделни изолирани килии и параклиси са регистрирани в м. „Братила“, м. „Събювата канара“ и др., а в м. „Дядо Пенчов път“ е открит скален манастир с църква, трапезария, скрипториум, стопанско помещение и десетина килии с игуменарница, което довежда до хипотезата, че тук е бил центърът на монашеския живот в Алфатарския регион.

По стените на тези скални скитове и манастири с остри предмети са врязани рисунки и знаци, като преобладават тези с религиозна тематика, но има и графити на битови, ловни и войнски сцени, като най-интересни са руническите и кирилските надписи – доказателство, че тук живеят грамотни калугери.

При печенежките нашествия заедно с миряните се изнасят и монасите, като има доказателства, че се установяват по Ломовите в Русенско.

Най-голямата пътна станция по главния път между Плиска и Преслав и Доростол-Дръстър е била в м. „Килник” между с. Цар Асен и Алфатар. През IX век тя се превръща в крепост, а през X век прераства в средновековен град с крепостни стени, кули, цитадела, улици, предградия, заемащи площ от около 50 дка. Освен като военно-административен център, тази крепост е сред водещите християнски центрове на България през IX-XI век, тъй като след Преслав, Плиска и Охрид тук е регистрирано най-голямо съсредоточие на християнски сгради. Три от тях са били квартални църкви, а четвъртата е била базилика с мраморни колони и олтарна преграда. Две от църквите са стенописани – едни от първите стенописи от X век и началото на XI, което предполага голямата значимост на селището и е възможно тук да е резидирал един от петимата епископи в Дръстърския диоцез. Разкрити са множество движими културни ценности с религиозен характер, като няколко хоругвени и десетки реликвени нагръдни кръстове, кръгли медальони, единият от които за първи път в средновековното християнско изкуство представящ Свети Георги като конник и драконоборец.

Ценна находка е един от първите кирило-глаголически надписи в Средновековна България – този на Манасий инок.

Късноантична крепост в местността "Бистренски лозя" се намира на 1 km източно от центъра на село Алеково. Има правоъгълна форма с размери 160 m в посока изток-запад и 260 m в посока север юг. Мястото е обитавано и IX-X век.

Западно от с. Алеково има старобългарско землено укрепление, което е служило за пътна станция и охрана на пътя от Плиска и Преслав към Дунав, като тук средновековният път се разделял на две – към Дръстър и към Пъкуюл луй Соаре. Северно от укрепелението, което е обитавано и през късната Античност, е имало голямо неукрепено селище от VIII-X век.

Църквата „Света Троица” е построена през 1844-1846г. от дряновския майстор Илия под ръководството на свещеника Христофор Борисов и една от най-големите в Добруджа по онова време. Тя трикорабна псевдобазилика с каменни стени, притвор и абсида, като фасадите са раздвижени от лизени и аркади, а над входа има каменен балкон за храмовата икона. Първите икони са дело на известния тревненски зограф Досю Коюв, а част от останалите – на неговия син Ангел Досюв. Църквата е била преизмазана след опожаряване в края на XIX век, но под съвременната мазилка има слой стенописи. В емпорията е организирана експозиция, представяща християнското минало на Алфатар и колекция икони, а в притвора е възстановено килийното училище.

Заедно с църквата е било изградено и килийно училище, действало в периода 1846-1853г. и разрушено в началото на XX век.

Недвижимите културни ценности се класифицират въз основа на тяхната принадлежност към определен исторически период, научната и

културната област, към която се отнасят, пространствената им структура и териториален обхват и степента на застрашеност.

За община Алфатар основният брой паметници са античните и средновековните. От средновековните недвижими културни ценности основен дял заемат калетата и скалните църквите, в близост до тях.

В общината има 10 възрожденски недвижими културни ценности, няма такива от архитектурата на новото и най-новото време, въпреки че внимание заслужава сградата на класното училище от 1892г., което е най-голямото в региона за тогавашния период. Макар сревнително отдалечена, като синхронна на училището е интересна и сградата на старото кметство.

Според научната и културната област, към която се отнасят, недвижимите културни ценности са: археологически, исторически, архитектурно-строителни, художествени, урбанистични, културен ландшафт, парково и градинско изкуство, етнографски и културен маршрут и за територията на общината са разпределени по следния начин:

ОБЩИНА АЛФАТАР						
	Алфатар	с.Алековс	с.В.Левски	с.Кутловица	с.Цар Асен	с. Чуковел
научна и култ. област	брой НКЦ					
Археологически	2+8	2+10	1+6	/+3	4+7	/+4
Исторически	/	/	/	/	/	/
Архитект.-строителни	2	2	4	5	2	/
Художествени	1	/	/	/	/	/
Урбанистични	/	/	/	/	/	/
Културен Ландшафт	/	/	/	/	/	/
Парково и град. изк-во	/	/	/	/	/	/
Етнографски	/	/	/	/	/	/
Културен маршрут	/	/	/	/	/	/

Основният брой недвижими културни ценности в общината са археологически, но те все още не са достатъчно цялостно проучени и техният потенциал не е разгърнат.

На територията на общината няма обекти на културно-историческото наследство, които да са със световно значение. Всички археологически обекти са с национално значение.

Няма групови недвижими културни ценности, липсва градоустройствена среда с исторически ценни характеристики.

В района са изградени следните **възпоменателни места и паметници**:

с. Алеково

- Паметник на загиналите в Руско-турската война 1877-1878г., Балканските войни 1912-1913г. и в първата световна война 1914-1918г.
- Паметник на загиналите във Втората световна война 1939-1945г. и в антифашистката борба – изграден от варовик през 1970г. по проект на скулптура П. Деферов и арх. К. Горанов.

гр. Алфатар

- Паметник на загиналите във Втората световна война 1939-1945г.

с. Васил Левски:

- Паметник на загиналите във Втората световна война 1939-1945г.

с. Цар Асен:

- Паметник на загиналите във Втората световна война 1939-1945г.

Интерес представлява красива каменна чешма в центъра на с.Цар Асен с арабски надпис от XVIII век., както и историческата чешма в гр. Алфатар, свързана с драмата на Йордан Йовков „Боряна” и седемте кладененца от XIX век, в естествената вододейна зона в градския парк.

10.2. Ценностна характеристика на културно-историческото наследство

Голямата енеолитна селищна могила в с. Цар Асен има висока научна стойност.

Гетските скални светилища в района на с. Васил Левски, с. Поп Русаново и с. Стрелча са особено ценни като единствените тракийски скални култови комплекси в Добруджа и разглеждането им като алузия на пещерния храм на почитания от траките Залмоксис, наречен Когайон, разположен на брега на едноименната река.

В периода VIII-XIвек, когато се е формирала българската държава и когато народът се е християнизирал и ограмотявал, Алфатар попада в центърния комитат, който е разположен между столиците Плиска и Преслав и резиденцията на българските владетели и седалище на първите български патриарси Дръстър и има важно военно-административно, културно, духовно и религиозно значение, което е изразено в находките на средновековното селището между с. Цар Асен и Афатар. Килник е водещ духовен център през IX-XI век, съдействащ за християнизирването в цялостния културно-просветен просперитет на българите в близкия регион и това определя неговата висока културно-историческа стойност като недвижима културна ценност. Ценна

находка е един от първите кирило-глаголически надписи в Средновековна България – този на Манасий инок.

Особено значими (като културно-историческа стойност) са скалните църкви – център на религиозната и просветна дейност в Първата българска държава.

Поради това, че не са извършвани достатъчно археологически разкопки в много от недвижимите културни ценности, не може да се даде точна характеристика на тяхната значимост и научна стойност, но наличието на множество могилни некрополи, крепости и селища още от древността, говори за възможни значими обекти.

С висок туристически потенциал са античните крепости и селища в близост до настоящите такива, средновековния културно-просветен, духовен и военно-административен център в м. "Килник", интерес представлява колонията скални манастири по сухоречието на р. Канагьол, както и тракийско-гетските скални светилища.

10.3. Пространствено разположение на културно-историческото наследство

Крепостите и възникналите до тях селища от античността, по-късно използвани и през средновековието, са разположени на възвишения - естествено укрепени места, в близост до водоизточници и до съвременните си главни пътни артерии. Към момента тези оси (на главните антични и средновековни пътища) са изгубени и тази връзка между археологическите обекти не може да бъде изявена.

Могилите са основно групирани в некрополи, разположени с видимост от античните селища, които са обслужвали. В момента са основно в землищата в обработваеми земи.

Скалните скитове и манастири и гетските скални светилища са разположени по поречията на тогава течащите реки Канагьол и Табан, днес техните сухоречия продължават да са своеобразен гръбнак за археологическите обекти с културна и историческа значимост. Средновековните манастири в общината са групирани в две колонии около средновековните главни селища – при Алфатар в м. „Сухите чешми” и при с. Цар Асен в м. "Килник".

Възрожденските къщи в селата Васил Левски и Кутловица нямат пряка визуална връзка помежду си, те са единични паметници, няма запазено ядро с ценни архитектурно-строителни и градоустройствени характеристики. Селата са разлати, разпростряни, не са компактни, къщите са в близост до уличната регулация, назад има големи дворове. Къщите са ниски - с един полу-вкопан

приземен етаж и един основен, наследници на земянките, които са се използвали до края на XVIII и началото на XIX век.

Интерес представлява наслагването на културни селищни пластове един върху друг на сравнително малка по площ територия – селищната могила от енеолита в с. Цар Асен. Архологическите структури в урбанизираната зона на гр. Алфатар показват хилядолетно използване на това място като жилищна територия.

10.4. Състояние на културно-историческото наследство

В сравнително добро физическо състояние е църквата в гр. Алфатар, която е реставрирана преди повече от 35 години. В недобро състояние е църквата на с. Кутловица, където има много капилярна влага по всички стени и проблеми с покрива.

Могилите и античните и средновековни селища и укрепления (могилите на Канагьол, при чешмите в Алфатар, могилите югоизточно от с. Васил Левски, могилите до с. Чуковец, крепостта в м. "Бистренски лозя" до с. Алеково, крепостта до пътя на Алфатар „Караула“ и др.), които се намират в обработваемата земя, са отрицателно засегнати от селскостопанските дейности, никое от тях не е експонирано и социализирано. Крепостта в Алфатар непосредствено от юг на стадиона е в лошо състояние, не е социализирана.

Могилите, разположени южно от с.Кутловица са в необработваеми земи и това ги е запазило.

Археологическите обекти са в общо лошо състояние. Те не са допроучени, консервирани и реставрирани, не са социализирани. По много от тях иманярската намеса е нанесла непоправими щети.

Някои от археологическите обект в урбанизираната част на Алфатар са пострадали при строителните дейности.

Къщите, недвижими културни ценности в с. Васил Левски са в лошо състояние, кирпичените къщи в с. Кутловица са в лошо състояние, по някои от тях са нанесени нерегламентирани намеси.

Скалните манастири и тракийския скален култов комплекс са труднодостъпни и това до известна степен ги е съхранило. Някои от скалните обители са разрушени (частично) при добива на камък в непосредствена близост. На места има вандалска намеса върху графитите.

За недвижимите културни ценности в общината може да се обобщи, че са в лошо състояние, липсват достатъчно проучвания, последващи консервация и реставрация, няма социализация и адекватно предлагане като интересни туристически обекти.

10.5. Места и зони на въздействия от природни и антропогенни фактори, които представляват риск за увреждането на НКЦ и на експозиционната им среда

Археологическите обекти на територията на общината не са в риск по смисъла на чл.49, ал.1 от ЗКН, но са застрашени от вандализъм, разград на оригиналната субстанция, водеща до сериозна промяна в структурата, загуба на автентичния си вид.

Някои от скалните скитове са разрушени в края на XIX век и през петдесетте години на XX век, тъй като скалата е била използвана за добив на камък. С включването на тяхната територия в защитена местност, този риск ще бъде елиминиран.

От крепостта „Караула“ и други близки до населените места археологически обекти дяланите каменни блокове директно са преизползвани при стрителството, за направата на огради все още се ползва същата практика.

Дълбоката оран в непосредствена близост до някои от могилиците и античните селища е унищожила тяхната периферия, а съвременното строителство в границите на урбанизираната територия на гр.Алфатар е довело до унищожаване на археологическите структури в него.

10.6. Връзка със средата и останалите функционални системи в общината

Връзката на скалните светилища и манастири със средата е неразривна, естествена и непроменена.

Античните и средовековни крепости и укрепени селища са в променена среда поради факта, че Добруджа тогава все още не е била обезлесена и главните пътни артерии, към които те са били изградени, са се обезличили.

Църквата в гр. Алфатар е изгубила своята първоначална среда, но все още характерът на застрояването е сходен с началния – ниско строителство, свободностоящи сгради, широки централни пространства. Храмът „Света Троица“ има своята силна духовна роля и като религиозен, и като музеен, туристически и културен обект.

Може да се каже, че липсва връзка на най-значимите недвижими културни ценности (археологическите) с останалите функционални системи в общината. Дори и обектите, които са проучени, не са социализирани.

Скалните манастири, които имат особено голяма значимост, не са достатъчно добре рекламирани, не са популяризирани, не е осигурен достъп до тях. Тракийското скално светилище също е труднодостъпно.

Туризмът не е достатъчно добре развит, липсва подходяща леглова база за различни таргети туристи.

Голяма част от археологическите ценности се намират в защитена територия на „Натура 2000“ , което може да добави стойност към предлагания туристически продукт със съчетаването на еко- и културен туризъм.

Потенциалът на археологическите обекти в общината не е разгърнат, те не са проучени/допроучени и социализирани и липсва добра връзка между културно-историческото наследство и останалите функционални системи.

Необходимо е да се предприемат мерки по консервация, рестарация и социализация, така че съхраненото недвижимо културно наследство да изиграе своята по-активна роля в развитието в областта на туризма, музейното дело и стимулирането на икономиката.

Важно значение за включването на недвижимите културни ценности като потенциал за развитие на общината и развитието им във връзка с другите функционални системи, има тяхното популяризиране и презентирание. Препоръчително на първи етап е да се направи експозиция, показваща значимостта на територията през Първото Българско царство в религиозен, духовен и културен аспект. В читалищата, сградата на общината, музея и при другите музейни сбирки (храм „Света Троица“, гр. Алфатар и НЧ”Пробуда” с.Алеково) е добре да се поставят информационни терминални станции (киоски) с web-базирана платформа, които да осигурят минималното информационно обслужване на културно-историческото наследство.

10.7. Взаимовръзка с движимото и нематериалното културно наследство

Най-силно връзката между материалното и нематериалното културно наследство се усеща в колонията скални манастири от Първото българско царство, разпространяващи християнството и писмеността, когато околността им е била религиозен, духовен и просветителски център.

Обект с такава значимост е тракийският скален комплекс по сухоречието на р. Табан в близост до с.Васил Левски, който се свързва с преданието за почитаният като бог от гетите Залмоксис и неговият дом/храм Когайон на едноименната река.

Църквата „Света Троица“, с организираната експозиция за християнското минало на региона в емпорията и създаденото копие на килийното училище в притвора, е еманация на взаимовръзката на различните видове културно наследство в общината – недвижимо, движимо и нематериално.

Подобно съчетание е реализирано и в етнографския музей „Добруджанска къща“, като самата сграда, строена 1893г., не е недвижима културна ценност, но експозицията в нея показва добруджанския бит в края на

XIX и началото на XX век. Демонстрират се съхранени обреди, обичаи, традиции и автентичен фолклор.

Средищата, в които се пази и предава фолклорът, традициите, краеведческата дейност и културната идентичност, са читалищата, като на територията на Общината те са осем:

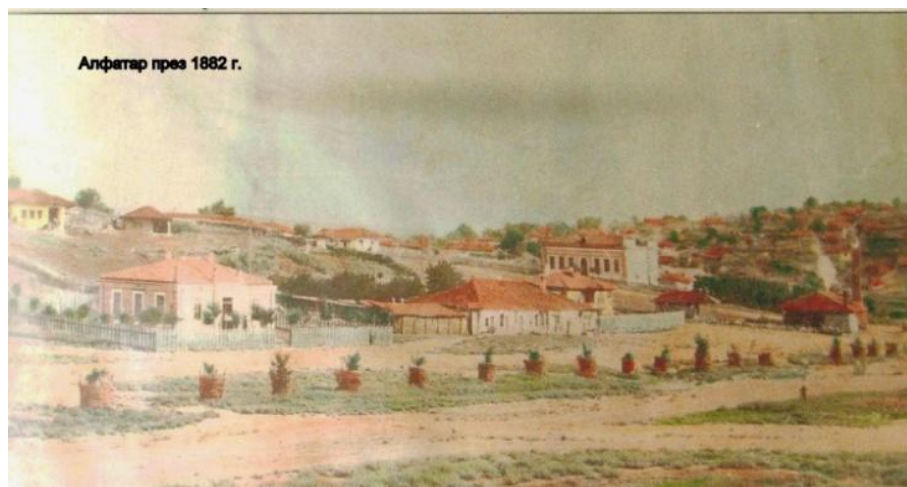
- НЧ "ЙОРДАН ЙОВКОВ" - гр. Алфатар. Читалището е основано през 1894 като читалище „Саморазвитие” , но сградата, в която се помещава е от 1973г. в центъра на града. Има библиотека с над 25 000 тома, поддържа се и се обновява музейна сбирка, която отразява най-значимите събития в развитието на града и общината. Към читалището се развива широк спектър на художествена самодейност - за автентичен фолклор - "Ансамбъл Алфатар", самодеен театрален състав, детски танцов състав, модерен балет "Алфа" и има реализирани проекти в различни направления на духовната култура.
- НЧ "ВЕДРИНА" - гр. Алфатар, кв. Попово. Читалището е основано на 22.03.1948 г. и работи по опазване и съхраняване на културната идентичност на местното население, и по традиционния празнично - обреден календар на региона. Към него работи група за автентичен фолклор и се поддържа библиотека.
- НЧ "ПРОБУДА" - с. Алеково. Читалището е сновано през 1910 г. за съхраняване, опазване и развитие на местния български фолклор, като дава поле за изява и на други етноси (турски и ромски). Има библиотечен фобд, развива художествена самодейност - фолклорна група, модерен балет, група за стари градски песни, развива и краеведческа дейност. Има музейна сбирка.
- НЧ "СВЕТЛИНА" - с. Бистра. Читалището е основано през 1942 г. за съхранение на местните традиции и обичаи. В него се подготвят и провеждат културни мероприятия, има самодейни състави, библиотека.
- НЧ "Г.С.Раковски" - с. Васил Левски. Читалището е основано през 1941 г. за съхранение на местните традиции и обичаи. Има група за автентичен фолклор.
- НЧ "УСПЕХ" - с. Цар Асен. Читалището е основано на 18.01.1942 г. за съхранение на местните традиции и обичаи. Има състав за автентичен фолклор, който участва в празнични прояви на общината.
- НЧ "Н. Й. Вапцаров" - с. Чуковец. Читалището е създадено през 1947 г. за съхранение на местните традиции и обичаи. В него се подготвят и провежда различни културни мероприятия.

Основните празници, почитани в Алфатар са традиционните български и християнски празници, но освен това се честват и дните, отбелязващи годишнината от обявяването на Алфатар за град, годишнините от основаването на читалищата и от преселението на 400 семейства към южна Украйна (Олшанка) след Кримската война, като се поддържат постоянни връзки с хората, заселени там и все още говорещи архаичен български език.

Почитат се специфични за региона са празници, свързани с хляба и жътвата, като запазената обредност се показва основно в музея „Добруджанска къща“.

10.8. Анализ на предходното устройствено и инвестиционно проектиране и реализации с оглед диагностициране на произтеклите от тези намеси (или липсата на намеси) проблеми за недвижимото културно наследство

Алфатар като съвременно селище възниква през втората половина на XV и началото на XVI век. На снимка от 1892г. се вижда старият широко разпрострян център с училището (1884г.) и старото кметство (1891г.) с по-скоро липса на градоустройствено планиране.

През петдесете години на миналия век градът променя своя облик и като сграден фонд и като устройствено планиране, при което селището се разширява в източна и югоизточна посока с нови квартали.

Село Чуковец, село Кутловица и с. Васил Левски са със запазена първична градоустройствена структура.

Селата Алеково и Бистра, макар и споменати, че са едни от най-старите села в района, са с ортогонална улична мрежа, т.е. наложено е по-късно градоустройство, както и с.Цар Асен.

Градоустройствените предходни намеси не са проблемни по отношение на оцененото културно наследство, тъй като паметниците (къщи и църква в селата Кутловица и Васил Левски и храм „Света Троица” в Алфатар) са единични, мащабът и структурата на тяхната среда са запазени.

Строителните дейности по центъра на града са се отразили негативно на античното и средновековно селище разкрито там, но тези в непосредствена близост – южно от стадиона и в м. „Чешмите” не са засегнати. С настоящия ОУПО се създава превантивна градоустройствена защита и възможността тези обекти да бъдат включени в живота на съвременното селище.

Извън урбанизираната територия липсата на специфични режими за територията около архелогическите обекти е спомогнала за тяхното постепенно разрушаване.

10.9. Проблеми на културното наследство в община Алфатар

1. Голяма част от археологическите обекти не са проучени/допроучени, и не са разкрити тяхната същност и потенциал.
2. Състоянието на недвижимите културни ценности е лошо, археологическите структури са деградирани (основно калетата), част от могилите са унищожени от иманярски намеси или разорани. НКЦ не са поддържани, част от частните къщи са в много тежко състояние, намесите по другите са основно нерегламентирани.
3. Обектите в списъците на НИНКН и АКБ се различават, има такива, които са регистрирани в АКБ, а не са в НИНКН, тъй като базата данни не е актуализирана и свързана със системата на АКБ. Статута на църквата и къщите е необявен, според списъка на НИНКН те са декларирани. Археологическите обекти от АКБ са означени като „обявен ПК” с национално значение ПМС 1711/1962г.”, но за тях след тяхното проучване трябва да се назначи комисия по смисъла на ЗКН, която да определи границите им и режимите на ползване, особено за скалните манастири.
4. Част от археологическите структури са разрушени от вандалски иманярски намеси.
5. Много от обектите, които се намират в обработваемите земи, са засегнати от дълбоката оран и селскостопанска дейност.

6. Част от скалните манастири са разрушени, тъй като скалата е била използвана за добив на камък за строеж на пътища.
7. Антични и средновековни градежи са разрушени през XX век, за да се преизползва каменния им материал.
8. Някои от археологическите обекти на територията на днешния град са пострадали при реализираните строителни дейности.
9. За обектите, не само общинска собственост, не са предприемани дейности по консервация, реставрация и експониране.
10. Информацията за недвижимите културни ценности не е достатъчна, те не са популяризирани, липсва маркетингова стратегия.
11. Напълно липсва социализация за археологическите обекти, които са основен туристически потенциал.
12. Все още връзката на КИН с останалите функционални системи в общината не е добра.

10.10. Насоки за опазване, експониране и социализиране на културното наследство в община Алфатар

1. Необходимо да се разгърне музейната дейност – да се обогати и разшири, да се добавят нови тематика, като се акцентира върху специфични за региона исторически особености, най-вече скалните църкви и манастири и значимостта на региона през средновековието.
2. Необходимо е по-цялостно проучване и изследване, маркиране и приобщаване към системата на отбиха и туризма на археологическите обекти.
3. След проучването им, на археологическите обекти трябва да бъдат определени охранителни зони и режими за тяхното опазване, да се усъвършенства юридическата защита за всички НКЦ в общината, да се актуализира базата данни.
4. Обектите, представляващи научна и обществена ценност трябва да бъдат консервирани, реставрирани и удачно експонирани.
5. При проучване, консервация, реставрация и социализация на някои от археологическите обекти в общината може да се създаде система от вътрешни културни маршрути, като например може да се наблегне на колонията скални манастири по поречието на река Канагьол; трако-гетския скален култов комплекс по сухоречието на р. Табан, системата от калета, функционирала през античността и усъвършенствана през средновековието; множеството могилни некрополи, и др..

6. Културен маршрут може да бъде организиран по сухоречието на река Канагол като изходна точка да бъде гр. Алфатар с античното и средновековно укрепление южно от стадиона, средновековното селище в м. „Сухите чешми” и скалните скитове и манастири в близост до него, значимата през Средновековието крепост и селище в м. „Килиник” до с. Цар Асен” и скалните манастири до него.

Тъй като археологическите находки се съхраняват в РИМ Силистра, изходна точка за културни маршрути към момента е областния град и основните културно маршрути в различни тематики, преминават през територията на няколко сседни общини.

7. Да се наблегне на туристическия потенциал на скалните църкви и манастири, археологическите обекти от Средновековието, когато този регион е бил с важна военно-административна, културна и религиозна роля.

8. Да се проучат, консервират, реставрират и социализират праисторическите, антични и средновековни селища гр. Алфатар като се покаже и експонира времето развитие на селищната структура и се развие техния туристически потенциал.

9. Една от насоките за опазване, експониране и социализиране на културното наследство, по която вече се работи, е свързаността с другите общини чрез общото им историческо минало и общо наследство.

10. Да се разработи цялостна информационна система, свързана с музейното дело.

11. Да се стимулира привличането на обществеността, НПО, подрастващите и младите в изучаването, опазването, поддържането и популяризирането на културно-историческото наследство.

12. Като се отчете културно-историческия потенциал, в системата „Отдых и туризъм” да се заложи развитие, свързано с опознавателния и културно-исторически туризъм, развитие на легловата база. Да се предвиди развитие на селския туризъм.

13. Необходими са иновации в представянето на съществуващото културно и природно наследство и осигуряване на по-голяма удовлетвореност на специфичните изисквания, в зависимост от търсенето.

14. Разнообразяване на съществуващите туристически продукти, използващи нови технологии за интерактивност и излагане на културното наследство чрез съвременни информационни технологии и сценичното изкуство, с цел постигне по-голяма атрактивност.

15. Развитие на нови алтернативни форми на туризъм (селски, екологичен, приключенски). Използване по-пълноценно на природния и антропогенния ресурс, материално и нематериално културно наследство.

16. Създаване на атрактивен календар със събития, свързани с нематериалното наследство, традиции, ритуали и използващи рамката на недвижимите културни ценности.

11. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

11.1. Пътна инфраструктура

11.1.1. Съществуващо положение

Външните връзки на общината се осигуряват от пътищата от републиканската пътна мрежа.

Първокласният път I-7 е основният обслужващ път за общината. Той започва от границата с Румъния при ГКПП Силистра – Кълъраш, движи се в южна посока с дължина 326,7 км и дотига до границата с Турция при ГКПП Лесово – Хамзабейли, преминавайки през недобрата в геометрично и физическо отношение отсечка на Върбишкия проход. Пътят лежи централно в общината, като я пресича и разделя на две части (западна и източна) и обслужва преките връзки с областните центрове Силистра и Шумен. Оттук е осъществена и връзката с регионалния център Варна чрез автомагистрала „Хемус“ и първокласния път I-2 Русе – Варна.

Пътят е с дължина 18 км и е в сравнително добро състояние.

Третокласната пътна мрежа е представена от едно трасе, състоящо се от две отсечки с обща дължина 18 км.

Първата отсечка е с трицифрена номерация – III-207 и се отклонява от първокласния път I-7 при гр. Алфатар на юг към общинските центрове Тервел, Ветрино, Дългопол и Айтос.

Втората отсечка е с четирицифрена номерация III-7001. Тя се отделя също от гр. Алфатар и се насочва на североизток в посока към Кайнарджа, пресичайки второкласния път II-71 Силистра – Добрич.

Общата дължина на третокласния път (III-207 и III-7001) е 136,5 км и дава възможност за транспортен достъп до много населени места.

Преобладаващата съществуваща пътна мрежа се състои от общински пътища.

Директна пътна връзка с републиканската пътна мрежа имат с. Цар Асен и с. Алеково. Останалите четири села, които са от тупиков вид се свързват с общински пътища до I-7 и III-207. Единствено с. Васил Левски се свързва с трасе в северна посока до III-7001.

Обиколните пътни трасета се налагат вследствие на релефните условия.

Може да се каже, че общината заема стратегическо транспортно положение, имайки предвид, че през нейната територия преминават транспортните връзки между областния център Силистра и градовете Дулово, Тервел, Шумен, Добрич и Варна.

Пътната мрежа I и III клас и голяма част от общинските пътища са с асфалтово покритие.

Извършвани са частични ремонти на пътищата от III клас и общинските пътища.

Общата дължина на републиканската пътна мрежа в общ.Алфатар е 64 км, като по-голямата част от нея е в добро състояние. Заедно с добрата пространствена организация и гъстота, изводът е, че изградеността на републиканската пътна мрежа в общината е добра.

Общинската пътна мрежа включва бивши четвъртокласни пътища. Гъстотата на общинската пътна мрежа за общината е по-висока от средната за областта и страната.

Като цяло, пътната мрежа в общината е добре развита и в относително добро състояние. Пътищата от високи класове не са изчерпали пропускателната си способност, като пътищата от трети клас са с резерв от пропускателна способност. Достъпността до областния център Силистра, както и до регионалния център Варна е добра.

Населените места в общината се обслужват от организиран автобусен транспорт. Проблем в транспортното обслужване има в с.Бистра, Кутловица и В.Левски.

11.1.2. Нови проектни решения

Пътните комуникационни перспективи на общ.Алфатар се свързват с предстоящото проектиране и построяване на нов мост над р.Дунав при Силистра-Кълъраш. Тласък за това е споразумението между България и Румъния за местоположението на моста, както и на техническите параметри.

Още при изработването на ОУП на община Силистра, с предвидения нов мост се очерта възможността за оформянето на т.н. Източнобалкански транспортен коридор. Той ще дублира трасето на първокласния път I-7 след реконструкция в неудачните отсечки и най-вече в проходите, както и цялостна рехабилитация.

Трасето на този коридор е с дължина 32,6 км и ще дава възможност за най-къса и бърза връзка в посока север-юг между Турция, България, Румъния, Украйна и Русия.

В обхвата на община Алфатар, тази пътна комуникация преминава през едно населено място – гр.Алфатар.

С общия устройствен план се предвижда трасето на I-7, което минава през гр.Алфатар, да се измести на изток в непосредствена близост до ж.п. ареал. По този начин ще се намали негативното влияние на пътя спрямо жилищната среда.

Новото трасе е с дължина 2600м и отнема от жилищната зона площ от 31 дка.

С изместването се цели и оформянето на инфраструктурен коридор, комплектован от ж.п. линия и нейния ареал и първокласния път.

Преминаването на пътя в периферията на изток от кварталите става в свободна територия – общинска и частна собственост, без да се засяга сграден фонд.

По същите причини се измества и трасето на третокласния път III-207. Преди навлизането му в зоната на жилищния квартал, трасето му е коригирано за да премине непосредствено от източната страна на ж.п. линията. Очаква се постигането на същия положителен ефект – намаляване на шума и вредните газове и възможните конфликтни инциденти.

Новоизместеното трасе е с дължина 1400 м и отнема свободна площ от 17 дка.

Нова пътна връзка е проектирана между с.Алеково и с.Цар Асен. Тя преминава по трасето на съществуващи черни пътища, габарита на които трябва да бъде увеличен. Този път е с дължина 7 км и ще даде възможност за директен контакт между населените места. Той ще бъде общински с второстепенно значение.

По начало, пътищата преминават през общината надлъжно в посока север-юг, движейки се успоредно на дълбоките суходолия, докато прокарването на напречни връзки изток-запад е трудно осъществимо.

В този случай става въпрос за удобна възможност за прокарването на този нов път, трасирайки суходолията на подходящи за целта места.

С плана се предвиждат още две къси пътни отсечки от същия второстепенен общински клас.

От северния край на с.Васил Левски изхожда черен път, който преминава северно от прилежащ малък язовир и се насочва на изток. По трасето на този черен път се предлага реализирането на общински път.

Той ще осъществи транспортен достъп до новопроектиран терен от 5 дка с обществено-обслужващи функции. След него ще продължи към суходолието „Табан“, пресичайки го на благоприятно в релефно отношение

място и ще осъществи пътна връзка с източносттащото с.Стрелково от община Кайнарджа.

Друг нов общински път с късо трасе изхожда от източните квартали на с.Кутловица и отвежда също до терен от 5 дка с общественообслужващи дейности.

И двата пътя преминават по съществуващи черни през територии, които по начин на трайно ползване са пасища и мери.

Този при с.Васил Левски е по-дълъг, като осъществява връзка между населени места от две общини – 1600 м.

Пътната отсечка при с.Кутловица е с дължина 250 м и завършва като тупик в зоната за отдих. И в двете зони се предвижда изграждането на паркинги.

Общинският път който се отделя от III-207 до с.Бистра с дължина 2300 м се нуждае от реконструкция и увеличаване на напречния му профил.

Поради равнинния и открит характер на релефа, през зимния период, когато има снеговалеж и силен вятър се образуват големи преспи, което затруднява или спира движението. Съществуващи ветрозащитни пояси има около малък брой пътни участъци.

С общия план се предлага създаването на нови ветрозащитни пояси от двете страни на пътищата, там където се получават снегонавявания:

- По първокласен път I-7 – с обща дължина 5,2 км
- По третокласен път III-207 – с обща дължина 8,9 км
- По общински пътища – с обща дължина 5,5 км

Общата дължина на новопредвидените ветрозащитни пояси по пътната мрежа в общината е 19,6 км.

Масовият обществен транспорт изпълнява своите функции без да има проблеми за това. Необходимо е да се подсигурят стабилни автобусни спирки за подслоняване при лошо време. Това се отнася преди всичко за с.Чуковец и по още една в гр.Алфатар и с.Алеково.

В логистичната база, проектирана северно от гр.Алфатар, се предлага изграждането на бензиностанция и паркинг за товарни коли и тирове.

11.2. Железопътен транспорт

11.2.1. *Характеристики и състояние на ж.п. линията*

През територията на община Алфатар преминава жп линия №91 Самуил – Силистра. Съгласно Наредба за категоризацията на железопътните линии в

Република България, включени в железопътната инфраструктура, тя е I-ва категория.

Територията на Община Алфатар обхваща част от междугарието Дулово – Силистра. Участъкът е с дължина 17 км и с граници от км 77+200 до км 94+200. Жп линията в участъка е единична.

Техническото състояние на железопътните съоръжения и релсо-траверсовата скара е добро и гарантира заложените в графика за движение на влаковете скорости.

Габаритът на натоварване съгласно инструкция за натоварване и превозване на негабаритни тежки товари е “GB”.

Железният път отговаря на строителен габарит I-СМ 2.

11.2.2. Съоръжения, спирки

В обсега на отсечката е изграден един стоманобетонов железопътен мост с дължина 20 м. От км 86+535 до км 86+555.

На км 88+480 в междугарието Дулово-Силистра има друг прелез от IV-та категория, настилка дървено дюшеме, съоръжен с автоматична прелезна сигнализация, на местен черен път между град Алфатар и лозята.

В обсега на отсечката попада железопътна спирка Алфатар на км 87+200.

Има и съществуваща ж.п. спирка при с.Цар Асен, която за сега е закрыта.

СНИМКИ

12. ДРУГА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

12.1. Водоснабдяване и канализация

12.1.1. Водоснабдяване. Обща част. Водоизточници

Водоснабдяването на община Алфатар става посредством 3 водоснабдителни системи.

Водоснабдителна система „Силистра”. От седемте селища от общината, които са били включени към водоснабдителната система в момента само три от тях задоволяват водопотреблението си от нея – селата Цар Асен и Чуковец и гр. Алфатар при авария на системата от местния водоизточник. Останалите - Алеково, Бистра, Васил Левски, Кутловица са отделени и образуват две отделни самостоятелни водоснабдителни системи.

Водата на селищата от общината от водоснабдителна група Силистра се подава в ЧР с $V = 2 \times 200 \text{ м}^3$ при ПС IV-ти подеи „Алфатар” по два водопровода от КВ „Бамбук”. В ПС IV-ти подеи са монтирани две групи помпи, от които първата тласка в посока Дулово в КВ „Цар Асен” $V = 200 \text{ м}^3$ и $H = 27 \text{ м}$, а втората подава необходимото водно количество при нужда до вътрешната водопроводна мрежа на града. Гравитачните водопроводи – АЦ $2 \times \text{Ø}400 \text{ мм}$ след КВ „Цар Асен” в посока изток довеждат водата до РШ „Цар Асен”, където се заделя водното количество за селата Цар Асен и Чуковец, което постъпва директно в мрежите на двете села. Кулата поддържа напора в тях. Чрез монтиране на спирателен кран на водопровода АЦ $\text{Ø}475 \text{ мм}$ след РШ Цар Асен е прекъснато водоподаването към селата Алеково, Бистра, Васил Левски, Кутловица.

Основно гр. Алфатар получава вода от дълбок сондаж, разположен южно от града с дебит 15.0 л/с . Помпа тласка през водопроводната мрежа до К. В. с $V = 365 \text{ м}^3$ която поддържа напора. Изградената кула водоеи с обем $V = 100 \text{ м}^3$ $H = 15 \text{ м.}$, не е в експлоатация.

Сондажът в северната част на града е изключен /наличие на нитрати/- помпата е демонтирана.

Водоснабдителна система „Васил Левски” обединява селата Васил Левски и Кутловица. които са се водоснабдявали от водоснабдителна група „Силистра”. След прекъсване на водопровода от групата, селата се водоснабдява от дълбок сондаж с дебит 11 л/с . Водоизточникът е разположен в землището на с. Васил Левски оборудван с помпен агрегат – ODESSE. Помпата подава водата в напорните водоеи на селата Васил Левски и Кутловица с обеи съответно $V = 120 \text{ м}^3$ и $V = 300 \text{ м}^3$, откъдето се захранват

вътрешните водопроводни мрежи. Тласкателят е от ПВХ тръби Ø140мм. и АЦ Ø150 мм.

Изграденият каптаж и ПС в землището на с. Васил Левски не се използва.

Водоснабдителна система „Алеково” обхваща селата Алеково и Бистра. Потреблението на селата се задоволява от дълбок сондаж с дебит 8.2 л/сек. след прекъсване на водоподаването от водоснабдителна система „Силистра”. Водоизточникът е разположен северно от с. Алеково и е оборудван с помпен агрегат - KSB. Водното количество се подава в кула водоем с обем V=100м³ и H=10 м., на к. т. 220.10, която поддържа хидродинамичните напори в двете села. Водопроводът за с. Бистра започва от КВ, пресича регулираната част на с. Алеково и подава водата директно в разпределителната мрежа на селото.

Компонент	Описание
Водоснабдителна система Силистра	
Водовземане	7 кл. „Раней” с капацитет от 250 - 1100 л/с.
Третиране	1бр. ДПА -хлориране с натриев хипохлорид чрез дозаторен помпен агрегат до ДС
Съхранение	ЧР с обем 400м ³ и ВК с обем 365м ³
Помпени станции	1 помпена станция, 3 БПС
Преносни водопроводи	23,79 км етернитови и стоманени тръби
Населени места свързани към мрежата	3 населени места-гр.Алфатар, с.Цар Асен, с.Чуковец
Водоснабдителна система Васил Левски	
Водовземане	ДС с капацитет от 11л/сек
Третиране	1бр. ДПА -хлориране с натриев хипохлорид чрез дозаторен помпен агрегат до ДС
Съхранение	2 НР с обем от 420 м ³
Помпени станции	потопяема помпа
Преносни водопроводи	6,45 км етернитови и РЕ тръби
Населени места свързани към мрежата	2 населени места- с.Васил Левски, с.Кутловица
Водоснабдителна система Алеково	
Водовземане	1 ДС с капацитет от 8,2 л/с.

Третиране	1бр. ДПА -хлориране с натриев хипохлорид чрез дозаторен помпен агрегат в КВ Алеково
Съхранение	Водна кула с обем 100m ³
Помпени станции	потопяема помпа
Преносни водопроводи	1,52 тласкател до КВ от ДС
Населени места свързани към мрежата	2 населени места-с. Алеково , с.Бистра

Водоизточници за община Алфатар

ТК1 Алфатар

- проектен дебит – 11 л/сек
- година на изграждане - 1991
- не се експлоатира

ТК2 Алфатар

- проектен дебит – 15 л/сек
- година на изграждане - 1992
- в добро експлоатационно състояние

СК Васил Левски

- проектен дебит – 11 л/сек
- година на изграждане - 1987
- в добро експлоатационно състояние

ТК1 Алеково

- проектен дебит – 8,2 л/сек
- година на изграждане - 1997
- в добро експлоатационно състояние

Външни водопроводи за община Алфатар

За водоснабдителна система Силистра

- от КВ Бабук до ПС Алфатар са два водопровода от тръби ф400 етернит и дължина 4230м и 4160м
- тласкател от ПС до КВ Цар Асен е от тръби ф530 стомана с дължина 6650м и ф426 стомана с дължина 940м

- гр.Алфатар - от ПС до КВ е от тръби ф225 РЕ и дължина 3380м
- от КВ Цар Асен до РШ е от тръби ф475 етернит и дължина 640м
- с.Цар Асен - от РШ до начало село е от тръби ф125 етернит и дължина 540м
- с.Чуковец - от РШ до начало село е от тръби ф125 етернит и дължина 1510м

За водоснабдителна система Васил Левски

- с.В. Левски - от водоизт. до НВ е от тръби ф200 етернит и дължина 150м
- с.Кутловица - от водоизт. до НВ е от тръби ф150 етернит и дължина 5300м , ф140 PVC и дължина 1000м
- За водоснабдителна система Алеково
- с.Алеково - от водоизт. до КВ е от тръби ф150 етернит и дължина 120м
- с.Бистра - от с.Алеково до начало село е от тръби ф150 етернит и дължина 1400м

Резервоари за община Алфатар

За водоснабдителна система Силистра

- Напорен резервоар Алфатар $V= 400\text{м}^3$ в добро експлоатационно състояние
- Водна кула 1 Алфатар $V= 365\text{м}^3$ нуждае се от подмяна на външната облицовка
- Водна кула 2 Алфатар $V= 100\text{м}^3$ нуждае се от подмяна на външната облицовка
- Водна кула Цар Асен $V= 200\text{м}^3$ нуждае се от нова хидроизолация и ремонт на преливната система

За водоснабдителна система Васил Левски

- Напорен резервоар Васил Левски $V= 120\text{м}^3$ в добро експлоатационно състояние
- Напорен резервоар Кутловица $V= 300\text{м}^3$ нуждае се от подмяна на СК на преливна и отточна системи

За водоснабдителна система Алеково

- Водна кула Алеково $V= 100\text{м}^3$ нуждае се от измазване на чашата

Помпени станции за община Алфатар

- ПС "Алфатар" IV подеи – нуждае се от подмяна на покрива, дограмата и боядисване. Има 6 броя помпи: -2бр.х250kW , 1бр.х200kW , 2бр.х55 kW , 1бр.х32kW с общ капацитет 280 л/сек.

Като цяло водоземните съоръжения на територията на община Алфатар са в добро експлоатационно състояние. В обшината липсва пречиствателна станция за питейни води. Водата се третира с хлор. Помещенията където се извърша това са в лошо състояние и не отговарят на санитарните изисквания. Дозирането на места е ръчно , като това е неприемливо. Хлорирането не се извършва пропорционално на преминалото водно количество и не се прецизира по количество на остатъчния хлор. В резервоарите и водните кули са амортизирани тръбните системи и арматурите по тях. Помпената станция в град Алфатар се нуждае от основен ремонт на сградата. Наложаща е и подмяната на оборудването. Помпите се стари и амортизирани. Същото се отнася и за спирателните кранове и възвратните клапи. Довеждащите водопроводи от водоизточниците до напорните приземни и кула водоеми при селищата от Азбестоциментовите тръби са амортизирани, а стоманените корозирали и негодни. В много лошо състояние са: магистралния водопровод от ВС Силистра в участъците: с.Бабук – ПС Алфатар и ПС Алфатар – КВ Цар Асен. По отношение на измерването на водата положението е добро. Единствено липсват монтирани водомери на хранителните тръби след водоемите на селата В. Левски и Кутловица. Там измерването е на вход селища и при водоизточника.

12.1.2. Оценка на водоснабдителната система. Предложения

Качеството на питейната вода в община Алфатар е на ниво, напълно отговарящо на българския държавен стандарт.

Необходими са инвестиции в поддръжката на водопроводната мрежа. На първо време най- наложащи са подмяната на магистралния водопровод от КВ Бабук до ЧВ при ПС „Алфатар” с диаметър Ø 355, подмяната на тласкател от ПС „Алфатар” до КВ „Цар Асен” с диаметър Ø 355мм, монтажа на помпено-хидрофорна уредба в град Алфатар за осигуряване на необходимия напор в високи точки в града, реконструкция на обеззаразителните съоръжения, поставане на хидроизолация на напорния резервоар Цар Асен и водна кула Алеково.

На следващ етап са необходими подмяна на тласкателя от ПС „Алфатар” до КВ „Алфатар” -3,25км , Подмяна на водопровод от КВ Цар Асен до КВ Алеково - 8,8км , Подмяна на водопровод от КВ Алеково до с.Бистра - 3,2км , Рехабилитация НВ Кутловица. Тези инвестиции ще доведат до намаляване на загубите и осигуряване на ефективност и устойчивост на водоснабдителната система.

В дългосрочен план, за намаляването на загубите под 25 % е необходимо да се подменят гравитачния водопровод от РШ до КВ селата Цар Асен и Чуковец Ø110 , гравитачен водопровод от РШ Алеково до НВ Кутловица Ø 75, гравитачния водопровод от НВ Кутловица до НВ В. Левски Ø 110 и да се подмени вътрешната водопроводна мрежа в селата.

12.1.3. Канализация. Съществуващо положение. Проектни предложения

Канализационните системи в населените места на общината имат важно значение за поддържането на благоприятна и здравословна жизнена среда, опазване на водните ресурси от замърсяване и поддържане на екологичното равновесие. По степен на изграденост на канализационната мрежа в населените места има значително изоставане спрямо развитието на водоснабдителните системи.

Съществуващо положение

С изключение на гр. Алфатар, където има частично изградена канализация, в останалите населени места няма такава. Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Алфатар като добро място за инвестиции. Използват се септични ями, които са предпоставка за замърсяване на подпочвените води. В повечето случаи се използват септични и попивни ями или отпадъчните води свободно се изпускат в деретата, което води до замърсяване на подземните води и провокира свлачищни процеси. Има частично изграден канал за дъждовни води в ниската част на гр. Алфатар. Дъждовната вода се оттича по асфалтовото покритие на пътищата и го руши. Като приоритет е необходимо да се изгради канализационна мрежа за битови води в град Алфатар и околните села, като може да се проучи възможността за изграждане на обща пречиствателна станция , която да обслужва всички населени места в общината. Това ще доведе до непосредствено намаляне на замързяването на почвата и повърхностните водни басейни. Като дългосрочна перспектива трябва да си изградят отводнителни канали за дъждовни води.

В гр. Алфатар има частично изградена канализация за битови води. Тя преминава по ул. Добруджа, ул. Албена, ул. Христо Ботев и ул. Йордан Петров в посока към мястото за пречиствателна станция. Теренът, отреден за нея се намира в най-ниската кота на града и е с площ 4 дка. Канализацията за битови води не работи поради неизградеността на пречиствателната станция.

Дъждовната канализация е изградена по ул. Добруджа и в долния си край отвежда водите по изградения канал по ул. Йордан Петров и ул. Албена.

Проектни предложения.

Необходимо е канализацията за битови отпадни води да обхване всички квартали на града и най-вече да се намери възможност за финансиране и построяване на градската пречиствателна станция.

Изграждането на канализация за дъждовни води също трябва да продължи, особено по улиците с голям наклон, за да се спре разрушаването на асфалтовото покритие.

Трябва да се намери финансово решение на основния проблем – изграждането на градска пречиствателна станция.

12.2. Енергийна система. Електроразпределение

12.2.1. Изграждане и развитие на системата

Енергийната система за захранване на Община Алфатар е част от Републиканската мрежа. Основното захранване е на 110 kV. В експлоатация е подстанция „Алфатар” 110/20 kV. Захранена е с два електропровода 110 kV за осъществяване на връзката между подстанциите и електроразпределителните мрежи на съседните Общини.

Източници от регионално и Републиканско ниво

Основен източник на захранване е Републиканската електроенергийна мрежа на 110 kV.

Източниците на ел. енергия за задоволяване потребностите на Общината е трансформаторна подстанция „Алфатар” 110/20 kV.

а територията на Общината няма изградени източници на ел. енергия от регионално и Републиканско ниво.

Преносна и разпределителна мрежа

Електропроводи 110 kV

Основните магистрални електропроводи ВЕЛ „Безмер” 110 kV и ВЕЛ „Българка” 110 kV са собственост на ЕСО ЕАД – мрежови и експлоатационен район Русе и състоянието им е много добро.

Мрежата 110kV е добре развита и е в добро състояние. Има предвидени трасета със сервитути за обслужване на електропроводите, които следва да се запазят.

Сервитути на електропроводите

ВЕЛ	20 kV	110 kV
Ненаселени местности	24 м	48 м
Населени места-промишлени зони	4 м	16 м

Терените под електропроводите не се застрояват за обитаване или извършване на дейности.

Подстанции 110/20/ kV

За ел. захранване на територията на Община Алфатар има изградена една подстанции „Алфатар”- 110/20 kV. Подстанцията е едновременно и разпределителна на 20 kV.

Трансформаторната разпределителна подстанция 110/20 kV е в мн. добро техническо състояние и задоволява потребностите на района. Съществуващата подстанция има възможност за разширение с подмяна на трансформаторите с по-голяма мощност и развитие на мрежа средно напрежение с използване на кабелни линии.

За предвижданото дългосрочно развитие на Община Алфатар не се налага изграждане на нова ел. подстанция 110/20 kV.

12.2.2. Разпределителна мрежа

Разпределителна мрежа 110 kV

Разпределителната мрежа 110kV се състои от електропроводи и подстанция 110kV собственост на ЕСО ЕАД - МЕР Русе.

Разпределителна мрежа 20 kV

Електропроводите /въздушни и кабелни/ 20 kV в селищната система и в гр. Алфатар са изградени така, че да се реализират пръстени с цел резервираност, както на битовите потребители така също и на промишлените. В по-голямата си част електропроводите са собственост на ”ЕНЕРГО-ПРО Мрежи” АД.

Електропроводите 20kV са съставени от въздушни линии основно за захранване на селищата и в крайградските зони. Част от електро-преносната мрежа в гр. Алфатар е изпълнена с кабели с химически омрежен полиетилен тип САХЕКТ.

Въздушните електропроводи 20kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно

кабелиране. Като цяло състоянието на електроразпределителната мрежа 20kV е добро.

Развитието на мрежа средно напрежение да се предвижда с използване на кабели 20kV. Трасетата на кабелните линии се определят с техническите проекти по реда на ЗУТ.

При разработване на ПУР, ПУП- ПРЗ за развитие на селищата се определят трасета на кабели със сервитутите и парцели за изграждане на трафопостове 20/0,4kV.

В близост на предвидените зони за развитие на селищните системи има съществуващи електропроводи 20kV от където могат да се захранят допълнителни трафопостове 20/0,4kV .

Трансформаторни постове и Възлови станции

На територията на гр. Алфатар и селищата са изградени зидани, вградени, КТП, БКТП и мачтови трафопостове. В по-голямата си част трафопостовите са собственост на "ЕНЕРГО-ПРО Мрежи" АД.

В населените места съществуващите ТП са оборудвани със остаряло оборудване и подлежат на реконструкция с обновяване на комутационната апаратура.

Една част от трафопостовите в промишлените зони и крайградските зони са частна собственост, което затруднява тяхното управление и не дава възможност за пълното им натоварване за присъединяване на нови консуматори.

Изграждането на нови мощности 20/0,4 kV се изпълняват съгласно сключени договори за присъединяване с електроразпределителното дружество съгласно Наредбата за присъединяване на потребители и производители и ЗУТ.

При разработване на ПУР, ПУП- ПРЗ се определят места за изграждане на трафопостове 20/0,4 kV.

Ел. мрежа 0,4 kV.

Електрическата мрежа ниско напрежение в населените места в по-голямата си част е въздушна. Кабелни линии НН има в гр. Алфатар. За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4 kV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. Това е и причината тя да бъде изключително морално и физически остаряла и изисква огромни инвестиции за

реконструкции, подмяна и рехабилитация. Недоброто състояние на мрежа НН води до влошаване качеството на доставената ел. енергия.

Като разпределителни табла се използват метални шкафове, които подлежат на корозия. В тази връзка напоследък навлязоха в експлоатация полимерните разпределителни кутии.

Важен проблем е уличното осветление на населените места в общината. Цялата улична осветителна мрежа на територията на общината е в много лошо техническо състояние.

12.2.3. Изводи и препоръки

От ел. схемата се вижда, че захранването на града е ориентирано към 110 kV и подстанцията 110/20 kV се захранва по два електропровода в пръстен с което е осигурена минимум втора категория по сигурност на електрозахранването.

Като отчетем разрастването на града и крайградските вилни зони, комплекси и селища, а считам че така следва да се разглежда електрозахранването на региона, следва да се работи по включване на нови мощности на страна 20 kV след сключване на договори с електроразпределителното дружество.

Подстанция 110/20 kV при необходимост от нови мощности има техническа възможност за завишаване на трансформаторните мощности и развитие на уредби СН 20 kV. Развитие на мрежи СН е желателно да се изпълнява с кабели 20 kV с използване на общински пътища за прокарване.

Електроразпределителната мрежа има възможност за присъединяване на производители на ел. енергия от възобновяеми източници.

Общината е селскостопански район и има перспектива за инсталиране на биогазови инсталации с включване към мрежа 0,4 kV и 20 kV.

Общината да разработи програма за енергийна ефективност, в която да се включва саниране на сградния фонд и използването на осветителни тела за уличното осветление с ниска консумация на ел. енергия.

При разработването на ПУР, ПУП-ПРЗ по райони да се определят терени за изграждане на трафопостове и прокарване на кабелни линии.

В по-далечна перспектива с повишаване на жизнения стандарт от една страна и поевтиняване на соларните инсталации от друга, като алтернативен източник на захранване, за производство на ел. енергия ще се използва монтирането на покривни и фасадни соларни модули. За сега новите

технологии за производство на алтернативна енергия преминава през електроенергия, което изисква развитието на разпределителната мрежа.

Електроснабдяването на Община Алфатар следва и за в бъдеще да се разглежда свързано с развитието на съседните общини като цяло.

12.3. Газоснабдяване

ЛИЦЕНЗИОННА НОРМА

Ситигаз България ЕАД притежава лицензия за разпределение на природен газ № Л- 358 – 08/06.06.2011г и краен снабдител № Л-358-12/06.06.2011г. за Община Алфатар съгласно решение на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране № И1- Л – 358/ 29.08.2011г.

Срокът на лицензията е до 12.09.2042г.

Ръководството на Община Алфатар е издало на Ситигаз България ЕАД следните документи:

- Разрешение за изготвяне на план-схема;
- Техническо задание за изготвяне на план-схема;

Изходни данни

Основните източници на информация въз основа, на които е направена разработката са следните:

- Данни от маркетингово проучване:

Направено е маркетингово проучване на консумациите в различните групи потребители. Изследването имаше за цел да установи потенциалните клиенти, да прецени типа на инсталираните и работещи мощности, годишната консумация на горива преди газификацията, тенденциите в развитието, какво би донесло газоснабдяването в икономически план;

- Данни, подадени от общината:

Община Алфатар предостави информация относно общински обекти: обществени и социални служби, здравни заведения, училища, детски градини и др., включително топлинни мощности, консумации, както и за други обекти: състояние и перспектива;

- Данните от Националния статистически институт са в съответствие с последното преброяване в България;
- Копие от кадастралния план на гр. Алфатар;

Основни принципи и цели на газоснабдяването

Цели

Целите, които си поставя концепцията за изграждане на газоснабдителна мрежа в гр. Алфатар, са следните:

- Газоснабдяване във времето на всички промишлени консуматори вкл. и на отдалечените по такъв начин, че да се получи цена, гарантираща значителни икономии от реализацията на проекта.
- Газоснабдяване във времето на всички обществено-административни обекти, вкл и на отдалечените по такъв начин, че да се получи цена, гарантираща икономии от реализацията на проекта. Газоснабдяване във времето на мин. 30% от битовия сектор, гарантирано от ниски цени на газа за бита. Предвиждане на необходимия резерв от газ в капацитета на мрежите, отчиташ развитието, което ще настъпи в бъдеще.
- Предвиждане на резерв за присъединяване на нови предприятия на зелено в така нужните нови икономически зони в региона.

Основни принципи

- Всеобхватност: обхваща реализирането на целите, описани по-горе, включително създаване на резерв, който може да се използва за нови консуматори, появяващи се във времето.
- Отчитане на нови технологии: въвеждането на нови технологии води до намаляване на специфичната консумация на природен газ за 1 MW. Енергийната ефективност е основен способ в развитието на стопанството на страната в близко бъдеще:
- Използването на кондензационни котли в бита, които повишават коефициента на полезно действие на 107 – 109 %, отнесен към долната топлина на изгаряне
- Използването на комбинирани цикли за производство на топлина и ел. енергия
- Използването на утилизатори на променените котли с цел въвеждането на кондензация на котлите с промяна на графика на мрежова вода
- Използването на различни газови технологии за отопление; инфрачервени и бели отоплители, газови въздухонагреватели
- Намаляване на общата необходима топлина за отопление, която в този случай ще се получи чрез реконструкция на сградите
- Въвеждане на нови технологии в промишлеността /печи, сушилни, технологични процеси/.

Надеждност на газоснабдяването:

Надеждността на газоснабдяването на определения обект се характеризира с определени параметри. Тя е съвкупност от възгледи, които осигуряват оптимални надеждностни показатели във временните области на газопроводната система при определени условия, основно при създаването ѝ. Концептуално по статистическа информация най-слабите звена по газопреносната мрежа са филтрите, регулаторите за налягане, изходните вентили в АГРС и ГРП, в които вероятността за отказ е най-голяма. Естествено това касае структурната надеждност.

В нашите схеми имаме 100% резервиране на горните съоръжения и автоматично използване на резервната линия, в случай на отказ на основната. Вероятността за отказ по газопроводната мрежа е много малка и статистически предизвиквана от ремонтни дейности на други съоръжения в близост до газопровода. Предвидени са автоматични отсекателни вентили за прекратяване притока на газ от оператор в случай на авария в определен участък с автоматично изпускане на газ от участъка.

Оптималност в развитието на мрежата:

Процесът на реализация на газопроводната мрежа е свързан от една страна с обема на инвестициите, от друга страна с консумацията на газ.

Развитието на мрежата във времето в гр. Алфатар е свързано с получаването на минимални цени на природния газ, което води до съсредоточаване на големи инвестиции в мястото с най-голяма консумация.

Принципи на захранване на консуматори

Промислен сектор

Газоснабдяването на промишления сектор се състои в прекарване на газопроводни отклонения от основната мрежа с работно налягане 5 bar до границата на обекта и подаване на газ през газорегулиращ пункт и разходомер, намиращ се на границата на собствеността на клиента с налягане 4,2 bar.

Обществено-административен сектор

Газоснабдяването на обществено-административния сектор се състои в прекарване на отклонение от основната мрежа с работно налягане 5 bar и подаване на газ през газорегулиращ пункт и разходомер, намиращ се на границата на собствеността на клиента с налягане 100 mbar. За сгради с неясно потребление на газ се предлагат следните алтернативи:

- захранване с газ на котелно
- захранване с газ на група консуматори с общо котелно в сградата
- захранване на отделни консуматори в сградата

Битов сектор:

Газоснабдяването на битовия сектор се състои в прекарване на отклонение от основната мрежа с работно налягане 5 bar и подаване на газ през газорегулиращ пункт и разходомер, намиращ се на границата на имота. В този случай в зависимост от ситуацията съществуват следните възможности за захранване:

- захранване на еднофамилна сграда- монтира се ГРП с разходомер на границата на поземления имот и се подава природен газ с работно налягане от 25 до 100 mbar към консуматора;
- захранване на група консуматори с еднофамилни къщи- чрез вторична мрежа с ГРП 4,2/100 и на всеки консуматор се монтира разходомер и регулатор до 20-25mbar;
- захранване на жилищни блокове – монтират се модулно ГРП/ГЗРП, които захранват входа с възможност за модулно разширение. Дава се възможност за захранване на 6, 20 или 24 консуматора с възможност за по-нататъшно развитие. Към тях се подават нужните 25 mbar и разходомерът се монтира в модулната система. Възможни са и други базови решения.

ТЕХНИЧЕСКО РЕШЕНИЕ

Техническото решение за изграждане на газоснабдителната мрежа на гр. Алфатар се определя от възможността за захранване посредством редуциращи групи, работещи с компресиран природен газ.

Бутилковата инсталация ще бъде изградена в северната част на града в извън урбанизираната територия.

Захранването на града ще се осъществи чрез полиетиленов газопровод от бутилковата инсталация, който пресича целия град.

Предвидените за изграждане газопроводи на градската мрежа са от полиетилен висока плътност, с гарантирани характеристики и надежност във времето на експлоатация за период от 50 до 100 години.

Мрежата ще бъде снабдена от автоматична и ръчно задвижвана спирателна арматура, позволяваща оперативност на експлоатацията в кризисни моменти, аварии и планирани ремонти.

Газоразпределителната мрежа обхваща целият гр. Алфатар респективно дава възможност за захранване на всички потенциални консуматори на природен газ.

Инвестиционните проекти на територията на гр. Алфатар ще бъдат изготвени за период от пет години по следните понятни причини:

- първо- причини, свързани с процеса на строителство на газопроводите и не нарушаване на транспортната схема на града,
- второ- причини, свързани с динамичния процес на индустриализация на града и възникването на нови промишлени консуматори с различно местоположение и в извън урбанизираната територия
- трето- причини, свързани в инвестиционните намерения на Общинската администрация за ерконструкция и планирани ремонти на уличната мрежа
- четвърто- причини, свързани с инвестиционната програма на „Ситигаз България“ ЕАД и процеса инвестиция-възвръщаемост.

ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ГАЗОПРОВОДИ ЗАХРАНВАЩИ гр. Алфатар

Основният захранващ газопровод е тръба от полиетилен висока плътност (PE 100 - SDR 11) Ø 110 x 10,0 mm.

Газопроводът тръгва от бутилковата инсталация в северната част на града и преминава през целия град, като от него се формират газопроводни отклонения с диаметри от PE 100-Ø 90 x 8,2mm, PE 100-Ø 63 x 5,8 mm и PE 100-Ø 32 x 3,0 mm.

Главният клон минава по ул.“Олшанска“ и ул.“Александър Стамболийски“.

Основни клонове минават по улици: ул.“Антон Иванов”, ул.“Васил Левски”, ул.“Й.Петров”, ул.“Бенковски”, ул.“Йордан Йовков”, бул.“Добруджа”, ул.“Н.Вапцаров”, „Д.Михайлов“, „И.Вазов“ и др.

От основните клонове се отклоняват газопроводи с различни диаметри по улиците за захранване на консуматорите на промишления, обществено-административен и битов сектор.

Главният клон е с диаметър Ø 110 x 10 mm, който преминава в диаметри: Ø 90 x 8,2mm и Ø 63 x 5,8 mm. Отклоненията са с диаметри: Ø 90 x 8,2mm, Ø 63 x 5,8 mm за захранване на по- големите консуматори, а за по- малките консуматори са предвидени газопроводни отклонения Ø 32 x 3,0 mm.

Газопроводите са предвидени да бъдат положени, подземно на дълбочина с покритие най-малко 0,8 м над горната образуваща на газопровода. Отстоянията до други обекти и съоръжения са съгласно Наредба № 8 от 1999г. за правила и норми за разполагане на технически проводни и съоръжения в населени места (ДВ 72/1999г.)

Настоящата план-схема за газоснабдяване дава генерално решение и трасетата на газоразпределителната мрежа, отразяваща съществуващото положение и потенциална консумация на потребителите със съответните диаметри. Точното местоположение на газопроводите от разпределителната мрежа ще бъде установено с работните проекти при спазване на нормативната уредба и съобразяване с останалите комуникации на инженерната инфраструктура. В процеса на работно проектиране предвид динамичните характеристики на газозахранването, газоразпределителната мрежа ще бъде периодично оразмерявана, при което са възможни промени в диаметрите на газопроводите.

13. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА АЛФАТАР

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Тези правила и нормативи за прилагане на Общия устройствен план на община Алфатар (ОУПО), наричани нататък за краткост “ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ”, определят изискванията и ограниченията при устройственото планиране на територията в административните граници на община Алфатар.

Чл. 2. Целта на ОУПО и ПРАВИЛАТА И НОРМАТИВИТЕ е да осигурят необходимите условия за по-нататъшното комплексно и устойчиво развитие и ефективно функциониране на общинската територия и за опазване на природното и културно наследство, като и да създадат основа за подобряване качеството на средите за обитаване, труд и отдих на жителите и гостите на община Алфатар.

Чл. 3. (1) В съответствие с целта по чл. 2, ПРАВИЛАТА И НОРМАТИВИТЕ конкретизират разпоредбите на Наредба № 7/2003 г. (Обн., ДВ, бр. 3 от 2004 г.) на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (наричана по-нататък “Наредба № 7”), съобразно конкретните условия, процеси и потребности за устройството на отделните части от общинската територия.

(2) ПРАВИЛАТА И НОРМАТИВИТЕ:

1. допълват номенклатурата на видовете и разновидностите на устройствените зони, определени с Наредба № 7 и адаптират съдържанието им към конкретните условия;
2. определят режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройство на територията за определени части от територията, за които се изисква запазване на фактическото ползване без влошаване на качествата;
3. обособяват части от териториите, регламентирани като самостоятелни терени с устройствен режим по чл. 6, ал. 2 от Наредба № 7, чието устройство и застрояване се подчинява на правила, различни от тези на зоната/територията, в която попадат;
4. конкретизират пределните стойности на нормативите за устройство и застрояване на устройствените зони по Наредба № 7;
5. регламентират задължителни изисквания към последващото подробно устройствено планиране;
6. установяват правила за наблюдение, поддържане и отчитане на прилагането и изменение на общия устройствен план на общината;
7. посочват други административни действия, необходими за прилагането на плана и постигането на неговите цели.

Чл. 4. (1) Териториалният обхват на населените места, устройствените зони, на териториите с особена териториалноустройствена защита, както и разположението на самостоятелните терени с устройствен режим са показани на графичните материали към ОУПО.

(2) Границите на новопредвидените територии за урбанизация се конкретизират поимотно с последващите цялостни подробни устройствени планове по чл. 34.

(3) Всяка разновидност на устройствените зони е обозначена с буквен идентификационен код.

Глава втора

УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ И ТЕРЕНИ

Раздел I

Общи положения

Чл. 5. С ОУПО общинската територия се разпределя на видове територии с основно предназначение, видове и разновидности устройствени зони и самостоятелни терени с устройствен режим.

Чл. 6. (1) Териториите с основно предназначение са:

1. урбанизирани територии (населени места и селищни образувания);
2. земеделски територии;
3. горски територии;
4. защитени територии;
5. нарушени територии за възстановяване;
6. територии, заети от води и водни обекти;
7. територии на транспорта.

(2) Жилищните устройствени зони са с:

1. преобладаващо застрояване с малка височина, означена с Жм;

(3) Производствените устройствени зони са със следните разновидности:

1. „Предимно производствена зона”, означена с Пп.

(4) Рекреационните устройствени зони включват следните видове:

1. „Ваканционно селище”, означена с Ос;

(5) Териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия са без разновидности и могат да бъдат:

1. земеделски територии;
2. горски територии;
3. нарушени територии.

(6) Териториите с режим на превантивна устройствена защита могат да бъдат:

1. земеделски територии;
2. горски територии.

Чл. 7. В териториите с основно предназначение и в устройствените зони се обособяват самостоятелни терени с устройствен режим, предназначени за:

1. обслужващи дейности;
2. производствено-складови дейности и инфраструктура, обслужваща селското стопанство;
3. техническа инфраструктура;
4. транспортна инфраструктура;
5. недвижими културни ценности;

6. озеленени площи за широко обществено ползване и озеленени площи със специфично предназначение.

Раздел II

Режим на устройство и застрояване на устройствените зони

1. Жилищни устройствени зони

Чл. 8. (1) Жилищните устройствени зони с преобладаващо застрояване с малка височина, означени с Жм, се прилагат за устройство на жилищните територии във всички населени места в общината, включително жилищните територии в гр. Алфатар с преобладаващо малкоетажно жилищно застрояване.

(5) Жилищните устройствени зони се устройват съгласно чл.чл.17 и 18 на Наредба № 7.

(6) Жилищните устройствени зони се застрояват при спазване на следните нормативи и правила:

Наименование на зоната	Код	Пзастр. макс. (%)	Кинт макс.	Позел. мин. (%)	Н макс. (етажи)	Други правила и бележки
Жилищна устройствена зона за застрояване с малка височина	Жм	60	1,2	40	10, 5 (3 ет.)	Промяна на режима от Жм в Жс за първия ред УПИ към ПУМ. Минимум 1/3 от озел. площ – дървесна растителност.

2. Производствени устройствени зони

Чл. 9. (1) Производствените устройствени зони се разполагат в и извън границите на населените места и включват разновидността Пп – Предимно производствена зона.

(2) Устройствените зони по ал.1 се устройват съгласно чл. 24, ал. 1 и 2 на Наредба № 7.

(3) Устройствените зони по ал. 1 се застрояват при спазване на следните нормативи:

Наименование на устройствената зона	Код	Макс. Плътност на застр (%)	Макс. Кинт	Мин. озел. площ (%)	Н макс. (етажи)	Други правила и бележки
Предимно производствена зона	Пп	80	2,4	20	15м (3ет.)	Н мах. не се отнася за съоръжения.

(4) При наличие на инвестиционна инициатива, в границите на предимно производствените зони с подробен устройствен план могат да бъдат обособени територии за „високотехнологична производствена зона”, която се устройва и застроява в съответствие с разпоредбите на чл. 26 от Наредба №7.

Чл. 10. (1) Устройствовите зони „Ваканционно селище” (Ос) се устройват в съответствие с разпоредбите на чл. 28, ал. 1 от Наредба №7.

(2) Устройствовите зони „Ваканционно селище” се застрояват при спазване на следните правила и нормативи:

Наименование на устройствената зона	Код	Макс. Плътност на застр (%)	Макс. Кинт	Мин. озел. площ (%)	Н макс. (етажи)	Други правила и бележки
Курорт	Ос	30	1,5	50	15 м (5ет.)	Минимум ½ от озел. площ – дървесна растителност

4. Устройствови зони за озеленени територии

Чл. 11. (1) Устройствовите зони „Озеленени територии за широко обществено ползване в населените места” са предназначени за изграждане на озеленени площи за широко обществено ползване (паркове и градини), за нуждите на ежедневиия и седмичен отдих, както и за спортни и културни развлечения и забави и тихи занимания.

(2) Зоните по ал 1 се устройват в съответствие с чл. 32 от Наредба № 7.

Чл. 12. (1) Устройствовите зони „Озеленени територии за широко обществено ползване извън населените места” са предназначени за устройване на извънселищни паркове в естествена природна среда за седмичен отдих, масов спорт и атракции.

(2) Зоните по ал. 1 се устройват в съответствие с чл. 32 от Наредба № 7, като в зависимост от конкретните природни условия и дадености в тях могат да се разполагат ботанически и зоокътове, съоръжения за екстремни спортове и игри, водни атракциони и др., както и да бъдат експонирани обекти на недвижимото културно наследство с необходимата приемна, информационна и охранителна инфраструктура.

(3) При устройването на зоните по ал. 1:

1. се осигурява максимално съхраняване на естественото едроразмерно озеленяване, пасищата и ливадите и други елементи на околната среда;

2. благоустройствените работи се изпълняват само с естествени материали.

(4) В зони по ал. 1, попадащи в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие могат да се разполагат само преместваеми обекти и не се допуска:

1. изграждане на концертни естради, летни амфитеатри и спортни съоръжения по чл. 32, ал.1., т. 3 от Наредба № 7, които представляват или включват непреместваеми съоръжения, трайни настилки и други обекти, които изменят трайно субстанцията на земята, върху която са поставени.

2. изграждане на трайни настилки по алейната мрежа, детските и спортните площадки, местата за почивка и др.

Чл. 13. (1) Устройствовите зони „Озеленени територии за широко обществено ползване - горски парк” са извънселищни, в т.ч. и горски паркове, предназначени за ежедневен и седмичен отдих, туризъм, масов спорт и развлечения.

(2) Зоните по ал. 1 се устройват в съответствие с чл. 32, ал. 1, т. 1, 2, 4, 5 и 6 от Наредба № 7, като в зависимост от конкретните природни условия и дадености в тях могат да се разполагат ботанически и зоокътове, съоръжения за екстремни спортове и игри, както и да бъдат експонирани обекти на недвижимото културно наследство с необходимата приемна, информационна и охранителна инфраструктура.

(3) При устройването на зоните по ал. 1:

1. се осигурява максимално съхраняване на естественото озеленяване и другите компоненти на природната среда;

2. благоустройствените работи се изпълняват само с естествени материали.

(4) В зони по ал. 1, попадащи в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие могат да се разполагат само преместваеми обекти.

Чл. 14. (1) Устройствените зони „Озеленена територия за спорт и развлечения” са предназначени за изграждане предимно на спортни съоръжения или комплекси и озеленяване.

(2) В зоните по ал. 1 се допуска още изграждане на:

1. мрежи и съоръжения на транспорта, движението и друга техническата инфраструктура;

2. обекти за настаняване и подслон, за хранене, за търговия, за културни развлечения и забави;

3. детски площадки

(2) В устройствените зони по ал. 1 минималната озеленена площ е 20%.

Чл. 15. (1) Устройствените зони „Изоляционно озеленяване”, са озеленени площи със специфично предназначение - част от зелената система на общината. Те са предназначени за осигуряване на благоприятна екологическа обстановка и комфорт на обитаването в населените места и селищните образувания.

(2) Зони по ал. 1 се устройват между урбанизирани територии за обитаване и такива за производствени и животновъдни дейности, както и покрай участъци от трасета на пътната и ж.п. инфраструктура и обекти на въздушния транспорт, прилежащи на населените места.

(3) В устройствените зони по ал. 1 се изпълнява озеленяване с подходяща едроразмерна растителност на база дендрологичен проект. Те се стопанисват и поддържат, като част от зелената система на съответното населено място.

5. Устройство на земеделските територии

Чл. 16 (1) С ОУПО се установява режим на превантивна защита, с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошават техните качества, за следните земеделски територии:

1. земеделските земи от I-ва до V-та бонитетна категория включително, заедно с прилежащите полезащитни горски пояси;

2. земеделските земи с трайни насаждения;

3. земеделски земи с изградени напоителни системи;

4. земите, заети от ливади, пасища и мери;

5. земеделски земи за зеленчукопроизводство;

6. земеделски земи, попадащи в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие.

(2) Режимът не се отнася за земеделските земи, предоставени на граждани по силата на актове на Президиума на Народното събрание, на Държавния съвет и на Министерския съвет (по § 4 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи).

(3) Промяна на предназначението на поземлени имоти в териториите по ал.

1 се допуска по изключение за:

1. изграждане на крайпътни обслужващи обекти;
2. създаване или разширяване на озеленени площи за широко обществено ползване – извънселищни паркове, както и за открити спортни обекти – игрища и тенис-кортове със затревен терен, както и голф-игрища;
3. изграждане на обекти на транспортна и друга техническа инфраструктура и на комуналното стопанство, включително хидромелиоративни мрежи и съоръжения, свързани с тяхната експлоатация;
4. изграждането на логистични бази, обществено-обслужващи и складово-производствени обекти.
5. разширение на гробищни паркове или за нови гробищни паркове;
6. изграждане на нови полезащитни и ветрозащитни пояси;
7. изпълнение на дейности и строителство, свързани с опазването и експонирането на обекти на недвижимото културно наследство.

(4) За обектите по ал. 3, т. 1, промяна на предназначението на земеделски земи по ал. 1 се допуска само в случаите, когато теренът граничи с път от републиканската пътна мрежа или от общинската мрежа - най-малко бивш IV клас. В тези случаи промяната на предназначението може да обхване площ, не по-голяма от три декара. Когато поземленият имот е с по-голяма площ, промяната се извършва само за част от него с размер до 3 (три) дка. В тези случаи устройството и застрояването на имотите с променено предназначение се извършва съгласно долните показатели:

Макс. Пзастр (%)	Макс. Кинт	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
60	1,2	10 м (3)	Н не се отнася за съоръжения. Допуска се изграждане и на жилище за собственика и за охраната. Задължително осигуряване необходимите паркоместа за

			посетителите в границите на УПИ
--	--	--	---------------------------------

(5) За обектите по ал. 2, т. 6, териториалният обхват на промяната на предназначението на земеделски земи и последващото им устройство и застрояване се определят на база специализирани проучвания и документация към подробните устройствени планове, съгласно чл. 52 от Наредба № 8 / 2001 г. за обема и съдържанието на устройствените планове на МРРБ, съгласувани от компетентния орган по Закона за културното наследство.

(6) Допусканията по ал. 3 за земеделски територии, попадащи в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) са приложими, доколкото не противоречат на плана за управление на съответната защитена зона, респ. на заповедта за обявяване и стандартния формуляр.

7. Устройство на горските територии

Чл. 17. (1) С ОУПО се установява режим на превантивна защита, с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошават техните качества, на защитните и специалните горски територии по чл. 5, ал. 2 и ал. 3 от Закона за горите.

(2) В териториите по ал.1. не се допуска строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на обектите по чл. 153, ал. 1 от Закона за горите, чието изграждане не се смята за строителство.

(3) Провеждането на пътища и проводи на техническата инфраструктура през териториите по ал. 1 да се планира и осъществява с минимално нарушаване на средата, включително природната среда между местообитанията и при задължително осигуряване на свободно преминаване през тях на всички представени в зоната животински видове.

(4) Опазването и устройството на специалните горски територии по чл. 5, ал. 3, т. 1 от Закона за горите се осъществява съобразно плановете за управление, съответно заповедите за обявяване и стандартните формуляри.

(5) Изключенията по ал. 2 за горски територии, попадащи в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие са приложими, доколкото не противоречат на плана за управление на съответната защитена зона, респ. на заповедта за обявяване и стандартния формуляр.

8. Устройство на нарушени територии

Чл. 18. (1) На техническа и биологическа рекултивация подлежат:

1. всички изоставени бивши кариери или освободени площи от кариери, както и площите на всички кариери след приключване на експлоатацията им;
2. регламентирани и нерегламентирани сметища и други депа за отпадъци (след приключване на експлоатацията, съответно след разчистването им);
3. свлачища, срутища и други земи с нарушен почвен профил;
4. строителни площадки на точкови и линейни обекти (след приключване на строителството).

(2) В случаите, когато с ОУПО не е определено друго конкретно предназначение, на териториите по ал. 1, т. 1 и т. 2 се извършва рекултивация за последващо ползване, съобразно това на прилежащите територии – земеделски или горски.

(3) Териториите и обектите по ал. 1, т. 3 и т. 4 се рекултивират за използване по основния за тях начин на трайно ползване.

9. Териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия

Чл. 19. (1) Територии за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия са:

1. горските територии;
2. озеленени територии около водни обекти;
3. естествено и изкуствено залесените земеделски земи;
4. новоизгражданите и реконструирани пътища;
5. урбанизирани ландшафти;
6. селищни ландшафти.

(2) Опазването на ландшафта и необходимите ландшафтноустройствени мероприятия за горските територии се осъществяват, както следва:

1. за защитени територии по Закона за защитените територии и защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, обхващащи

земеделски и горски територии – по силата на плановете за управление, респективно заповедите за обявяване и режимите на дейности.

2. за защитните и специалните горски територии – чрез прилагане на режим на превантивна устройствена защита, съгласно чл. 21, ал. 1;

3. за всички горски територии се изисква при оформяне на крайнините на горите, както и покрай преминаващите през тях пътища, да се прилага свободно очертаване, като се следват гънките на терена и естествената конфигурация на масива и се избягват правите редове.

(3) Всички естествени обраствания - зелени структури извън населените места в обхвата на принадлежащите земи на реките, вкл. суходолията, подлежат на опазване, поддържане и възстановяване, доколкото не нарушават проводимостта на речното легло. На опазване, поддържане и възстановяване подлежат и естествените обраствания по крайбрежията на останалите естествени и изкуствени повърхностни водни тела. При подмяна на съществуващото или при ново озеленяване да се ползват растителни видове, идентични с естествените за мястото.

(4) Естественото и изкуствено залесяване в обхвата на земеделските земи, на първо място - полезащитните горски пояси, се оценява като качество на „ценен културен ландшафт” и не се допуска унищожаването му.

(5) При проектирането и изпълнението на рекултивационни мероприятия да се съобразяват специфичните ландшафтни характеристики на средата, в която попада съответната територия за рекултивация.

(6) Трасетата на новоизгражданите пътища и други линейни обекти на техническата инфраструктура следва да нарушават във възможно най-малка степен ценните и характерни елементи на ландшафта – земни форми, съществуващо естествено или изкуствено едроразмерно озеленяване.

(7) За осигуряване непрекъснатост на природните ареали и по-хармонично вписване на антропогенните елементи в естествения ландшафт, с подробните плановете на новоурбанизираните територии следва да се прилага принципът на „прекъсната урбанизация”, като се запазват територии без застрояване – „зелени клинове” - в границите на селищните образувания и между тях. В „зелените клинове” се включват пасища и ливади, намиращи се на съответната територия.

(8) С последващите подробни плановете се съхраняват характеристиките на селищните ландшафти, като с устройствените правила и нормативи се запазват характерните за мястото начин и характер на застрояване, разполагане на основното застрояване в границите на урегулираните поземлени имоти, както и специфични изисквания, отнасящи се за максимална застроена площ на обектите от основното застрояване в урегулирани

поземлени имоти с големи размери, за вида на озеленяването, за опазване на исторически формирани структури и тяхната среда и др.

10. Устройство на защитените територии за недвижимото културно наследство и за дефиниране на специфични устройствени режими за тях към общия устройствен план на община

Чл. 20. С ОУПО се установява режим на превантивна защита на археологически недвижими културни ценности:

(1) Опазването на недвижимите археологически културни ценности (НАКЦ) да бъде изцяло съобразено с изискванията на ЗКН и границите и режимите им, определени от МК по реда на ЗКН.

(2) За археологическите обекти, които се намират в земеделски територии се прилагат изискванията на глава 9, чл.35 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ – забранява се риголване на почвата и дълбочинна обработка на повече от 25см дълбочина, както и засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система. Забраняват се всички строителни, добивни, мелиоративни и други дейности, които увреждат могилния насип.

(3) Преди издаване на виза за проектиране на застрояване в имоти, попадащи в зона с НАКЦ, да се извършат предварителни археологически проучвания.

(4) За устройството и опазването на териториите на селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове – всички искания за намеси в недвижимите културни ценности се съгласуват по реда на ЗКН.

(5) Забранява се всякаква добивна дейност на територията на НАКЦ.

Чл. 21. Устройство и опазване на територията на НАКЦ:

1. Разрешава се археологическо проучване, консервация, реставрация, експониране и социализация на НАКЦ

2. Обектите на ниско и подземно застрояване се съгласуват с МК

3. При възникване на инвестиционна инициатива предварително трябва да бъдат извършени пълни археологически проучвания в границите на имота и след определянето на статута и специфичните правила за опазването на културната ценност от комисията, назначена от Министъра на културата, проектът да се съгласува с МК.

Чл. 22. Режимът на ползване на охранителната зона включва инвестиционните проекти за обектите на ниско и подземно строителство се съгласуват с МК.

Чл. 23. Устройство на архитектурно-строителни недвижими културни ценности в населените места

1. Устройство на ПИ, съдържащи единични недвижими културни ценности:

(1) Допускат се дейности по консервация, реставрация, реконструкция, адаптация и социализация, които се извършват въз основа на виза за проектиране по чл.140, ал.3 от ЗУТ и инвестиционен проект, съгласувани МК по реда на ЗКН.

2. Устройство на ПИ, които не съдържат ЕНКЦ, но попадат в охранителната зона на единични недвижими културни ценности:

(1) При възникване на инвестиционна инициатива задължително се изготвят ПУП и РУП, които да обхващат най-малко непосредствено прилежащите и срещулежащите през улицата имоти и се съгласуват с НИНКН и МК

(2) За имотите, които са непосредствено прилежащи до УПИ, съдържащо ЕНКЦ, за издаване на разрешение за строеж е необходимо съгласуване с МК и на проекта по част „Архитектура”.

Чл. 24. Необходимост от създаване на устройствени предпоставки за опазване на цялостни културни ландшафти по смисъла на чл. 47, т. 6 от Закона за културното наследство (ЗКН)

На територията на община Алфатар няма обявени културни ландшафти, но възможни културни пейзажи са скалните манастири по сухоречиета на Канагьол – колонията скални скитове и манастири, заедно с укрепените селища, в чиято близост те се зараждат в близост до Алфатар и с. Цар Асен. Тракийските скални светилища по сухоречието на река Табан попадат основно в съседната община, но също имат потенциала да формират културен ландшафт.

Чл. 23. Необходимост от разработване на ПОУ по чл. 78 и чл.81от ЗКН за определени обекти и територии

В общината няма обявени групови паметници, но такива могат да бъдат скалните светилища и средновековни скитове и манастири. Няма необходимост от разработване на план за опазване и управление на определени обекти, ако за археологическите обекти бъдат изготвени протоколи, които да определят границите, статута и правилата за опазването на културните ценности по реда на ЗКН.

11. Специални изисквания при устройството и застрояването на територията

Чл. 24. (1) Не се допуска промяна на предназначението на поземлените имоти на водни обекти и строителство в тях, освен на водностопански и хидротехнически системи и съоръжения.

(2) При урбанизиране на територии около водни обекти, в подробните устройствени планове се включват отреждания за регулация на речните корита и изграждане на необходимите защитни съоръжения.

(3) До изграждането на съоръженията по ал. 2, в обхвата на крайбрежните заливаеми ивици и в сервитута на хидротехническите съоръжения не се допуска капитално застрояване и извършване на дейностите по чл. 134 от Закона за водите, освен изграждане на водностопански и хидротехнически системи и съоръжения. Не се допуска засаждане на дървета в най-ниската разливна крайречна тераса (в зависимост от хидроложки проучвания за високи води с обезпеченост веднъж на 50 години).

(4) Във всички случаи на урбанизиране на територии край реки и дерета, в т.ч. суходолия, се осигурява възможност за достъп за почистване, укрепване и поддържане на речното корито, дерето или суходолието.

Чл. 25. (1) При изработването на нови подробни устройствени планове на населените места или изменение на планове за части от населени места да се предвиждат мерки за рехабилитация, реконструкция и/или доизграждане на водопроводните системи, включително подмяна на амортизираните водопроводи, с оглед преодоляване загубите на питейни води.

(2) В плановете по ал. 1, както и цялостните подробни устройствени планове на селищните образувания задължително се предвижда изграждане на разделна канализация за атмосферните и отпадъчните води и отвеждане на последните в пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) или локална пречиствателна станция за отпадъчни води (ЛПСОВ). До изграждане на канализацията, отпадъчните води се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно-хигиенните изисквания.

(3) Едновременно с изграждането на нови производствени предприятия и животновъдни ферми се изграждат и необходимите ЛПСОВ.

Чл. 26. (1) По съществуващи и нови комуникационни артерии (пътища и улици) през или в близост до населени места и селищни образувания с шумово натоварване над граничните стойности на нивата на шума по Наредба № 6/2006 г. на МЗ и МОСВ за показателите за шум в околната среда, с подробните устройствени планове в зависимост от конкретните условия се

предвижда шумозащитно озеленяване в необходимия обхват и ширина или изграждането на изкуствени шумозащитни екрани, при спазване разпоредбите на Закона за пътищата.

(2) При липса на теренни или други условия за изграждане на шумозащитните съоръжения по ал. 1, в правилата за прилагането на подробните устройствени планове се включва изискване за задължително реализиране на защитно озеленяване в границите на урегулираните поземлени имоти, прилежащи на пътя.

(3) Източниците на производствен шум се локализируют по начин, който да осигурява необходимия защитен сервитут в обхвата на промишленото съсредоточие, респ. производствената зона.

Чл. 27. (1) При изработване на цялостните подробни устройствени планове за новоурбанизираните територии, елементите на уличната мрежа да се планират с минимална ширина 12 м., като се предвиди двустранно едроразмерно озеленяване, с възможност за паркиране между дърветата.

(2) Общо изискване към подробните устройствени планове, в т.ч. и плановете за устройство на парковете по чл. 62, ал. 1 от Закона за устройство на територията, както и проектните решения, отнасящи се за благоустрояването на публичните пространства, е да бъдат съобразени с нормативните изисквания за достъпна среда.

Раздел III

Устройствен режим на обособените самостоятелни терени

Чл. 28. Самостоятелните терените за обслужващи дейности, се устройват и застрояват в съответствие с разпоредбите на чл. 39 от Наредба № 7 и при спазване на приложимите разпоредби от настоящите ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ.

Чл. 29. Самостоятелните терени за производствено-складови дейности и инфраструктура, обслужваща селското стопанство, се устройват и застрояват съобразно съответните технологични и санитарно-хигиенни изисквания, в съответствие с разпоредбите на чл. 25 от Наредба № 7 и при спазване на приложимите разпоредби от настоящите ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ.

Чл. 30. (1) Самостоятелните терени за техническа инфраструктура, включват площите, необходими за изграждането на съответните площи и линейни обекти на техническата инфраструктура и на комуналното стопанство, както и нормативно определените предпазни и сервитутни площи (ивици) с ограничителен режим на застрояване и/или изпълнение на мелиоративно (изолационно) озеленяване.

(2) Разположението и необходимите площи на терените по ал. 1 за разширение на съществуващи и изграждане на нови обекти се определят със специални технико-икономически проучвания. Окончателното местоположение и обхват, определени с подробните устройствени планове, се отразяват на „дежурната карта” по чл. 36, ал.2.

(3) Площадките за разполагане на съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци се устройват и застрояват в съответствие с изискванията Наредба № 7/2004 г. на МОСВ, МРРБ, МЗГ и МЗ за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Програмата за управление на отпадъците на община Алфатар.

(4) Собствениците на земеделски стопанства и животновъдни ферми осъществяват управлението на отпадъците от селскостопанската си дейност при съблюдаване нормативната уредба на Министерството на земеделието и храните

(5) Не се допуска въвеждане в експлоатация на обекти, за които се изискват пояси от мелиоративно (изолационно) озеленяване, преди последните да бъдат изпълнени в съответствие с нормативните изисквания и съответните проекти.

Чл. 31. (1) В самостоятелни терени за транспортна инфраструктура са включени:

1. съществуващите и проектните трасета и съоръжения на пътната инфраструктура, включително за автомобилно, пешеходно и велосипедно движение;

2. съществуващите и проектни обществени паркинги и паркинг-гаражи;

3. трасетата и обектите на железопътната инфраструктура;

4. терени за инфраструктура на въздушния транспорт;

5. средства за алтернативен масов обществен пътнически транспорт.

(2) За терените по ал. 1, т.1, отнасящи се за проектни трасета и съоръжения, които в ОУПО са с приблизителното местоположение, окончателното местоположение се определя с подробен устройствен план на база специализирани проучвания и се отразява на „дежурната карта” по чл. 36, ал.2. При определянето на нови трасета в максималната възможна степен се ползват трасетата на съществуващи полски и горски пътища.

(3) При изграждане на нови пътища или реконструкция на участъци от съществуващи, в обхвата на пътя се включват велосипедни алеи, в съответствие с чл. 5, ал. 6а от Закона за пътищата.

(4) На основание разрешение по чл. 26, ал. 3. от Закона за пътищата, в обхвата на съществуващите, както и при реконструкция на нови пътища се извършват специализирани проучвания, проектиране и изпълнение на саниране на съществуващо и изпълнение на ново крайпътно озеленяване, при съблюдаване на принципите, описани в т. 10.2.3.3. от Обяснителната записка към ОУПО.

Чл. 32. (1) В самостоятелни терени за недвижими културни ценности, са включени защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство по смисъла на чл. 79, ал. 5 от Закона за културното наследство, разположени извън урбанизираните територии.

(2) Терените по ал. 1 са предназначени за дейности, насочени към опазването и социализация на недвижимите културни ценности и се устройват в съответствие с режимите за опазване, респ. документите и процедурите, регламентирани в раздел V. „Териториалноустройствена защита” от Закона за културното наследство.

(3) В терените по ал. 1 за археологически недвижими културни ценности се прилагат разпоредбите на чл. 35 от Наредба № 7. На основание съответни санкции на компетентните органи по Закона за културното наследство, в тях се допускат:

1. специализирани проучвателни и консервационно-реставрационни работи;

2. строителство, свързано с опазването, социализацията и охраната на недвижимите културни ценности, благоустройствени работи, озеленяване и изграждане на съоръжения на техническата и транспортна, в т.ч. довеждаща инфраструктура.

Чл. 33. (1) Озеленените площи за широко обществено ползване – паркове, градини и улично озеленяване по регулация, както и линейното едроразмерно улично озеленяване, извън посочените в раздел II., т.4 „Устройствени зони за озеленени територии”, се устройват, поддържат и ползват като самостоятелни терени в съответствие с предвижданията на действащите подробни устройствени планове, Наредба № 7 и съответните общински наредби.

(2) Не се допуска намаляване обхвата на терените на зеленените площи за широко обществено ползване с последващи подробни устройствени планове. Предвижда се доразвитие на линейното озеленяване със зелени ивици и дървета по протежение на основните улици, като при последващото планиране строителната линия към улицата се съобразява с растежните изисквания на съответните видове.

(3) При измененията на действащите или изработване на нови подробни устройствени планове на селата, съществуващите залесени територии в

техните граници да се запазват като елементи на зелената система по регулация.

(4) Не се допуска намаляване обхвата на терените на зеленените площи със специфично предназначение с последващи подробни устройствени планове.

(5) Озеленените площи със специфично предназначение – съществуващи гробищни паркове и терени, предвидени за тяхното разширение, се устройват в съответствие с Наредба № 2/2011 г. на МЗ за здравните изисквания към гробищните паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници.

Чл. 34. (1) При развитието на аграрния сектор да се спазват следните изисквания:

- Възстановяване на напоителните системи и напоителните полета;
- Създаване на масиви от трайни насаждения, възстановяване на зеленчукопроизводството;
- Изграждане на съвременни животновъдни ферми;
- Изграждане на друга инфраструктура: за обслужване на селскостопанските дейности, за преработка и за реализацията на продукцията;
- Интегриране на аграрния сектор с туризма (като част от познавателен туризъм по специални интереси и рекреация).
- Доизграждане на мрежата от защитни горски пояси и изолационно озеленяване;
- Рекултивация на нарушените терени и определяне на подходящите за земеделско ползване;
- Изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадните води към съществуващите и новопредвидените обекти на животновъдството и преработката на животинска продукция в устройствените зони, в които е допустимо разполагането им;
- Развитие на базата на хранително-вкусовата промишленост;
- Търсене на инвестиционна активност за изграждане на инфраструктура за енергодобив от възобновяеми източници.

Чл. 35. Специфични правила и нормативи за устройство на защитените територии за недвижимото културно наследство и за дефиниране на специфични устройствени режими за тях към общия устройствен план на община Алфатар.

(1) Археологически недвижими културни ценности:

1. Опазването на недвижимите археологически културни ценности (НАКЦ) да бъде изцяло съобразено с изискванията на ЗКН и границите и режимите им, определени от МК по реда на ЗКН.
2. За археологическите обекти, които се намират в земеделски територии се прилагат изискванията на глава 9, чл.35 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ – забранява се риголване на почвата и дълбочинна обработка на повече от 25см дълбочина, както и засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система. Забраняват се всички строителни, добивни, мелиоративни и други дейности, които увреждат могилния насип.
3. Преди издаване на виза за проектиране на застрояване в имоти, попадащи в зона с НАКЦ, да се извършат предварителни археологически проучвания.
4. За устройството и опазването на териториите на селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове – всички искания за намеси в недвижимите културни ценности се съгласуват по реда на ЗКН.
5. Забранява се всякаква добивна дейност на територията на НАКЦ.
(2) Устройство и опазване на територията на НАКЦ:
 1. Разрешава се археологическо проучване, консервация, реставрация, експониране и социализация на НАКЦ.
 2. Обектите на ниско и подземно застрояване се съгласуват с МК.
 3. При възникване на инвестиционна инициатива предварително трябва да бъдат извършени пълни археологически проучвания в границите на имота и след определянето на статута и специфичните правила за опазването на културната ценност от комисията, назначена от Министъра на културата, проектът да се съгласува с МК.

Режим на ползване на охранителната зона:

1. Инвестиционните проекти за обектите на ниско и подземно строителство се съгласуват с МК.

Глава трета

ПОСЛЕДВАЩО ПОДРОБНО УСТРОЙСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ

Чл. 36. (1) Общият устройствен план на общината се прилага чрез предимно цялостни подробни устройствени планове на урбанизираните територии и на структурни елементи на извънселищната територия.

(2) Цялостни подробни устройствени планове се изработват и одобряват задължително за:

1. населените места в случаите, когато анализът по § 1 от Преходните и заключителни разпоредби е показал, че действащата им планова основа не

може да бъде приведена в съответствие със съвременните нужди чрез частично изменение;

2. териториите, предвидени за разширение на съществуващи населени места;

3. съществуващите селищни образувания без подробни планове и новосъздаваните селищни образувания за рекреационни, производствено-складови, обслужващи дейности, както и със смесено предназначение, вкл. разположените върху бивши стопански дворове на АПК;

4. за териториите за озеленяване, спорт и развлечения – подробни устройствени планове по чл. 62 от Закона за устройство на територията;

5. за специалните горски територии с рекреационно значение, териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия нарушени територии за възстановяване - специализирани подробни устройствени планове по чл.111 от Закона за устройство на територията.

Чл. 37. Всички планове по чл. 34, ал. 2 се изработват в съответствие със следните общи изисквания:

1. за територии с неурегулирани поземлени имоти, както и за територии с неприложена първа регулация по предходен устройствен план да се прилагат разпоредбите на чл.16 от Закона за устройство на територията;

2. за прилагане на принципа за осигуряване на пространствена непрекъснатост на природната среда и протичащите в нея процеси и прекъснатост на убанизацията;

3. за разработване, в зависимост от конкретните условия, на екологически и икономически целесъобразни решения за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води, както и на атмосферните води;

4. за запазване, при заявено желание на собствениците, на имоти без промяна на предназначението – за земеделско ползване в границите на планираните територии. При наличие на повече от един такива имоти, същите се групират в ядра за земеделско ползване.

Глава четвърта

НАБЛЮДЕНИЕ, ОТЧИТАНЕ ПРИЛАГАНЕТО И ИЗМЕНЕНИЕ НА ОУПО

Чл. 38. (1) С оглед на системното наблюдение и оценяване степента на прилагане на общия устройствен план на общината, кметът на община Алфатар вписва в регистъра по чл. 5, ал. 5 от Закона за устройство на територията:

1. всички възложени, респ. допуснати/разрешени за изработване подробни ус-тройствени планове;
3. всички влезли в сила подробни устройствени планове, както и техните изменения.

(2) Специализираната общинска администрация (техническата служба) отразява върху дежурна карта (копие от плана или дигитално изображение) и документира по подходящ начин:

1. всички заявени от заинтересованите лица инвестиционни инициативи, изискващи или не промяна на предназначението на поземлени имоти в земеделски или горски територии;
2. всички решения за променено предназначение на земеделски земи или гори;
3. всички одобрени планове за управление на защитени територии по Закона за защитените територии и защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, респективно определените в тях режими;
4. режимите за опазване на недвижими културни ценности (граница, охранителни зони, предписания за опазване), определени по реда на Закона за културното наследство.

(3) Въз основа на анализа на информацията по ал. 1 и ал. 2, на основание чл. 127, ал. 9 от ЗУТ, кметът на общината представя за приемане от Общинския съвет ежегоден доклад за изпълнението на ОУПО и прави предложения за изменение на плана, ако такова се налага.

Чл. 39. Община Алфатар създава и поддържа архив на записите на уличните видео камери за проследяване на промените в транспортната обстановка и за нуждите на транспортното планиране и проектиране.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Влезлите в сила или одобрените до датата на обнародването на заповедта за одобряването на Общия устройствен план подробни устройствени планове за територията на община Алфатар запазват действието си.

(2) В едномесечен срок от влизането в сила на настоящите ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ Техническата служба на община Алфатар извършва преглед и анализ на непроцедирани проекти за подробни устройствени планове на земеделски и горски имоти, предназначени за промяна на предназначението им, от гледна точка на съответствието им с предвижданията на ОУПО и

настоящите ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ и издава съответни предписания за тяхното привеждане в съответствие.

(3) В шестмесечен срок от влизането в сила на настоящите ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ Техническата служба на община Алфатар извършва преглед и анализ на действащите подробни устройствени планове на населените места по отношение тяхната приложимост, с оглед прилагането на ЗУТ и подзаконовата нормативна уредба и на ОУПО.

(4) В зависимост от резултатите от анализа по ал. 3 се определят:

1. плановете, чието действие се потвърждава;
2. плановете, чието действие следва да бъде спряно по съответния ред и за съответните населени места се изработят нови цялостни устройствени планове.
3. плановете с неприложени части, което подлежат на изменение за привеждане в съответствие с актуалната обстановка и нормативна уредба.

(5) На основание изпълнението на дейностите по ал. 3 и ал. 4, Техническата служба съставя програма за актуализацията на плановата основа на населените места и за изработване на цялостни подробни устройствени планове на териториите, предвидени за урбанизация в ОУПО.

§2 (1) В Заданието по чл. 125 от ЗУТ за изработване на цялостен подробен план на територията, попадаща в Жилищни устройствени зони за застрояване с малка височина се включват правилата и нормативите по чл. 8, ал. 2, 6 и 7 и следните изисквания:

1. да се предвиди свободно застрояване и по изключение – свързано застрояване в до два съседни УПИ;
2. застрояването във всеки УПИ да се определи със ограничителни линии на застрояване и задължителна височина (етажност);

(2) Към заданието по ал. 1 се прилагат режимите за опазване на обекти и територии на недвижимото културно наследство, попадащи в зоната, определени от компетентния орган по Закона за културното наследство

§3 (1) На основание чл.17, ал.1 от Закона за културното наследство (ЗКН), Кметът на община Алфатар инициира пред компетентния орган и оказва съдействие за изпълнението на процедури по ЗКН за окончателна класификация и категоризация на недвижимите културни ценности в общината и определяне на конкретни режими за опазването им.

(2) На основание чл.17, ал. 2 от ЗКН, след изпълнението на процедурите по ал.1 Общинският съвет приема Стратегия за опазване на културното наследство на територията на община Алфатар.

(3) До изпълнението на процедурите по ал. 1 за опазване на археологическите ценности извън населените места и селищните образувания да се прилагат режимите по чл. 35 от Наредба № 7, съгласно т. 11.5.3. от Обяснителната записка към ОУПО.

§6. (1) Настоящите ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ са изработени на основание чл. 104, ал. 2. от Закона за устройство на територията и са неразделна част от Общия устройствен план на община Алфатар и се одобряват едновременно с него.

(2) За неуредените с настоящите ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ въпроси, свързани с устройството и застрояването на територията и опазването на околната среда и на природното и културно наследство на община Алфатар, се прилагат разпоредбите на действащите закони и подзаконови нормативни документи.